

Nederlandse Strijdkrachten in Indonesië
WAPENBROEDERS

4e Jaargang
18 AUG. '49
Nummer 20

In dit nummer:

**Interview
met
Mevr. Spoor**
pag. 8

Onderweg

NAAST DE STREEP

Onze wapenbroeders in de hospitalen werden en worden niet vergeten. De werkzaamheden van Mevrouw Spoor—voortgezet door Mevrouw Simons—en van de dames van het C.V.F. zijn daar het bewijs van. Overbodig eraan toe te voegen, dat het ook van onze kant niet mag ontbreken aan meeleven in de vorm van een extra bezoek of een postblad van buiten.

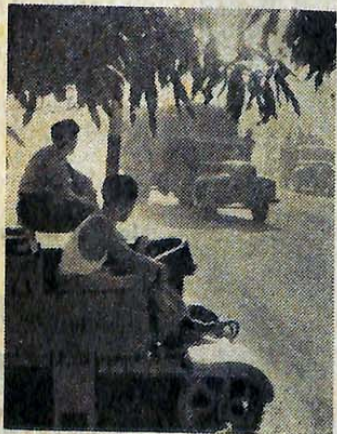
Op de weg naar de burgermaatschappij plaatsen wij in dit nummer twee richtingwijzers. De artikelen in rubriek „Vooruitzien” vormen een weinig opwindende lectuur, maar wij vragen er niettemin de aandacht voor. Ditmaal ook van hen, wier toekomst door een behoorlijke schoolopleiding wellicht al verzekerd is.

Wat wij in het groot doen, doet men in Nederland in het klein. Desondanks willen wij de deelnemers aan de „Driejarige Overzee” het verslag van de „Vierdaagse” in Nijmegen niet onthouden....

Bladerend in oude boeken lezen wij een interessant relaas van een Zwitser, die als officier in Nederlandse dienst een honderd jaar geleden op Java vertoefde. Wanneer je zijn verhaal in modern Nederlands herschreven, aandachtig leest, zullen je ondanks de tijdsafstand veel punten van overeenstemming opvallen.

Van de N.I.W.I.N. ontvingen wij bericht, dat met de „Waterman” 120 Rimboekisten onderweg zijn. Er zijn nog 158 colli met andere N.I.W.I.N.-goederen aan boord, speciaal bestemd voor de hospitalen.

DE VOORPLAAT

5-5-R.I. heeft ergens anders zijn bivak opgeslagen. In Kartasura, een voorstadje van Solo, werd even halt gehouden op de zoveelste trektocht naar het nieuwe en onbekende. Een bijzondere foto van een gewone gebeurtenis.

Redactie

„Wapenbroeders”,
Dienst voor Legercontacten,
Batavia.

Troepreporters vóór!

MET die briefenschrijverij van buiten is het de laatste tijd maar dunnetjes. Zo een of twee keer per dag komt de oppas, kijkt afkeurend naar het dunne stapeltje in zijn hand en zegt dan, dat er tjuma dua zijn, of tiga als het een speciaal geslaagde dag is.

Dan bloedt ons hart, want wij herinneren ons hoe er hier van die echte stapels binnenkwamen, waar de redactie zo plezierig haar tanden in kon zetten. Tijden, dat er gewikt en gewogen kon worden en het puikje van het beste kon worden uitgezocht om in Wapenbroeders opgenomen te worden.

Tijden dus, dat Wapenbroeders inderdaad ook door de troep geschreven werd en, wat het meest grievend is, zoals een ieder zal moeten toegeven, de redactie niet gedwongen werd zich uit te putten in eigenhandig geschreven literatuur.

Tijden, dat de redactie vond, dat dit nu in het Leger een herenbaantje was, waarbij je oud kon worden in plaats van zoals nu eeltknobbels aan je typfingers te moeten ontwikkelen.

En wat het ergste is, de troep komt zo niet aan het woord.

Nu moet men ons niet met het excuus komen aandragen:

„Ik kan niet schrijven”.

Hele lichtingen J.P.'s (Jan Punt's) hebben kans gezien hun blad te voorzien van prettig rake schetsen over hun leven hier in Indonesië. Sterk, dat dat nu niet meer zou kunnen.

Iedereen kan schrijven. Nog sterker, iedereen kan een behoorlijk verhaal schrijven.

Maar: er zijn er, die menen, dat Wapenbroeders aan literatuur doet. Dat men de pen van Busken Huet of Aafjes moet hebben om in Wapenbroeders een plaats te vinden.

Nu zijn wij helemaal niet afkerig om, als er een begenadigde uit de troep naar voren treedt, die inderdaad de gave van de pen heeft, zijn producten met graagte te accepteren. Heel graag zelfs.

Maar het hoeft niet.

Als Jan Punt denkt of weet iets bijzonders te hebben meegemaakt of gedacht, laat hij dat dan aan ons schrijven in dezelfde bewoordingen die hij gebruiken zou als hij dat aan zijn vader of slapie zou vertellen.

Het woord, zoals dat uit het hart komt, is en blijft voor Wapenbroeders hoofdzaak. De zaak schrijven zoals zij voor de schrijver is, daarop komt het voor hem en voor ons aan.

Er zijn er ook, die een goed idee hebben, maar vinden, dat zij dat nu toch noodzakelijk in dichtvorm moeten vastleggen.

Wij houden van gedichten. Maar een heleboel van onze sobats vergeten, dat een dichter de kunst van het verzen maken ook maar niet aangewaaid komt. Dat daar jaren van studie gepaard moeten worden aan hun natuurlijke aanleg wil er een behoorlijk gedicht, dat de toets van critiek kan doorstaan te voorschijn komen.

Dichten is niet het maken van regels, die min of meer rijmen.

Daar komt meer voor kijken.

Schrijf het dus in gewoon proza. Schrijf het, zoals je het zegt.

En schrijf ons vaak.

Niet altijd zal het geschrevene in Wapenbroeders worden opgenomen. Soms zullen er meerdere inzendingen zijn, die hetzelfde thema behandelen. Dan komt de beste in aanmerking als zij gelijktijdig binnenkomen. Anders is het: eerste komt, eerst maalt.

Soms ook, is er met de beste wil ter wereld niets van te maken. Dan wordt het niet geplaatst. Maar toch hebben zulke brieven dan ook hun waarde omdat zij voor ons een barometer zijn van wat er buiten omgaat, wat buiten de interesse heeft en dan zijn die soerats een inspiratie voor een nieuwe rubriek, voor een of ander artikel.

Daarom schrijf ons veel, schrijf ons vaak en schrijf ons in de taal, die je eigen is, zonder aanstellerij of mooidoenerij.

Jan Punt zelf is ons liever dan Jan Punt in zijn min of meer geslaagde imitatie van een of andere litteraire beroemdheid.

Een recente opname van Kolonel D. R. A. van Langen, die met ingang van 25 Juli '49 werd benoemd tot Chef van de Generale Staf van het leger in Indonesië.

Bij TAWANGREDJINI op Oost Java werd een brug hersteld, die voor het verkeer in deze streek van groot belang is. Bij de voltooiing van de brug werd een steen met opschrift aangebracht.

Na een vermoeiende tocht over de wegen van West-Java kwam een A.A.T.-convooi te LABUAN aan. Een ogenblik pauzeren. Even tijd om te poseren voor de camera-man.

In de omgeving van KRAWANG verricht Zr. Doornbos haar dankbare werk. Zij behandelt per week 3 à 4000 patiënten. De Indonesische helpster, Toetie, staat haar hierbij trouw terzijde.

Verrassende ontmoeting. Het ene onderdeel ging demobiliseren, het andere werd overgeplaatst. En zo kwamen zij elkaar onverwacht tegen: Sergt. KNIL Theo Bakker en Korp. K.L. Leo Krijger, beide uit... Roelofarendsveen.

Een blik in de studio van Radio Surabaja tijdens de uitzending van het Strijdkrachten-programma voor Indonesische militairen. De leider, Sergt. Kakisina, bezig met het samenstellen van een gramfoonplaten-programma.

De muren spreken...

Het doet mij altijd denken aan een Hollands hofje, dit carré van kamers rond het grasveld. Via een klein poortje kom je er binnen en meteen ben je in een andere wereld: de wereld van Jan Soldaat thuis.

De tangsi

EIGENLIJK zijn deze verblijven in oorsprong niet bestemd geweest voor soldatenkwartier. We bevinden ons in 's Lands Plantentuin te Buitenzorg, in de bijgebouwen van het voormalige paleis van de G.G.'s en de zestig tot zeventig kamertjes dienden als onderkomen voor het personeel. Maar de tijden zijn veranderd. Het paleis is stakwartier

Is het weer je bedoeling om een van die fraaie stukjes te lanceren, waarbij de soldaat beticht wordt van onzedelijkheid, van omlaag tuimelende moraal?

Maar je kunt ook iets anders doen. Ga eens even zitten daar op die krib en luister. Heb je mij goed bekeken? Wat heb je gezien?

Pin-up girls, he? Daar had je nog niet opgelet he? Die foto's van altijd maar

geworden, de G.G. werd H.V.K. en waar eens djongos en baboes huisden, daar wonen thans de Hollands soldaten. Daarom heet het hier nu: tangsi! Daarom schalt hier 's avonds de radio en daarom ligt het grasveldje in het midden van de carré, bezaaid met drogende militaire kledingstukken!

Daarom zijn ook de muren gaan spreken..... Zij spreken, zoals overal ter wereld waar maar soldaten gelegerd zijn. En op een morgen toen de kamertjes door de bewoners waren verlaten, toen iedereen was uitgezwemd naar de arbeid, achter een stuurwiel of achter een bureau, ben ik gaan luisteren naar het verhaal, dat zij mij te vertellen wisten. Loom warm scheen de zon, loom warm klonken alle geluiden: het slaan met wasgoed door de baboes, het fluiten van mannen in de garage, het kettinggerinkel van Kees, de aap. En door deze lome warmte kwamen de stemmen tot mij, oude gebarsten stemmen, maar met een verhaal van jong trillend leven.....

De muur en het meisje

„Waarom kijk je zo naar me?“, vraagt de oude muur. „Heb ik soms iets van je aan, of wil je je hart ophalen aan al die pin-up girls, die de jongens op mijn huid hebben geplakt?“

weert datzelfde Hollandse meisje, die had je nog niet opgemerkt! Boven het bed, naast het bed, op dat tafeltje onder die glasplaat..... steeds datzelfde meisje. Dat is Marry Klingeler uit Beverwijk en op die krib waar jij nu zit, daar slaapt haar verloofde: Menne van der Kooi uit Velsen-Noord. Hij is arbeider aan de papierfabriek.

En kijk naar al die muren, al die kastjes en tafels. Overal kun je foto's vinden van frisse Hollandse gezichtjes. Wat weet jij van de woordeloze gesprekken, die gevoerd worden tussen het portret en de man op de krib?

Waar kijk je naar? Die kale plek op mijn huid? Daaronder staat de krib van een ander. Niet zo heel lang geleden was ook deze plek overdekt met foto's van een meisje. Maar het mooie is kapot gegaan. Maar jij hebt die man niet kunnen observeren in momenten, dat hij zich onbespied waande. En ik zal heus aan jou niet vertellen, wat ik gezien heb. Er zijn een hoop dingen, die te teer, te verborgen zijn om publiek gemaakt te worden.

De muur en het boek

„Het is alle eeuwen zo geweest en het zal wel alle eeuwen zo blijven“, bromt de muur. „De massa heeft haar gekkie

mening over de soldaat en weigert iets anders in hem te zien dan een ruwe bonk in uniform.

Het is goed dat je hier gekomen bent. Het is goed dat je luistert en schrijft; dat je althans een poging doet om te zien wat in die ruwe bonk, in dat uniform zit. Er zijn er maar zo bitter weinig, die zich deze moeite willen getroosten.

„Dat boek had je hier niet verwacht, he? Hier bij doodgewone soldaten! „Handbuch der Forstwissenschaft“. En je keek nogal verbaasd toen je in de kamer hier schuin tegenover een „Fundamental Principles of Bacteriology“ zag staan. Diep in je hart had je natuurlijk slechts stuiverromannetjes en Buffalo Bills verwacht.

„Zijn immers maar soldaten. Maar zag eens eerlijk: hoeveel pornografische boeken ben je tegengekomen en hoeveel religieuze werken stonden er tegenover?..... Inderdaad, je hebt geen vullende lectuur gevonden, hoe je er ook naar gespeurd hebt. O, 't komt wel eens onder m'n ogen zo af en toe..... heus..... soldaten zijn geen heiligen, het zijn mensen. Het komt wel eens, maar het verdwijnt weer. Hier op die planken, die ze tegen m'n bast hebben gespijkerd, hier staat de lectuur die blijft: Stanley Jones, Henry de Greeve, Koningsberger en Weatherhead..... Hier, onder die muurlampjes kun je Miel Aelbers uit Bussum zien bladeren in zijn dikke studieboeken. Straks doet hij zijn kandidaats aan de Indonesische universiteit en toch vertoont zijn uniform geen sterren of balken, toch is hij maar soldadu sadja..... Daarom ziet de massa hem als ruwe bonk.

Het is goed dat je gekomen bent dat je luistert en schrijft.....

De muur en de tekst

Ik wandel onder de overkapping van de galerij, die langs alle kamertjes loopt. Elk kamertje heeft een deur en een raam. Soms moet ik die deur openduwen om in het kamertje te kunnen zien. En uit de ruimte achter die deur komt het wezen van de bewoners, van het nummer in uniform op me af, zodat het niet langer een nummer in uniform is maar een mens! Soms is de sfeer nuchter en zakelijk, soms streng en sober als een hermitage. Er zijn kamertjes, die van openheid getuigen, die je toeschreeuwen: „Kom binnen, kijk rond, tast toe, geneer je niet“. Er zijn kamertjes, die je angstig een blik over de schouders doen werpen, als vreesde je bespied te worden.....

De derde muur zwijgt. Behoedzaam heb ik de deur iets verder opengestoten en blijf nu staan op de drempel..... en de muur staart mij aan. Heel dit interieur staart mij aan. Wat doe je hier? Wat zoek je? Zie je niet in, dat je onbescheiden bent?

Het is een indruk waarvan ik mij niet los kan maken, het gevoel een lomperd, een spion te zijn. Aan de muur hangt een Christuskop, er naast hangt een tekst. Het gehele interieur ademt een geest van welkom en tegelijkertijd een geest van verweer. De muur zwijgt en toch hoor ik een stem. De stem fluistert, smekend, dringend, zoals slechts een innerlijke stem dit doen kan. „Waarom moeten wij, soldaten leven achter gesloten gordijnen?“ Waarom toch die schijnbare noodzaak van ruwe taal, onverschillige gebaren, pikante pin-up girls? Waarom al die gordijnen, die de

(vervolg op pag. 20)

K.L. op Sumbawah

HET is met al die onderdelen en detachementen op de vele eilanden van Oost-Indonesië precies eender gesteld.

De jongens liggen in een tangsi, die naar hun oordeel goed of slecht is, ze kloppen hun wachtjes en tippelen hun patrouilles. Ze zitten achter hun bureau met stapels paperassen in zoveel doorslagen en ze prutsen aan een jeep, die het weer eens verr....., zoals dat niet officieel heet. Ze drinken hun stroopies aan de bar in de cantines en schrijven op hun tempat postbladen vol.

De monteur van de motorpool in Kupang heeft eenzelfde overall vol olie-vlekken en eenzelfde gezicht met zwarte vegen als zijn collega in Sumbawah-besar!

Maar: hoe is het nu met Sumbawah? Er ligt geen onderdeel — dat was vroeger: twee pelotons van de Ost. Cie. 5 R-G, maar er zijn elf K.L.'ers in Sumbawahbesar en drie in Bima gedetacheerd of tewerkgesteld bij 4-Inf. XXII, een Compie van Manadonese, Ambon-nese en Javaanse militairen.

De meeste K.L.'ers zijn van het Vijfde Bataljon Grenadiers. Ze hebben iets te maken met de administratie, de Welfare of het Wagenpark en „het zaakje marcheert uitstekend”. Er wordt weinig gekankerd — wat eigenlijk abnormaal is! — en toch is Sumbawahbesar een stadje, waar je in enkele uren bent uitgekeken en waar het woord bioscoop herinneringen uit lang vervlogen tijden oproept.

Ook in Sumbawahbesar was de eerste opmerking tegen de „man, die stukjes voor de krant maakt”, „Zeg, weet je waarover je nodig eens schrijven moet?” En toen kwam er een verhaal over een zestal films, die al wekenlang in de Welfare-goedang liggen — waar een lange sergeant, die Taaie genoemd wordt, de zaak behoorlijk voor elkaar heeft — en die niet vertoond kunnen worden, omdat er geen projectie-apparaat beschikbaar is! En dat is, zacht uitgedrukt, niet leuk voor de KNIL'ers en K.L.'ers en zonde van de films.

Niettemin weten die K.L.'ers nog al eens zelf iets te organiseren: tweemaal in het jaar jarig zijn en een fuif maken, zwemmen in de mooie, diepe baai van Kilometerpaal 25, waar je wel spits-roeden loopt op het koraal. En niet te vergeten de jacht!

Maar dat zijn van die kleine dingen, die het leven aantrekkelijker maken.

En ze maken er het beste van in Sumbawahbesar en in Bima. Overdag wordt er hard gewerkt, maar 's avonds als de dienst is afgelopen, verandert de kamer van de sergeant-majoor in Sumbawahbesar in een zoete inval, waar het gezelschap luisteren is naar het kleine radiotje bij het licht van een huiskamerlamp.

Dan zijn het de jongens uit de Hollandse provincies, die op Sumbawah zijn terechtgekomen en die weten, dat ze elkaar nodig hebben.

Kameraadschap! Dat is de prettigste eigenschap van de K.L. op Sumbawah.

Mevr. Lovink bezoekt Legerhospitaal

OP de verjaardag van Prinses Irene kreeg het Legerhospitaal te Batavia hoog bezoek: Mevrouw Lovink, echtgenote van de H.V.K. Na de officiële ontvangst door het Hoofd M.G.D., Generaal Majoor Simons en de Staf van het hospitaal, begon Mevrouw Lovink haar rondgang over verschillende zalen. Met een vriendelijk praatje hier en een belangstellende vraag daar, was het ijs tussen haar en de patiënten al spoedig gebroken. Want het bleek wel dat het hier niet alleen een officieel gelegenheidsbezoek gold, maar op de eerste plaats een belangstellend kennis nemen van hetgeen zich in de kleine gemeenschap van het Legerhospitaal afspeelt. Terwijl de Hofmeester van het paleis met zijn personeel op alle zalen een tractatie in de vorm van ijs en sigaretten ronddeed, liet Mevrouw Lovink zich dan ook uitvoerig inlichten over het sociale werk dat in het Legerhospitaal door de dames van het Comité Vervanging Familielieden gedaan wordt.

Dit C.V.F., zoals het comité beter bekend staat, werd in October 1947 op initiatief van enkele voraanstaande dames opgericht en heeft sindsdien voor ontelbare zieke en gewonde militairen prachtig werk gedaan, door het verblijf in het Hospitaal te veraangenamen en zo de genezing te bespoedigen. En dat „veraangenamen” geschiedde op de eerste plaats doordat oudere dames zich uit eigen beweging ter beschikking stelden om -zij het ook niet ten volle- de plaats van „moeder” in te nemen. Met de bescheidenheid van een werkelijke moeder hebben zij hier dagelijks hun vrije uren aan besteed zonder daar naar buiten ook maar enige ophef van te maken.

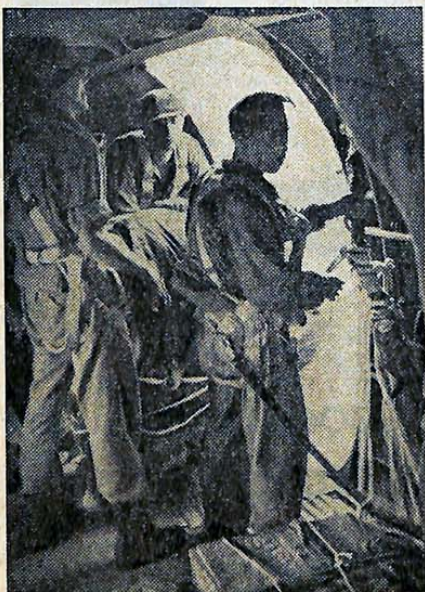
Door het bezoek van Mevrouw Lovink is hun belangrijk werk even op de voorgrond gekomen. Van die gelegenheid maken wij dankbaar gebruik om de „zaalmoeders” en de andere dames van het C.V.F. hier in ons eigen blad te bedanken voor wat zij deden en doen. Voor de extra-tjes aan het bed van een ernstige zieke, voor de tractaties op feestdagen en de kleine geschenken, bij verjaardagen. Maar nog meer voor hun aanwezigheid zonder meer, die voor velen van ons de grootste steun is geweest in de moeilijkste en eenzaamste periode van een soldatenleven. Wie zelf patiënt is geweest of vaak in een hospitaal op bezoek kwam, weet uit ervaring hoe deze werkers op de achtergrond de sfeer in het hospitaal uitmaken. Hun vaardige handen leren je de lange uren en dagen doorkomen met knutselwerk en leerbewerking.

„Aflleidingstherapie” heet dit met de officiële medische vakterm, maar naast de aflleiding, die handenarbeid geeft, schenkt het ook het genoegen zelf iets moois te maken. Dat deze aflleidingstherapie prachtige werkstukken heeft opgeleverd, zagen we op de tenstoonstelling, die kortgeleden van de ingezonden producten gehouden is. Een van de bekroonde inzendingen: een uit leer vervaardigd paardje compleet met zadel en halster, werd door de maker zelf aan Mevrouw Lovink aangeboden, die met dit smakvolle cadeau buitengewoon in haar schik was.

Zij bracht een lang bezoek aan de pendoppo, waarin de afdeling „Aflleidingstherapie” van het C.V.F. is ondergebracht en toonde ook daar veel belangstelling voor de door de militairen vervaardigde werkstukken.

Dropping boven Long Nawan

VANDAAG zou het er dan van komen; we zouden gaan „droppen” boven Long Nawan. Weet U misschien niet wat Long Nawan is? Verwondert ons ook niet, want het ligt een heel eind uit de buurt. Als dat niet zo was, behoeften we trouwens niet te droppen. Om U een voorstelling te geven:

Het wachten is op het belsegnaal: „droppen!”

Long Nawan ligt ongeveer in Centraal-Borneo, dicht aan de Brits-Nederlandse grens, aan de voet van het Pamabo-gebergte. Dat ter aanvulling van Uw geografische kennis. Nu wil het geval, dat deze post uiterst moeilijk te bereiken is. Sinds de oprichting van deze post — dat zal nu ongeveer 40 jaar geleden zijn, vindt jaar in jaar uit de bevoorradings plaats vanuit Tundjung Selor, een negorijtje in het Sultanat Bulongan, dicht bij het bekende olie-eiland Tarakan. Zo'n transport van de kust naar de 800 km landinwaarts liggende post is geen kleinigheid. Het enig bruikbare vervoermiddel is de prauw, in dit geval bo'ten van 14 tot 16 meter lengte, bemand door Kenja-dajaks. Deze Kenja's, ware mannetjesputters, die uitmunten in uithoudingsvermogen, presteren het met een waar talent de lange prauwen langs de Kajan-rivier naar hun verre bestemming te brengen. Gedurende de lange en gevaarlijke tocht is een rantsoen van 1 kg. rijst plus wat zout haast alles wat zij per dag nodig hebben. Als ze bovendien dan wat tabak hebben, zijn deze Kenja's, die hartstochtelijke pruimers zijn, zeer gelukkig, d.w.z. als de vele riams of stroomversnellingen het hun niet al te lastig maken. En dat wil nog al eens het geval zijn. De Kajan telt ruim 100 van deze riams en de onderneming is dan ook niet zonder gevaar. Vele houten kruisen getuigen daar van het feit, dat tal van prauwvaarders ten offer vielen aan het woeste geweld der rivier. De vele obstakels maken, dat zo'n tocht meestal meer

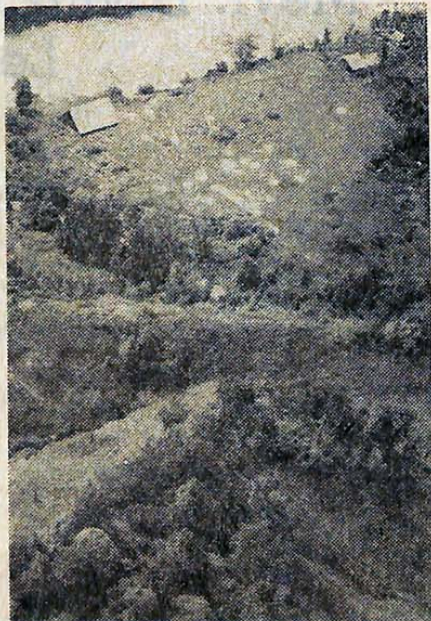
dan twee maanden duurt. De terugreis, stroomafwaarts, gaat vlotter en eist „maar” enkele weken. Zodoende is Long Nawan wel een der meest geïsoleerde posten van de archipel.

Voor een enkele dag zal Long Nawan dichterbij schijnen. Droppingsvluchten; niet drie maanden, maar slechts enkele uren zullen we nodig hebben om de reusachtige afstand te overbruggen.

Op het vliegveld van Balikpapan staat de Dakota reeds startklaar.

Om 8.10 uur rollen we loeiend en brullend weg. Weg van de startbaan, weg van de vaste grond, weg het luchtruim in.

Borneo vanuit de lucht heeft veel weg van boerenkool. Alleen de worst ontbreekt natuurlijk. „Op een keer”, vertelt de O.V.W.-lid. Beeke van de Luchtverpleging ondertussen „viel mijn vechtpetje, wat ik nu al een klein jaartje op mijn kop heb, met het droppen naar beneden. De 2e keer, dat we toen boven dat doel kwamen, deed ik een briefje in een van de pakken, waarin ik vroeg of ze het petje aan mijn adres wilden sturen, wanneer ze het zouden vinden. Nu een veertien dagen later bezorgde

Negen maal duiken en weer optrekken en dan.....

de post het petje keurig in een pakje verpakt bij me in de kazerne.”

Even later zitten we boven Long Nawan, dat heel schilderachtig in een ravijn ligt. Beneden is het uitwerpterrain duidelijk te zien, twee grote rookkolommen geven de grenzen aan, terwijl een kruis het midden kenmerkt. 4 belseignalen vertellen ons dat we alles moeten klaarmaken. Drie pakken op elkaar werden bij de opening van het vliegtuig klaar gezet.

De droppingsploeg onder leiding van kpl. Budiman stond gereed om bij het volgende signaal alles zo vlug mogelijk eruit te werpen. In razende snelheid gingen we naar

beneden, om tenslotte heel laag over het terrein te vliegen. Plotseling werd het signaal „dropping” gegeven.

Vlug werden met vereende krachten de pakken, voorzien van parachutes, er uit gegooid. Alles ging verder heel snel.

De Dakota moest heel vlug optrekken om over de bergwand heen te komen, terwijl wij met onze magen in de keel, de langzaam dalende chutes nakeken en wuifden naar de bevolking, die aan de rand van het veld onze onderneming gadesloeg.

Negen keer hebben we dit gedaan, negen keer hebben ik dat rare gevoel gehad, maar toch genoten van dit interessante schouwspel. Zowel voor ons als voor de mensen beneden was dit een „gebeurtenis”.

Na een paar erondjes voor het publiek, waarbij er uit alle macht gewuifd werd en mijn maag gevaarlijk dicht naar buiten kwam, zijn we weer Balikpapan-waarts gevlogen. Moe en voldaan keken we elkaar aan en zeiden: „Zo, hè”.

Het droppingsrapport werd door de kpl. Budiman als volgt ingevuld:

Soort dropping: Levensmiddelen

Aantal droppings: negenmaal drie pakken

Samenwerking piloot: O.K.

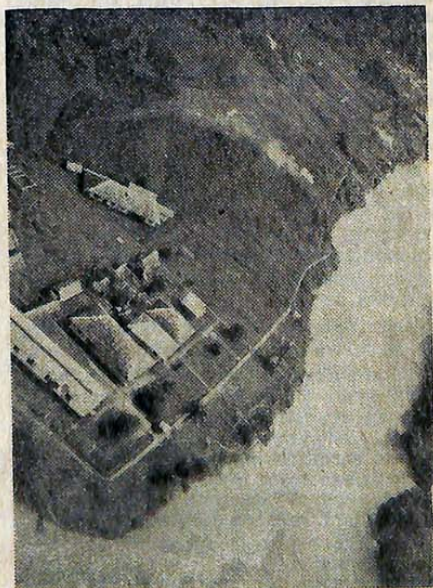
Bijzonderheden: Gene.

Dreunend ronkte de Dakota met zijn 4000 en nog wat vliegers naar huis toe, 8000 voet hoog. Ver boven de wolken zaten leden van de luchtverplegings Cie, van de M.L. en 4 passagiers tevreden over het behaalde resultaat een sigaretje te roken. We hebben boven Balikpapan een rondje gemaakt om te laten horen dat alles goed was afgelopen.

Om twintig voor twaalf stonden we weer netjes met de beide benen op die goede, trouwe en o, zo vaste grond.

Duim op voor de M.L. en de luchtverplegingscompagnie.

Het was: „Z O” !!!

.....in scheervlucht over de buitenpost ten afscheid.

Dokter op Madura

HET zien van een voorwerp, het horen van een klank of woord doet wel eens iets trillen in je herinnering, juist zoals de resonans van een aangeslagen pianonaar een glas op het buffet laat meezingen. Het woord Madura had voor mij iets vertrouwds, want het riep uit mijn prille jeugd een herinnering op, een herinnering aan een sprookje. Een heel gewoon sprookje over een rijke man, die ziek was van verveling. Een wonderdokter uit Madura schreef hem het eten van grauwe erwten voor, maar de verwende rijke kon deze kost niet verdragen. Toen maakte de wonderdokter hem onherkenbaar en joeg hem de straat op. De rijke man dwaalde net zo lang rond tot hij van honger wel gedwongen was grauwe erwten te eten en sindsdien was hij genezen. Sprookjes zijn tenslotte maar sprookjes, maar toch verwachtte ik zo heel diep in het geheim daar ergens op Madura een wonderdokter tegen te komen. Ik vond er dokter Sitiawan Kartosudirdjo. Geen wonderdokter in de zin van het sprookje, maar de arts van het regentschap Bangkalan, die één belangrijk ding met die Madurese wonderdokter gemeen heeft: een grote zorg voor hen die zich aan hem toevertrouwen en dat zijn: de vissers, de heuvelbewoners en de landlieden van het schrale kalkachtige Madura.

Al is hij geen wonderdokter, soms moet hij toch wonderen kunnen verrichten. In zijn gebied kwam een vierling ter wereld, maar de kampong Sukolillo was afgelegen en pas na vier dagen vernam men iets van deze zeldzame gebeurtenis. Inmiddels stierf de jongste van de vier meisjes en met de overige drie was het, evenals met de moeder, helemaal niet zo best gesteld. Met de hulp van de wedono overtuigde men met veel moeite de ouders van de noodzakelijkheid van een hospitaal en nu ligt dan moeder Supen met haar drie overgebleven dochtertjes in het kleine intieme ziekenhuis van Bangkalan, verzorgd en verwend door een paar bekwame verpleegsterjes.

Dat verzorgen valt overigens niet mee, want Bangkalan bezit geen couveuse. Maar dokter Sitiawan is vindingrijk: de kleinen, waarvan de zwaarste ongeveer drie pond weegt, liggen keurig netjes tussen een paar doodgevone jeneverflessen, gevuld met warmwater en boven hen spant zich een gewelfje van gaas om indische insecten te weren.

„Denkt U, dat ze het halen, dokter?”

„Ik hoop het”, zegt Dr. Sitiawan bescheiden en voorzichtig, „tot nu toe gaat het goed.”

En moeder Supen, die al bijna helemaal weer de oude is, kijkt met grote verwonderde ogen naar al de roering, die haar borelingen verwekt hebben.

Met dokter Sitiawan rijd ik over Madura's wegen vol met kuilen, vrolijke blote kinderen en hooggewielde karren.

Vandaag is het zijn beurt voor de wagen, die ze met z'n tweeën moeten delen. De bestemming is Sapulu, een vissersplaatsje aan de noordkust.

Het gebouwtje, waar polikliniek gehouden wordt, is maar klein en er staat een grote geduldige menigte samengestroomd, allemaal lijders aan framboesia, de ziekte, die het gezicht misvormt, handen en voeten vermindert.

„De ziekte van de armen”, zegt dokter Sitiawan en schudt zijn hoofd. „het is vooral de verontreiniging, die het 'm doet, de ouders moeten de kinderen naar school

sturen, daar wordt de grondslag voor een beetje hygiëne gelegd.” Hij legt de ampullen gereed en probeert de injectiespuit. Buiten leest een stem namen op: „Packsi!..... Achmad..... Selawi.....” De afgeroepen gaan in een rij staan, rustig zonder te dringen; dr. Sitiawan begint met zijn werk. Een injectie krijgen is geen grapje, de meesten knijpen hun ogen dicht, wenden hun gezicht af en als ze de prik voelen, stijgt er een zacht gefluister „aduh” uit hun diepste binnenste op.

Het waren Mokummers

IK werd weer eens overgeplaatst en ging met de fouragewagen naar mijn nieuwe standplaats. 't Eerste deel der rit ging best, een hoofdweg, doch toen sloegen wij een zijweg in en de misère begon. Ik sjoerde gauw m'n riem zo strak en zo hoog mogelijk vast, zodat m'n hart, nieren, enz. niet verzakken konden. Erg gemakkelijk zat ik ook niet, wat tot gevolg had, dat ik m'n zitvlak 'smiddags, tot m'n spijt met jodium in moest smeren. De hospik had een zeldzame stevige en vaste hand; ik hield me groot en ging zuurlachend weg, maar gaf even later een gratis dansvoorstelling.

De sergeant-majoor wees me een barak aan waar ik wel een plaatsje zou kunnen vinden. Er was een open plaats en ik vroeg of ik daar beslag op kon leggen en: „o ja, neem het maar gerust”. Diezelfde avond bleek het daar te lekken als een zeef.

Het toeval wilde, dat ik als Amsterdammer tussen twee stadgenoten kwam te liggen. Het waren twee knapen, die volledig beantwoordden aan de voorstelling, die men meestal van Mokummers heeft. Eén ervan woont op de Rozengracht en zijn taal is inderdaad zeer bloemrijk.

Natuurlijk haalden we enkele herinneringen op aan onze stad en er werden foto's bekeken, terwijl ze me ongemerkt meer lieten vertellen dan ik van plan

„.....Aripah.....Asminten...”

Langzaam schuift de rij door, er zijn kleine kinderen bij, vol met zweren; sommigen gillen al bij voorbaat, zodat de tienjarige jongen achteraan, die toch al een beetje benauwd staat te kijken, steeds angstiger wordt; en er op een goed ogenblik tussenuit holt; zijn vader rent hem woedend achterna.....

Andere kinderen, geleund over de schouder van vader of moeder, sperren in doodsaangst de ogen wijd open en gillen pas als de injectie in het dijbeen al gegeven is.

„.....Nawemah.....Ripad.....”

Er zijn er ook, die zoet en lijdzaam op de stoel gaan zitten of een lefgezicht trekken van „wat kan mij die prik schelen.” Dat zijn degenen, die er al meer zijn geweest; ze zijn praktisch al genezen, want enige injecties doen wonderen. „Ze komen dikwijls zo laat”, zegt dr. Sitiawan onder de bedrijven door: „na zes maanden verdwijnen de zweren en dan denken ze dat ze genezen zijn en gaan niet naar een dokter. Ze weten niet dat vaak pas na een jaar verschijnselen van beenvliesontsteking gaan optreden met alle gevolgen van dien aan handen en voeten.....

„.....Matrikan.....Supahi...” Buiten gaat het regenen, in het kleine vertrekje wordt het benauwd, maar dr. Sitiawan gaat door, uren lang, steeds maar injecties. Met een „ijangan takut” stelt hij de angstigen gerust en hij stoort zich niet aan het spartelen van een weerspannige baby.

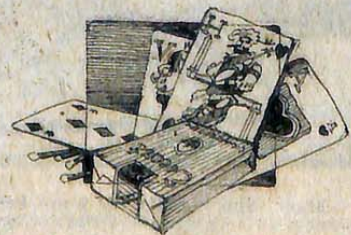
Het is diep in de middag als alles afgelopen is; voor wij teruggaan nodigt de vriendelijke en gastvrije mantri-verpleger ons uit voor een bord soep, een glas thee en een pisang in z'n woning. „Je huiselijk leven schiet erbij in”, zegt dr. S. met een blik op z'n horloge.....

was en toen ze 't hout van m'n kist keurden, bekeken ze meteen de inhoud en ontdekten, dat ik goed in m'n cigaretten zat. Ze wilden me de avond aangenaam laten doorbrengen en stelden voor om te gaan zwikken. Om geld wilden ze niet, maar cigaretten leek hun zo gek niet. We hebben gekaart en ik ging 'savonds vijf pakjes „Escort” armer naar bed.

Zo terloops merken ze af en toe op dat hun lucifers op zijn en ja, dan vragen ze eerst mij, want ze voelen blijkbaar een zekere verwantschap, die ik betreur want m'n voorraad slinkt met de dag.

Toch zijn 't toffe jongens, en wat ze kunnen zelf ook alles missen, dan ontvervalst Amsterdams horen praten is me ook wel wat waard.

W. Borst.

Wapenbroeders

8 Interview met Mevr. Spoor

In het Nederlandse Strijdkrachtenprogramma (PCJ) van 2 Augustus j.l. werd met Mevrouw Spoor een vraaggesprek gevoerd, waarvan wij hier onder de tekst publiceren.

Wij sluiten ons aan bij de hierin uitgesproken dank voor al hetgeen zij voor de Strijdkrachten in Indonesië en hun verwanten in Nederland heeft gedaan.

Mevrouw Spoor. Ik wil beginnen met U te zeggen, hoe erkentelijk wij zijn, dat U hier bij ons in het Strijdkrachtenprogramma opnieuw Uw stem wilt laten horen. Ik ben er zeker van, dat tienduizenden in Nederland die de laatste tijd node zullen hebben gemist.

Vindt U mij erg onbescheiden, wanneer ik U vraag wat Uw plannen voor de naaste toekomst zijn. En zoudt U willen zeggen of daarin zijn begrepen werkzaamheden, die zich weer richten op ons Leger overzee?

Mevrouw Spoor. Ik ben zelf blij, dat ik opnieuw de gelegenheid krijg voor de microfoon te komen, want ik heb het contact met de luisteraars in Nederland wel erg gemist. Wat mijn plannen betreft, het volgende: Door allerlei omstandigheden, die ik hier moeilijk kan uiteenzetten, was het voor mij niet mogelijk na het overlijden van mijn man mijn werk in Batavia weer op te vatten, hoe graag ik dat ook gewild zou hebben. Nu ik wat tot rust ben gekomen, voel ik duidelijk, wat die bezigheid voor mij betekende en wordt de drang steeds sterker, om zij het dan in wat andere vorm, mij opnieuw te wijden aan het contact tussen de familieleden in Nederland en de soldaten in Indonesië.

Hebt U zich al een voorstelling gemaakt welke vorm dit werk hier in Nederland zou kunnen aannemen?

Mevrouw Spoor. Hoe dit precies zal uitwerken, kan ik U nog niet vertellen, omdat daarover nog overleg wordt gepleegd.

Dit heeft nog niet geleid tot een definitief plan, maar voorlopig kan ik toch al zeggen, dat het mijn bedoeling is, dat ik zo nauw mogelijk zal gaan samenwerken met Mevrouw Simons, mijn opvolgster in Batavia.

Denkt U dat U ons hierover binnenkort wat meer zult kunnen mededelen? Ik

vraag dit, omdat ik er zeker van ben, dat dit talloze luisteraars, vooral op het thuisfront, bijzonder interesseert.

Mevrouw Spoor. Ik hoop van harte, dat ik dat gauw zal kunnen doen.

Mag ik U nog vragen of het misschien Uw voornemen is om U in verband met het werk in den Haag te vestigen?

Mevrouw Spoor. Ja. Dat is inderdaad mijn bedoeling. Ik weet nl. uit ervaring, dat een dagelijks contact met de geneeskundige dienst en andere militaire instanties onontbeerlijk is voor een vlotte gang van zaken. Daarvoor alleen al zal ik in Den Haag moeten wonen.

Het zal voor U wel een prettig idee zijn, dat Generaal Wilkens, met wie U in Batavia zo nauw hebt samengewerkt, hier nu met de leiding van de militair geneeskundige dienst van de K.L. is belast.

Mevrouw Spoor. Ja. Dit is daarom vooral des te prettiger, omdat Dr. Wilkens mijn werkwijze in Indonesië zo goed kent, waardoor het veel gemakkelijker zal zijn aan mijn oude werk hier straks een nieuwe vorm te geven.

Mevrouw Spoor, met mij hebben vele anderen, de aankondiging gelezen van een boek, dat binnenkort over de Generaal zou verschijnen en waaraan U Uw medewerking zou verlenen. Nu lezen wij dezer dagen in de krant, dat dit laatste niet het geval is. Zoudt U mij en de luisteraars willen vertellen, hoe deze zaak eigenlijk zit?

Mevrouw Spoor. Ik kan U vertellen, dat ik bij mijn terugkomst in Nederland met de grootste verbazing zelf die aankondiging heb gelezen. Deze was voor mij een volkomen verrassing. U zult U kunnen voorstellen, dat ik nog allerm minst in staat ben geweest mijn gedachten op een boek te concentreren. Bovendien lijkt het mij onmogelijk om nu al een

Mevr. Spoor zoals heel Nederland naar haar luisterde.

ook maar enigszins behoorlijk boek over het leven en werken van mijn man te schrijven. Dat zal pas, voorzover ik het nu kan beoordelen, over geruime tijd mogelijk zijn, wanneer de situatie in Indonesië opgeklaard is.

Begrijp ik dus goed, dat Uw naam in de reclame voor dit boek zonder Uw toestemming is gebruikt?

Mevrouw Spoor. Ja, zo is het. Niet alleen zonder mijn toestemming, maar ook zelfs tegen mijn uitdrukkelijke wens en protesten daartegen in. Ik heb dus met dat boek niets te maken.

Dank U zeer, mevr. Spoor, dat is volkomen duidelijk en ik geloof, dat wij aan dit geval geen woord meer behoeven te wijden. Maar U bent er toch niet tegen, dat er t.z.t. een goed boek over Uw man verschijnt?

Mevrouw Spoor. Natuurlijk niet. Ik ben juist van mening, dat de volle betekenis van het werk van mijn man eenmaal voor iedereen duidelijk zal moeten worden gemaakt, maar U begrijpt toch, dat daardoor nu de tijd nog niet gekomen is. Ik zou graag t.z.t. een boek over mijn man zien verschijnen, dat met de grootste zorg en toewijding is samengesteld aan de hand van het zo heel veel omvattende prachtige materiaal, dat over hem bestaat. Alleen het verzamelen, rangschikken en selecteren hiervan is een werk, dat maanden zal duren.

Heeft U misschien al iemand op het oog, die dit zou kunnen?

Mevrouw Spoor. Ja, dat heb ik. Het is naar mijn mening een van de beste en bekendste Nederlandse auteurs. Hij kent bovendien Indonesië van voor en na de oorlog en wat voor mij van grote waarde is, hij heeft heel veel met mijn man van gedachten gewisseld.

Kan het publiek in Nederland en Indonesië dus in de toekomst dit boek tegemoet zien?

Mevrouw Spoor. Ja, beslist. Ik hoop, dat men op dit boek wil wachten.

Ik ben blij, dat de luisteraars nu weten hoe de kaarten liggen. Ik dank U gaarne voor dit prettig gesprek. Ik spreek namens de luisteraars de hoop uit, dat wij U binnenkort weer geregeld zullen mogen horen. Heel Nederland herinnert zich de manier, waarop U vanuit Batavia voor de microfoon het contact tussen ons Leger overzee en de verwanten thuis hebt gedield. Met een hervatting van dit werk, welke vorm het dan ook zal aannemen, zult U talloze landgenoten weer opnieuw van dienst kunnen zijn. Ik zeg dus nu maar vast namens hen allen: tot spoedig wederhoren.

Mevr. Spoor zoals wij haar kenden, op haar dagelijks bezoek in de hospitalen.

Besluiteloosheid

9

BESLUITLOOSHEID is het ellendigste wat je maar hebben kunt. Dat geldt ook voor je geestelijke leven. Handel je vanuit een overtuiging dan is iedere daad ook een daad, die wat uitwerkt.

Je bent naar Indonesië gekomen nog zonder eigen mening. Je was misschien lid van de kerk geworden in Nederland omdat ze het thuis graag hadden en je deed die stap ook eerlijk en overtuigd.

Nu ben je hier in een volkomen andere wereld terecht gekomen, de mensen waarmee je dagelijks omgaat, zijn anders, je werk is anders, je geestelijke leven is anders. Je voelt het niet als een verloochening van dat wat je had, maar veel meer krijg je de gedachte, dat je indertijd veel te spoedig meende in geestelijk opzicht klaar te zijn. Het is net of je opnieuw een besluit moet nemen. Dat moet je ook. Halfheden in je geestelijke leven werken fruikend op de achtergrond van je leven mee, zodat je in geen enkele omstandigheid, welke ook, spontaan meer kunt zijn of je geven.

Je weet, dat het met de schrijverij van Jan met z'n meisje niet zo vlot meer gaat, enkel en alleen omdat hij er hier ook nog een heeft zitten. Hij kan er niet toe komen zijn meisje in Holland de volle waarheid te zeggen en ook niet, om dat meisje hier te laten schieten. Nu dobbert hij er zo'n beetje tussen door en toch zit het hem niet lekker. Je merkt het aan alles, dat hij er mee zit en het dwaze is, dat hij geen besluit neemt.

In de bijbel staat het verhaal van die man, die bij Jezus komt en zegt: „Ik wil U volgen waar Gij ook heen gaat maar sta mij toe, dat ik eerst afscheid neem van mijn familie. Je zou zeggen: Dat is een heel redelijke vraag van die man. Jezus echter gaat er niet op in. Jezus is helemaal niet zo blij met dat besluit. Waarom niet?

Eenvoudig omdat dat geen besluit is. Als iemand, die zich iedere dag bezuipt, bij je komt en tot je zegt: „Morgen houd ik er mee op, maar laten we vanavond nog een glas ketjil nemen”, dan denk je ook bij je zelf: „Ik moet het

eerst eens zien, ik geloof er niets van dat hij het morgen volhoudt”.

Of als een eerste klas kampongloper bij je komt en tot je zegt:

„Morgen, (of als ik naar de boot ga), dan haal ik die vuile bakjes niet meer uit, maar nu vanavond nog een keer de hoot op”, dan grijns je even en je zegt: „maak het nu een beetje, dacht je heus, dat je dat kunt?”

Zo is het ook met de geestelijke dingen

Ik ben zelf iemand, die voor Jezus Christus gekozen heb. En als je zo mocht kiezen en daar gelukkig door bent, zou je het zonder meer aan iedereen zo maar willen geven ook.

Dat gaat niet een, twee, drie, dat weet ik.

Voor de een is de weg, waarlangs hij tot het geloof komt, lang en kronkelig. Maar misschien heb ik je, omdat ik je kameraad ben, die je volkomen vertrouwt, verlangend gemaakt, zodat je ook iedere gelegenheid om wat van Jezus Christus te horen, wilt aangrijpen.

Ga Zondag eens mee naar de kerk en je krijgt van mij een bijbeltje.

en met alles waarbij een besluit van jouw kant moet vallen. Het moet zijn: ja, en dan helemaal ja. Nee en dan ook helemaal nee. Iedere andere beslissing is een schijnbeslissing.

Hier geldt wat in de Bijbel staat: Kiest U heden wie gij dienen wilt.

Staat je besluit vast, dan zul je merken van welke grote betekenis het geweest is, dat je zover kwam.

In al die aspecten van het leven, bereik je wat, als je een besluit neemt.

Er staat geschreven: Wie zoekt, die vindt, wie bidt, die ontvangt en wie aanklopt zal worden opengedaan.

Dat staat daar heus niet alleen voor mij, maar voor ieder, die de besluiteloosheid zat is en die in deze wereld eindelijk dat stuurloze schip van zijn leven op een heilig en eeuwig doel wil koersen.

W. F. Jense,

legerpredikant.

WAPENBROEDERS GEVALLEN

IN DE PERIODE VAN 10 JULI TOT EN MET 16 JULI 1949

K.L.

Kpl. G. Ruiter	Leg. No. 251027101
Sld. J. Peppel	" 270628054
Sld. ekl. S. Bergakker	" 251019080
Sgt. J. G. B. Beekman	" 250413202
Sld. J. Frederiks	" 270216115
Sld. A. Kanselaar	" 260617021
Sld. ekl. S. Schaafstra	" 250215156
Sld. H. Kroezen	" 270522228
Tlt. G. N. Cobelens	" 251223126
Tlt. F. W. Dercksen	" 270519084
Tlt. R. Postuma	" 270520182
Kpl. J. F. Woltman	" 270211001
Sld. F. H. Lelieveld	" 280126483
Sld. G. A. de Ruyter	" 271009220

K.L.

R.O.v.G. I L. van Bommel	Leg. No. 120930007 (vermist)
Sgt. J. A. Donken	" 250130010 (")
Sld. P. J. Vaes	" 260630029 (")
Sld. J. G. M. Wolfs	" 270719219 (")
Sld. G. P. Stoffelen	" 270728194 (")
Sld. H. A. G. van Galen	" 270405112 (")

K.N.I.L.

Sld. tkl. Inf. Bisri bin Ojo	Stamb. No. 125
Jav. sld. ekl. Inf. Pardi	" 22573
Sld. tkl. Amir Moechsin	"
Mal. sld. tkl. Inf. Amsir bin Djeli	" K. 104719234
Jav. sld. Inf. Sarman	" 302020
Mal. sld. tkl. Inf. Duloh	" 281301046
Mal. sld. ekl. Inf. Sukardi	" 231301056

Wapenbroeders

Wie doet wat Ros deed?

Dit artikel is belangrijk. Mensen die van zichzelf vinden, dat ze wel iets weten, moeten er speciaal notitie van nemen. Het gaat er namelijk over hoe wij met vereende krachten elkaar aan een betere toekomst kunnen helpen. Dit alles naar aanleiding van een tentoonstelling.

ER werd gewaarschuwd dat de Kwartiermeester Generaal in het KMG-kampement te Batavia een tentoonstelling van de Dienst Vorming zou openen. Naderhand bleek dat de Generaal Mojet slechts als belangstellend toeschouwer een kijkje kwam nemen. De opening was eerder geschied —zonder het roeren van de grote trom zoals het bij goede zaken meestal het geval is.

De tentoonstelling was namelijk niet georganiseerd voor generaals, maar voor de vijfhonderd KMG-mensen die in het kamp thuishoren. Compiescommandant tevens Vormingsofficier Hagendijk was van mening dat zijn mensen te weinig wisten van de mogelijkheden, die de Dienst Vorming biedt om zich op de toekomst voor te bereiden.

Daarom werden de mededelingen over Vorming niet langer en uitsluitend op het publicatie-bord vastgeprikt, maar per beachmaster over het kamp geschetterd. De tweede stap was deze tentoonstelling, ingericht door Vormings-officier Sergeant Jan Ros. De cantinebaas moest met een paar vierkante meter minder genoegen nemen.

Daar kwamen stands te staan die ieder voor zich een indruk gaven van een bepaalde zijde van het Vormingswerk. In

de met zeer veel smaak ingerichte ruimte werd op originele wijze de aandacht gevraagd voor leesportefeuilles, boekenverkoop, de rijk voorziene uitleenbibliotheek van het Vormingscentrum, voor de avondscholen en voor cursussen van allerlei soort en voor de werkzaamheden van de Sociale Dienst.

Initiatief

Dat het bij „aandacht vragen” alleen niet is gebleven, moge blijken uit enige cijfers:

Van de vijfhonderd in het kamp gelegerde militairen bezochten er zeker vierhonderd deze tentoonstelling. 150 man waren op de een of andere manier reeds „klant” van de Dienst Vorming. De verkoop van studieboeken staat op een maandgemiddelde van 200 exemplaren. Dan de lees-portefeuilles: met eigen materiaal zijn 45 leesmappen vervaardigd met een steeds wisselende inhoud van 8 à 10 tijdschriften op cultureel, technisch en wetenschappelijk gebied. Deze leesportefeuilles rouleren in leescirkels die uit 60 man bestaan. De vijfde leescirkel is thans gevormd.....

Wie durft er te beweren dat er met initiatief niets meer te bereiken valt?

Enthousiasten gevraagd!

Initiatief!

Het is op dit gebied dringend noodzakelijk.

Iedere week opnieuw laten wij op deze pagina's de waarschuwing horen: alleen geschoolde en gevormde mensen maken een goede kans op de Nederlandse arbeidsmarkt.

Dienst Vorming verschaft de materialen op bijna ieder studiegebied.

Maar de mensen die met deze materialen achter de hand, de troep een onschatbare dienst konden bewijzen laten verstek gaan..... Hiermee wordt niet op de Vormingsofficiëren gedoeld, maar op allen, die zelf in het bezit van een behoorlijke opleiding, in samenwerking met de Vormingsofficiëren anderen kennis willen bijbrengen.

Neem b.v. de schriftelijke cursus voor het „Sleuteldiploma”. Op de pagina hiernaast kunt ge lezen hoe belangrijk dit diploma is voor hen, die straks van een geboden kans gebruik willen maken.

De studie voor het Sleuteldiploma heeft echter dan pas een bevredigend resultaat, wanneer ze geschiedt in clubverband en onder leiding.

Voor het vormen van dit clubverband en het geven van leiding doen wij een beroep op ieder, die zelf wel een behoorlijke opleiding genoten heeft. Dat het idee „vorming door en voor militairen” geen dwaasheid is, hebben 5 officieren van 3—9 R.I. bewezen door als studie-gangmakers in hun bataljon op te treden. Dank zij hun activiteit zal een groot gedeelte van het bataljon aan boord van het troepenschip dat hen thuisbrengt, het examen voor het Sleuteldiploma kunnen afleggen.

Wanneer een dergelijk enthousiasme allen die het aangaat bezielde, dan zouden de toekomstmogelijkheden voor duizenden wapenbroeders aanmerkelijk verruimd kunnen worden. Het Hoofdkantoor van de Dienst Vorming, A. G. Bandoeng, is in staat dit initiatief op te vangen, want de cursussen zijn in hun geheel in een groot aantal voorradig. Voor inlichtingen en adviezen kunnen initiatiefnemers ook daar terecht. Wie doet het... voor een ander?

Bij de foto:

Als het zwaard van Damocles hangt hier de Sleutel van het Sleuteldiploma boven de hoofden van de bezoekers aan de Vormingstentoonstelling in het K.M.G.-kampement. Het zijn echter buitenstaanders deze bezoekers: Generaal-Majoor J. J. Mojet en zijn staf-officiëren. Dit teken in de lucht is bestemd voor die andere buitenstaanders op de voorgrond, die geen buitenstaanders moesten zijn.....

Buitenstaanders en buitenstaanders.....

Het ambacht roept U!

11

MISSCHIEEN hebt gij van te voren over het ambacht weinig nagedacht of, als gij er eens over dacht, U daarvan een voorstelling gemaakt als van een bezigheid, die niet meer in deze tijd past. Maar thans weet gij beter. Gij zijt in onmiddellijke aanraking met het heel eenvoudige leven geweest. Gij hebt beseft wat het betekent of de kok een vakman is, die koken kan, of een knoel-er, die er maar bij loopt. Ge weet welk een belangrijke taak de auto-monteur vervult, die zorg draagt, dat de transportmiddelen behoorlijk dienst kunnen doen. Ge weet, hoe de electricien en de timmerman onmisbaar zijn, wanneer het er om gaat, wat geriefelijkheid in een bivak te brengen. Gij hebt de kap- per gemist, als gij maandenlang op de buitenpost zat. En hoe belangrijk was niet voor U de man, die lichtleidingen kon repareren, om maar niet te spreken van telefoon- en radioverbindingen.

Kortom, gij hebt het ambacht gezien in een weinig ingewikkelde samenle- ving, maar gij hebt ook ervaren, dat onze wereld, waarin de industrie zo'n belangrijke rol speelt, zonder de am- bachtsman vast zou lopen en hoe ook voor de meest volkomen machines de ambachtsman herhaaldelijk „de red- dende engel" is.

Aan U behoeven wij niet uit te leggen dat het ambacht het gehele leven door- dringt."

Zo lezen wij in een vouwblad, uitge- geven door de Hoofdgroep Ambacht in Nederland, dat zich speciaal richt tot die gedemobiliseerden, „die niet de regelmaat van het kantoor verlangen noch ook de gebondenheid van het werk in groot verband.

Zelfstandigheid

Het ambacht is immers bij uitstek de werkkring waarin zelfstandigheid en persoonlijke verantwoordelijkheid tot volle ontplooiing kunnen komen. Twee eigenschappen, die de soldaten overzee zich hier verworven hebben en er de oorzaak van zijn, dat kantoor- of fa- briekswerk de meesten nog maar weinig aanlokt.

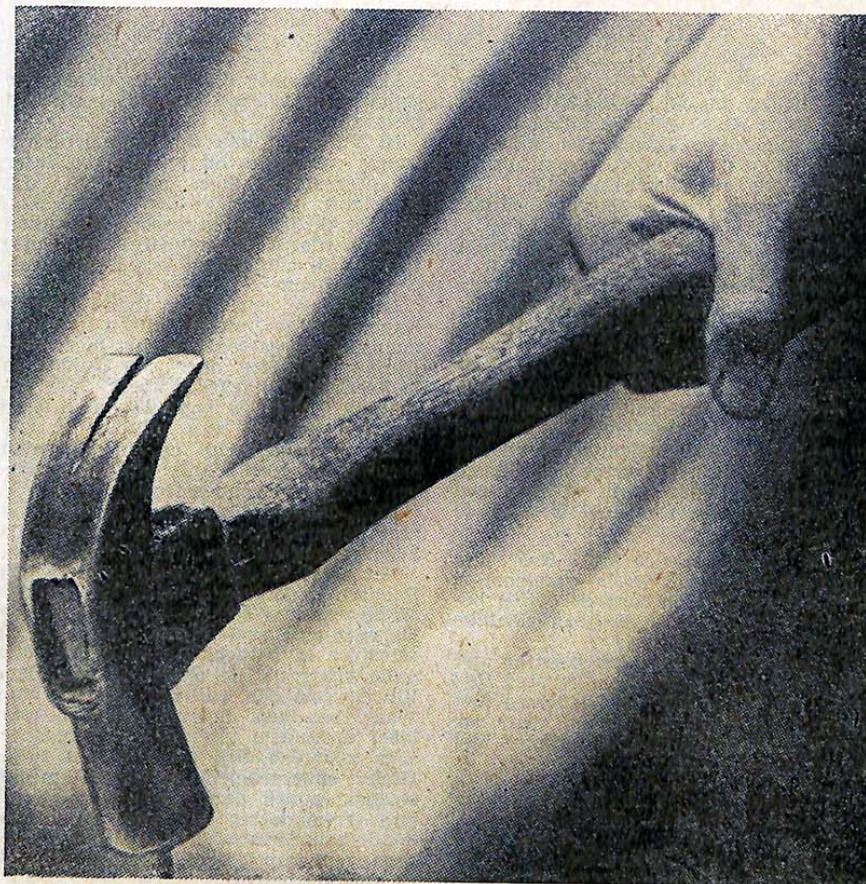
„De ambachtsman werkt naar eigen plan, onder eigen verantwoordelijkheid, en in rechtstreeks contact met de men- sen die hem nodig hebben. Wanneer hij zijn vak goed verstaat hoeft hij niet be- ducht te zijn voor de toekomst. Ook in tijden van crisis, als de industrie werk- man werkloosheid te duchten heeft, kan hij met groter vertrouwen de storm af- wachten, omdat men hem nodig heeft!

Hetgeen hier boven staat zal voor ve- len, die nog met onzekere en vage plan- nen rondlopen een wegwijzer zijn naar een toekomst, waarin zij de hier ver- worven eigenschappen kunnen benutten.

Want in het Nederlandse ambacht is er plaats, ruim plaats voor gedemobili- seerden, die over vakkennis beschikken of bereid zijn zich die bekwaamheid eigen te maken. Daarover willen wij, aan de hand van een van de hoofdgroep Ambacht ontvangen schrijven, in open- hartige taal een en ander zeggen.

Geschoolden

Een plaats in het ambacht is er aller- eerst voor hen, die vroeger reeds als

(volleerd) vakman in een ambachtsbe- drijf hebben gewerkt. Deze demobilisan- ten kunnen zonder verdere opleiding hun oude handwerk bij dezelfde of een an- dere patroon weer opvatten.

Er is eveneens plaats, voor demobili- santen, die vroeger reeds in een bepaald of aanverwant beroep (in industrie of ambacht) werkzaam waren en hiervoor reeds een gedeeltelijke opleiding geno- ten, hetzij mét of zonder vooropleiding aan de ambachtsschool. Ook zij, die vroeger reeds een afgeronde vakoplei- ding ontvingen, maar door de lange afwezigheid uit hun beroep, hun vak min of meer hebben verleerd, kunnen in het ambacht geplaatst worden. Voor deze groepen bestaat er gelegenheid om op een z.g. *opleidingscontract* bij een ambachtsbedrijf aan de slag te gaan. Het sluiten van een dergelijk contract geschiedt middels het opleidingsorgaan van een ambachtsorganisatie of via het dat niet- (of praktisch niet-) geschoolde Gewestelijk Arbeidsbureau.

Ongeschoolden

Het is bij voorbaat *niet* uitgesloten, demobilisanten in het ambacht worden opgenomen. In tegenstelling tot de ge- schoolden of half-geschoolden zullen zij een algehele scholing of omscholing moeten doorlopen. Dit is mogelijk door: a. Plaatsing op een opleidingscontract voor scholing of herscholing bij een ambachtsbedrijf;

b. Plaatsing op een Rijkswerkplaats, al dan niet gevolgd door een opleidings- contract bij een ambachtsbedrijf.

En nu komt het openhartige deel van ons artikel.

Ieder zal begrijpen, dat de plaatsings- mogelijkheden voor ongeschoolden belangrijk minder zijn dan voor ge- schoolden of half-geschoolden. Hiervoor zijn verschillende redenen.

De opleidingstijden in verschillende takken van het ambacht zijn vrij lang. Dit betekent voor de demobilisant, die op een opleidingscontract bij een am- bachtsbedrijf werkzaam is, dat hij — ondanks de verplichting van de werk- gever om het loon van een volwaardige arbeider uit te betalen en niettegen- staande het bestaan van een overbrug- gingsregeling — meestal *tijdelijk* minder inkomen zal genieten dan een collega, die als ongeschoolde of ge- oefende arbeider direct op *tarief*-loon in een *industriëel* bedrijf geplaatst wordt.

Voor de patroon komt het hierop neer, dat hij gedurende vrij lange tijd oudere mensen moet opleiden tegen een in verhouding tot de verrichte prestatie hoog loon, waarbij nog als neven-gevolg kan optreden een zeker gevaar voor de verstoring van arbeidsvrede in zijn bedrijf.

Daar komt nog bij dat de verschillende arbeidsbedrijven door gebrekkige inrich-

(wordt vervolgd op pag. 23)

Wapenbroeders

Papieren oorlog

In de laatste oorlog tussen de As-mogendheden en de Geallieerden werd aan beide zijden gebruik gemaakt van een wapen, dat geluidloos was, geen explosies veroorzaakte en toch een bijzonder vernietigende uitwerking had.

Dat wapen was: papier, bedrukt papier.

Soms ter grootte van een stroobiljet en zelden groter.

Het was soms een imitatie van een vijandelijke courant, een verkorte uitgave van een door de vijand verboden boek.

Namaak sardine-blikjes..... luciferdoozjes..... pakjes cigarettens..... oogen-schijnlijk zeer onschuldige gebruiksartikelen, maar in werkelijkheid bestond de inhoud uit pamfletten, foto's en alle andere materiaal, dat ertoe kon dienen over de frontlijnen heen althans een gedeelte van de waarheid bekend te maken.

Deze „papieren oorlog“ was niet nieuw. Reeds in de eerste wereldoorlog werd hij gevoerd en toen de oorlog beëindigd werd, had hij reeds aanzienlijke proporties aangenomen.

De Duitsers kwamen het eerst er mee voor de dag toen de 30e Augustus 1914 de Duitse piloot Lt. von Hiddessen drie bommen op Parijs afwierp en daar ook voor het eerst pamfletjes „dropte“ met de volgende inhoud:

*„Het Duitse leger staat voor de poorten van Parijs.
Er is nog slechts één weg voor U open: Overgave.
Lt. von Hiddessen.“*

Dat was het begin van een volledige campagne. De volgende dag kwamen bij de Opéra, de Beurs en de Grote Markt bundeltjes pamfletten neer, afgeworpen door hetzelfde vliegtuig.

In October, toen de slag bij Grand-Couronne woedde, werden boven Nancy soortgelijke pamfletten uitgestrooid:

„Het was jammer genoeg gisteren onmogelijk U persoonlijk te bezoeken en het enige wat wij kunnen doen, is U nu onze groeten te zenden, weliswaar niet met de gewenste dagelijkse regelmatigheid, maar toch vol vriendelijkheid — en explosieven.“

*De officieren van het 3e Beterse Eskader,
Wimmer, Schneider.
P.S. De nogal buitenissige groeten aan Nancy, de stad, die spoedig Duits zal zijn.“*

De Duitsers beschikten toen reeds over een uitgebreide outillage voor de papieren oorlog. In Charleville gaven zij een courant uit: „De Gazette des Ardennes“, geredigeerd onder het voortdurend toezicht van de Generale Staf en bestemd voor burgerlijke en militaire propaganda, derhalve voor ondermijning van het moreel in de bezette gebieden en dat van de vijandelijke troepen.

Met vliegtuigen en kleine ballons werden de couranten ook achter de lijnen binnen geallieerd gebied verspreid.

Maar ook met dit wapen werden de Duitsers na verloop van tijd beslissend geslagen.

In Duitsland had een maandenlange Duitse campagne bij burgerij en leger de overtuiging doen postvatten, dat Duitsland de aangevallen partij was, dat Frankrijk de burgerbevolking had gebombardeerd (Neurenberg) en Franse troepen de neutraliteit van België hadden geschonden.

De Fransen gebruikten thans dezelfde wapens als de Duitsers, alleen in groter quantum en pasten hen met meer verfijning toe. Het door een Duitser in Zwitserland uitgegeven boek „Ik beschuldig“, dat 300 pagina's telde, werd tot een gewicht van minder dan 50 gram teruggebracht en in duizenden exemplaren door Franse vliegtuigen boven Duitsland rondgestrooid.

Kort daarop verscheen de in die tijd zeer bekende open brief van een Duits krijgsgevangene aan zijn kameraden.

Het eerst verscheen deze brief in een Belgisch ondergronds blad (Vrij België) en hij was zo overtuigend gesteld, dat de Duitsers zich veel moeite gaven om de schrijver te ontdekken. Deze zou een onderwijzer uit de omgeving van Berlijn geweest zijn, van het 78e Reg. Inf. Waar het een fictieve persoon was, bleef de moeite uiteraard vergeefs.

In zodanige stijl als van een Pruisisch onderofficier verwacht mocht worden, sprak deze „krijgsgevangene“ zijn verwondering uit over de uitstekende behandeling, die hij in het krijgsgevangenkamp genoot, speciaal wel wat de voeding betrof!

Hij verhaalde van het boekje „Ik beschuldig“, dat hem onder ogen was gekomen en in volgende brieven nam hij de verschillende Duitse argumenten onder de loupe om tot de slotsom te komen, dat de Duitsers de oorlog met voorbedachte rade begonnen waren en de schuld er voor droegen.

Vanzelfsprekend kwam heel de pers van het Reich in het geweer en trachtte zij de „leugenachtigheid en bedriegelijkheid“ van dit pamflet aan te tonen; het was alweer „niet waar“, maar het kwaad was reeds geschied: de twijfel was gezaaid!

Gedurende de drie volgende jaren van de oorlog ontvingen de Duitse soldaten in hun loopgraven, de Duitse burgers in hun steden en de bevolking van de bezette gebieden gemiddeld 300.000 brochures, couranten en pamfletten per maand, zodat in totaal 28 miljoen „gedrukten“ op deze wijze verspreid werden.

Het moet voor de bevolking van de bezette gebieden een buitengewoon genoeg geweest zijn, wanneer zij onder de ogen van een of andere Feldwebel een courant konden lezen, Duits in taal en uiterlijk, maar geheel en al Frans, wat inhoud betrof.

Naarmate de oorlog voortschreed werd het papier-offensief van geallieerde zijde heviger. De Duitse Keizerlijke Generale Staf vaardigde decreet op decreet uit met alle mogelijke verbodsbepalingen en onder dreiging met alle denkbare strafmaatregelen, doch kon niet verhinderen dat de stroom van geallieerde

propaganda aanzwol tot een bandjir, die het Duitse moreel aan het wankelen bracht.

Het merkwaardige is, dat de gehele staf, die voor deze fase van psychologische oorlogsvoering de verantwoordelijkheid droeg, bestond uit slechts drie man.

Gedurende de hele oorlog verzamelden twee Elzassers en een Duitse politiek expert alle gegevens, stelden zij brochures, stroobiljetten en posters samen, gaven zij dagbladen uit en zorgden zij in het algemeen voor het afvuren van ettelijke tonnen aan geestelijke ammunitie, daarbij slechts terzijde gestaan door een paar administratieve krachten.

De beste getuigschriften, die deze lieden ooit werden gegeven, kwamen van zeer onverwachte kant. Veldmaarschalk von Hindenburg, die in Juli 1918 (toen het Marne-front het begon te begeven) zeide:

„De vijand is de oorlog begonnen tegen de Duitse geest. Hij is voornemens onze harten te vergifigen. Het zij verre van ons deze plannen licht op te nemen. Deze veldtocht tegen ons moreel wordt door de vijand met velerlei middelen gevoerd. Niet alleen overdekt hij onze frontlijnen met een gordijn van vuur, hij overdekt onze lijnen evenzo met een gordijn van drukwerken. Voor alles en boven alles is het zijn streven in het achterland de geest van het volk te vergifigen.....“

De Kölnische Zeitung kwam tot een soortgelijke ontdekking, toen zij een paar maanden later schreef:

„Het grootste nadeel, moreel nadeel, dat ons berokkend werd, komt voor rekening van de papieren oorlog van de vijand, die ons dagelijks heeft overstroomd met duizenden pamfletten, samengesteld en uitgegeven met buitengewone bekwaamheid.“

En zelfs Hitler, die over het algemeen niet veel goeds van de Fransen weet te vertellen, erkent in „Mein Kampf“ de buitengewone schranderheid en vaardige geest van de vijandelijke propaganda, waarbij hij niet nalaat op te merken dat tezelfdertijd de Duitse propaganda in alle opzichten en opmerkelijk tekort schoot.

Wat hem bijzonder verontrust is het feit, dat het Duitse volk in 1917 meer geloof hechtte aan de Franse propaganda dan aan alle verklaringen van de eigen regering en dat zodoende de overtuiging van het Duitse volk diep geschokt was.

„Het Duitse leger leerde denken, zoals de vijand wilde, dat het zou denken.....“

En dat was dan ook wel de bedoeling geweest.

Het familie-kapitaal van de Krupps

BERTHA Krupp was nog een jonge loot uit de Duitse familie Krupp, toen haar naam wereldbekendheid verwierf. Dat is meer jonge vrouwen overkomen. Greta Garbo, Ingrid Bergman, Rita Hayworth om er nu maar een paar te noemen en niet met Cleopatra te beginnen. Maar de Krupps hadden de naam van Bertha gegeven aan een reuzenkanon en in het voorjaar van 1918 kwamen de Bertha's in actie. Het waren kanonnen van zulk een kaliber, dat de volksmond ze de dikke Bertha's doopte. De beschieting van Parijs door dikke Bertha's maakte diepe indruk, maar het Duitse offensief liep vast vóór Parijs in zicht kwam. En één van de grote mensen, die dit Duitse offensief tot staan brachten, was maarschalk Fétain, die een kwart eeuw later te Vichy met Duitsland samenwerkte en nu zijn laatste levensdagen in een vesting-gevangenis op een eilandje aan de Franse Zuidkust slijt. Af en toe pogen zijn advocaten gratie te verkrijgen voor de stokoude maarschalk.

Het villa'tje in de Alpen

Bertha leeft ook nog altijd, ze is ook al niet jong meer maar ze heeft een keurig villa'tje in de Oostenrijkse Alpen. Ze is nog altijd het symbool van de militaire mogelijkheden van het Duitse rijk. De Amerikanen, die zoveel van cijfers houden, hebben onlangs op grote schaal ondervragingen in Duitsland opgezet om te weten te komen of de Duitsers nog militaristisch denken. Dat viel, op papier althans, nogal mee. Ruim 60% van de ondervraagden wees het denkbeeld weer soldaat te worden van de hand, slechts 9% wilde weer in uniform. Het grootste deel van de ondervraagden wilde een Duitse neutraliteit bij een conflict tussen Oost en West, 68% verwachtte van zulk een conflict ook voor Duitsland slechts ellende en vernietiging, 6% meende, dat men eerst eens de kat uit de boom zou moeten kijken om te zien, wie het sterkste zou zijn.....

De zoon van Bertha Krupp intussen zit in de gevangenis. Hij is te Neurenberg tot twintig jaar veroordeeld voor zijn steun aan de Hitleriaanse oorlogsvoering, maar de kanonnen is hij nog niet vergeten. In de gevangenis van Londsberg plekert hij over nieuwe kanonnen, want hij meent, dat met alle gepraat over atoombomben de artillerie nog altijd een belangrijke taak heeft. Van beide kanten zijn hem al aanbiedingen gedaan en de gevangene moet van de Amerikanen reeds de beschikking hebben over een werkvertrek in de gevangenis, waar hij werkt aan plannen voor een dikke Bertha II. Het werkvertrek wordt niet minder goed bewaakt als de kostbare gevangene zelf..... De post van zijn directeurs, van zijn ingenieurs ontvangt hij al weer geregeld.

Gedrang om de atoom

Gepraat over atoombomben — dat was onlangs weer aan de orde toen er berichten uitlieken over Englands verlangens op het terrein van de atoomsplijting. De Kongo en Canada zijn de grote producenten van uranium, het metaal, dat men voor de vervaardiging van atoombomben nodig heeft. Amerika is dus afhankelijk van andere landen voor grondstoffen voor de atoombomben en de mogelijkheid zou be-

staan, dat die andere landen de Verenigde Staten wel eens onaangenaam dwars zouden kunnen zitten op een zeer gevoelig punt. Men beweerde al, dat Engeland een groter aandeel in de atoomgeheimen zou willen afdwingen op deze wijze. Maar Engeland kan weinig invloed doen gelden op de uranium-productie. Die is in hoofdzaak in de Belgische Kongo in handen van de Union Minière du Haut Katanga. Alles gaat naar Amerika, alleen staat men microscopisch kleine hoeveelheden af voor studie-doelinden aan de Brusselse en Parijse universiteiten. De Union Minière verdient met de uranium-uitvoer niet alleen deviezen, zij is ook in staat jaarlijks een half miljard aan uitvoerrechten op uranium te betalen. Vandaar de rijkdom van hedendaags België gedeeltelijk verklaard.

Voor Europese begrippen vertegenwoordigen de Krupps in Duitsland een van die schatrijke families, die een hele industrie beheersen. Er zijn er niet veel zo op te noemen. Maar zij verbleken wanneer men hen vergelijkt met de Amerikaanse Du Ponts. Explosieve stoffen, nylons, auto's, chemische industrieën, ook en niet in de laatste plaats oorlogsindustrieën — dat alles behoort tot het kolossale vermogen van de familie Du Pont de Nemours. Maar het verlangen naar vrijheid in de Ver. Staten leidt tot vreemde consequenties. Zo keert de wet er zich tegen de monopoliepositie van een industrie, die de markt naar haar hand zou kunnen zetten. De Du Ponts hebben het in 200 industrieën voor het zeggen maar dat is volgens minister Clark te veel. Een geweldig proces is aanhangig gemaakt om aan deze al te grote samenstelling van macht een einde te maken.

April in December

In Newsweek lezen wij de laatste mop over de mijnwerker no. 1 in Duitsland Adolf Hennecke, wiens prestaties betreffende de dagproductie hemelhoog door de Sovjets zijn geprezen. Zo men weet is een ieder in Rusland, die de prestaties in een of andere tak van industrie tot het hoogst mogelijke niveau opvoert, een „Held der Sovjet-Unie“.

De Duitsers dan vertellen van Hennecke, hoe hij met een groep mijnwerkers rondom een Kerstboom stond. Alle mijnwerkers, met uitzondering van Hennecke, zongen kerstliederen. Maar de man van de supersnelheden zong..... Pinksterliederen.

Berlijn

De puinstad gaat een van de schoonste steden van Europa worden. Dat heeft de burgemeester van Oost-Berlijn, de heer Ebert, zo even tussen neus en lippen aangekondigd. In het aanstaande voorjaar zal begonnen worden met de herbouw. Er is een tienjarenplan ontworpen en dit hebben, aldus Ebert, bekende architecten gewrocht. Over tien jaar zullen we U nader berichten hoe het met de herbouw staat of dat men nog altijd aan het plannen maken is.

„De Maasbode“

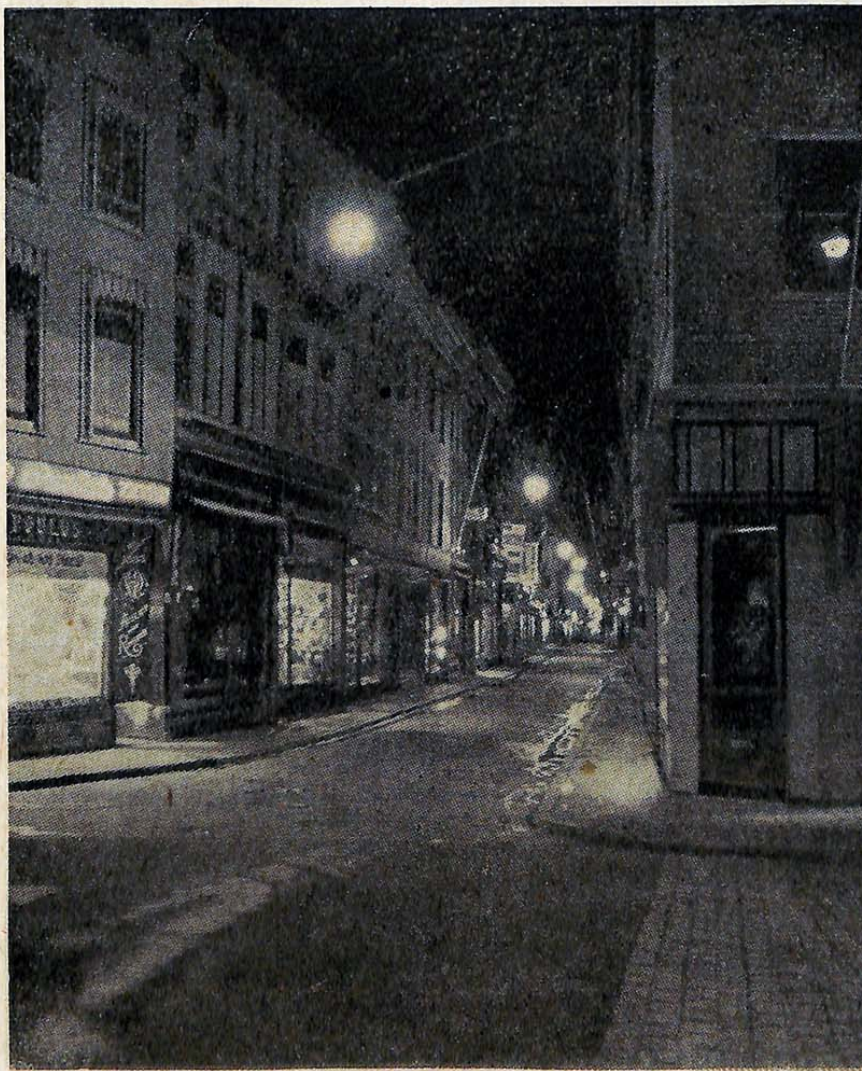
Op 21 Juli jl. werd door H. M. Koningin Juliana de nieuwe zender van de Wereld-omroep te Lopik officieel in gebruik gesteld. De Koningin spreekt Haar rede uit, terwijl toehoorders, v.l.n.r.: de heer L. Neher, directeur-generaal van de P.T.T., mr. Arn. d'Ailly, voorzitter van de stichting Radio Nederland Wereldomroep en Mr. L. A. Kesper, commissaris voor het Radio-wezen.

Land van herkomst en belofte

Soldaten op de thuismars

„De verlaten straat”, symbool van de stad die uitrust na gedane dagtaak. Straks zullen velen van ons door een dergelijke straat lopen, ergens in Nederland, alleen of met „haar”, ook na volbrachte taak en wanneer hun voetstapen hol opklinken door de verlaten straten dan zullen de gedachten wel eens teruggaan naar het land, waarin zij „de beste jaren van hun leven” sletten, maar de vreugde van het opnieuw ontdekken van de schoonheden van onze steden en van ons landschap zal overheersend zijn.

En al zal de strijd om het bestaan wel eens moeilijk zijn en de zorgen rimpels trekken in het voorhoofd, zolang wij kunnen genieten van die kleine dingen in ons leven, als een verlaten straat bij avond, of een weiland met boterbloemen en vee, of de stilte van een najaarslaan, of de bedrijvigheid op onze rivieren en in de havens, zolang zullen al onze verlangens en onze dromen in dit land van bloed, zweet en tranen uiteindelijk hun vervulling vinden in dat ene: weer thuis te zijn.

„De verlaten straat”.

Uit: *Mensen v.d. straat.*

Wapenbroeders

Hallo Bandung...

Er was Zaterdag 30 Juli wel een erg gelukkige familie in Amsterdam bijeen, in het gebouw van de Rijkstelefoon in de Spuistraat. Het was de familie Tolmeijer, bestaande uit de grootmoeder, vader, moeder en verloofde van sid. Hannie Tolmeijer uit Bandoeng. En de feestelijke stemming die er heerste in de ontvangkamer, werd veroorzaakt door het feit dat Amsterdam en Bandoeng na de bevrijding het 100.000ste gesprek met elkaar voerden, door middel van de familie Tolmeijer met hun zoon, kleinzoon en verloofde in Bandoeng.

Maar voor het zover was, werd namens de P.T.T. aan vader Tolmeijer een envelop overhandigd, welke inhoud de kosten van het gesprek dekte, terwijl tevens een fraai boek werd aangeboden en mooie bloemen voor de moeder. De veraste vader dankte bewogen voor deze sympathieke geste en sprak zijn bijzondere waardering uit voor hetgeen tot stand was gekomen. En dat is heel wat, want vanaf de oprichting van de telefonische lijn Amsterdam-Bandoeng in 1929 tot aan 1940 werden in totaal 100.000 gesprekken gevoerd. In 11 jaar tijds dus, terwijl na de bevrijding tot de 30ste Juli van dit jaar eveneens 100.000 gesprekken werden gevoerd, waardoor wel duidelijk de enorme groei van het telefoonverkeer tot uiting komt.

Gesloten deuren

Dat ons land op de duur meer en meer modern wordt, blijkt uit het bericht van dat meisje dat het ouderlijk huis te Amsterdam was ontvlucht, zodat zij door de politie opgespoord moest worden. Dat meisje wou echter nog wel de brieven hebben, die voor haar bestemd waren en dus liet ze deze adresseren aan het hoofdkantoor „poste restante”.

Er kwam enige tijd later een dame aan loket 39 om bewuste brieven af te halen. De ambtenaar vond dat ze maar even moest wachten, maar daar scheen de dame weinig zin in te hebben. Ze probeerde tenminste aan haar benen te trekken en een aftocht te bewerkstelligen. Maar dat kwam falikant uit want de ambtenaar, ook niet mis, drukte eventjes op een knop en prompt sloten zich alle deuren van het hoofdkantoor. Er kon geen kip meer in of uit. De politie kwam al gauw ter plaatse en nam de dame mee naar het adres waar haar „protégé” zich schuil hield. Zowel dame als meisje mochten mee naar het bureau van politie.

Natuurlijk schrokken de klanten van de P.T.T. wel even, toen ineens de deuren werden gesloten; ze dachten minstens te doen te hebben met een roofoverval in Amerikaanse stijl.

Mars door Noord-Nederland

Op 10, 11 en 12 Augustus is in het vierde militaire gewest een grote oefenmars gehouden, waaraan werd deelgenomen door een bataljon infanterie, deels te Steenwijk en Assen gelegerd, een afdeling veldartillerie uit Ede, luchtdoelartillerie uit Alkmaar, verbindingstroepen uit Utrecht, een detachement Koninklijke Marechaussee uit Groningen, het stafmuziekcorps uit Assen en enige compagnieën wielrijders uit het infanterie-depôt te Westerbork. Met elkaar hebben 1700 man en 200 voertuigen aan de tocht door Noord-Nederland deelgenomen. Drie dagen zijn de troepen door de drie Noordelijke provincies en Overijsel getrokken en zij hebben o.a. gedefileerd te Goningen, Hoogeveen en Zwolle.

De bedoeling van deze mars was, om de bevolking in de gebieden waar weinig van militaire eenheden wordt gemerkt, de gelegenheid te geven met de militairen in aanraking te komen en de band tussen ons volk en zijn leger te verstevigen. Tijdens de mars werden demonstraties gegeven, waaraan ook door de legerluchtmacht werd deelgenomen.

Mobilfoon wint veld

Zoals wij reeds eerder in dit blad schreven zijn verschillende autobedrijven in ons land er toe overgegaan om mobilfoons aan te schaffen, waardoor het mogelijk is om vanuit een rijdende wagen telefoongesprekken te voeren met alle abonné's in het land en theoretisch over de gehele aarde. Sinds enige tijd heeft ook de veerboot Enkhuzen-Staveren een dergelijke mobilfoon zodat men dus op zee eveneens verbinding kan onderhouden met het vasteland.

Naar wij vernemen is de Directie der Nederlandse Spoorwegen van plan om binnen afzienbare tijd op de belangrijkste snelreindiensten eveneens mobilfoons in gebruik te nemen.

Welkom in Lent.

De lopers van Nijmegen

De vierdaagse te Nijmegen is op 29 Juli geëindigd en het kan niet anders gezegd worden: deze 33ste Vierdaagse is in alle opzichten uitstekend geslaagd. Kenmerkten de eerste twee dagen van de mars zich door een soort hittegolf de twee laatste dagen heerste er een prettig-aandoende koelte, die de wandelaars opgewekt en pittig lopend de laatste kilometers deden afleggen. Het hoeft wel geen verwondering te wekken dat heel Nederland met de 7000 deelnemers heeft meegeleefd, want zij kwamen uit alle streken van het land en wie had niet een bloedverwant of een kennis onder de tippelaars zitten?

Die laatste dag was het nog voller op de weg dan de voorgaande dagen. Niemand die zich het genoegen ontzegde om de wandelaars Nijmegen te zien binnenkomen. De scholen gaven vrijaf, want wie kon nog werken bij de feestelijke stemming die allerwegen heerste? De nonnetjes en de fraters namen hun pupillen mee naar de weg, waar zij zich in de berm neerzetten om alles maar goed te kunnen zien. En ze zagen het goed! Ze zagen de vele buitenlanders die hartelijk werden toegejuicht door de bevolking, de buitenlandse detachementen en de burgerlopers en niet te vergeten de Belgische militaire kapel, die zich een grote populariteit had verworven. De lopers werden met bloemen overladen, ook de militairen en de Belgen vroegen verlof om die bloemen op de dag na de Vierdaagse te mogen leggen bij het monument voor de gevallen geallieerde kameraden bij Arnhem.

Er was meer te zien. Die blinde wandelaar, die geleid werd door een padvinder en waarvan de aanblik even een ontroering bracht onder de toeschouwers, die zich opeens duidelijk bewust werden dat zij met hun gezonde ogen, die al de blijheid en de zonnigheid van een mooie zomerdag konden genieten, toch wel erg dankbaar mochten wezen.

Natuurlijk waren er ook de nodige autoriteiten en van hen willen wij slechts noemen de nestor van de Nederlandse sport: Willem Mulier. 's Avonds was het feest in de stad en de wandelcostuums hadden plaats gemaakt voor avondkleding. De Zaterdag na de Vierdaagse trokken alle deelnemers weer op huis aan, uitgezonderd de leiding en de autoriteiten, die des avonds op feestelijke wijze van elkaar afscheid hebben genomen.

Wat de uitvallers betreft, hiermee werd een prachtig resultaat geboekt. Van de Dinsdag 26 Juli vertrokken 7204 deelnemers kwamen Vrijdagmiddag 6888 lopers en loopsters binnen, zodat er dus 316 uitvallers waren. Bijna 4½% dus en dat mag zeker een mooie score genoemd worden.

Drukte op de pontonbrug bij Cuyk.

Een Zwitsers officier over „Oost-Indië“

BOEKEN en tijdschriften over Indonesië zijn tegenwoordig niets bijzonders meer. Reeds voor de oorlog, maar vooral daarna, was er in Nederland sprake van een toenomen belangstelling voor alles, wat verband hield met de overzeese gebiedsdelen. Er verscheen zoveel, dat het voor iemand, die dat allemaal doorleest, wel eens moeilijk is door de bomen het bos te onderscheiden. Ruim honderd jaar geleden was dat alles wel geheel anders. Toen was stellig de verandering van een werk over „de Hollandse Bezittingen gelegen beoosten de Kaap de Goede Hoop“ een gebeurtenis van belang. „Oost-Indië“ was toen nog een onbekend, ver land en slechts mensen met een onvervaarde pioniersgeest gaven het veilige leven in Holland er aan om koers te zetten naar de tropen. Het is een prettige bezigheid om zo'n boek van ruim een eeuw geleden eens door te lezen. Men krijgt een goede indruk van „tempo dulu“, een hele oude „tempo dulu“ trouwens, toen men nog van kolonisten sprak en er nog slaven en slavinnen werden gehouden.

Het boek, dat wij bedoelen, werd geschreven door een Zwitsers officier, *Pfiffer von Neueck* geheten, die van 1817-1828 in dienst stond van het Nederlandse Gouvernement. De titel luidt „*Schetsen van het eiland Java en deszelfs onderscheidene bewoners*“ en het boek verscheen omstreeks 1835 in Hollandse vertaling.

Ruim een half jaar

De zeetocht naar de Oost leverde in die tijd nogal wat moeilijkheden op. 15.000 km waren nog steeds 15.000 km en niet een afstand, die in twee dagen met een geriefelijke Constellation van de K.L.M. overbrugt. Zelfs de tocht op een overvol troepen transportschip is een luxe-reisje, vergeleken met de tocht, die von Neueck in 1817 aflegde. Moeilijkheden en tegenslagen bleven de opvarenden niet bespaard en ze beleefden zeer merkwaardige avonturen. Toen er voedselgebrek aan boord begon te heersen ging men haaien vissen om de mondvoorraad aan te vullen: „De laatste, die aan boord gehijst werd, een wijfje... droeg negen jongen. Onder het getal dezer jongen bevond zich een levende visch, die, naar zijnen vorm, aan een ander geslacht dan de haai behoorde, welk verschijnsel, geloof ik, zeer zeldzaam is. Niettegenstaande in het lichaam... flarden van... mensenvleesch gevonden werden, hetwelk niets bevreemdends in zich had, dewijl daags te voren het lijk eener oude vrouw in zee was gelaten, wierpen zich de matrozen op dit rif... om, zeiden zij, versch vleesch te eten“.

„Eindelijk den 8. October 1817, na eene vaart van zes maanden en vijf dagen, voeren wij de straat Sunda door, en twee dagen later kwamen wij ter reede van Batavia...“

Pfiffer von Neueck begint zijn eigenlijke „Schetsen“ met een topografische beschrijving van het eiland Java. Na een aardige uiteenzetting over het oude Batavia, verhaalt hij in enigszins pathetische taal van de verovering van Jaccatara, welke door de Hollanders in 1619 werd volbracht. „Wie zoude zich onthouden kunnen, den onwrikbaren moed dier handvol dapperen te be-

wonderen, die met voorbeeldeloze standvastigheid de, nog nauwelijks uit hare grondslagen gerezene, kolonie tegen de dikwerf herhaalde aanvallen van den keizer van Mataram, den sultan van Bantam, den magtigen koning van Jaccatara, en vooral tegen de ijverzucht der Engelschen verdedigden, welke laatsten, getrouwd aan hun staatslistig stelsel van eigenbaat, allerwege de brandfakkel van het oorlog ontstaken. De vurigste geestdrift is nog te zwak om te doen regt wedervaren aan die heldhaftige Hollandse kolonisten, die, als ware het, met de wapens in de vuist, de muren van het door geheel de wereld beroemde Batavia stichteden“. In de volgende hoofdstukken geeft de schrijver een vrij uitvoerige en ook nu nog bruikbare schets van de natuurlijke historie van Java. Zeer belangwekkend wordt zijn betoog, wanneer hij toekomt aan een beschouwing van „de Javaan in lichamelijk en zedelijk opzicht“. Op de „Orangpingier Laut“, de kustbewoner, heeft de Zwitserse officier het niet erg begrepen: „Ruwheid, vermetelheid en kwade trouw maken den grond van zijnen gemoedsaard uit“. Zeeroverij is onder deze lieden een geliefd bedrijf. Maar het Gouvernement wordt geprezen om zijn verstandige maatregelen hiertegen: „Het heeft de wijze politiek in het werk gesteld zich van de grote dieven te bedienen om de kleine te vangen. Verscheidene zeeroover-kapiteins zijn thans in deszelfs dienst, en vervolgen onafgebroken hunne oude kameraden“. Een soort van homoeopathisch ingrijpen dus. De Javaan in de binnenlanden staat er beter op bij de schrijver: „hij is zachtzinniger, trouwer en opregter dan de bewoners der kusten“. En hij voegt er een raad aan toe, die ook nu nog van toepassing is: „Men boezeme hem eerbied in, geve hem het voorbeeld van goede zeden... Doch men wachte zich ook wel om hem, in hetgeen de uitoefening zijner godsdienstige pligten betreft, hinderlijk te zijn, of hem daarin te grieve...“

Met de brandspuit gedoopt

De zending onder de „Indianen“ heeft zijn volle belangstelling. In verschillende opmerkingen geeft hij blijk een goed inzicht te hebben in hetgeen van de zendelingen wordt vereist en de werkwijze die deze te volgen hebben. Nadat hij in een noot de bekende anecdoten van Daendels heeft verteld, die spoedshalve ettelijke honderden Ambonnezen met de brandspuit liet dopen, trekt hij van leer tegen een bepaalde manier van „Christenen maken“. „Het is... hoogst bevreemdend... en bovendien volstrekt onvergeeflijk, dat Zendelingen, om het even tot welke geloofsbelijdenis zij behoren, zich zelve diets maken, dat zij hun doel be-

reikt en jegens de maatschappij hunne plichten vervuld hebben, wanneer zij blootelijk enige formaliteiten hebben vervuld, door welke zij beweren, Heidenen tot de schaapsstal van den goeden Herder te hebben terug gebragt.“

Zijn beschrijving van de Europeanen in de Oost is niet steeds even flatteus: „Meer dan één kolonist... die om redenen, welke niemand beter kent dan hij, niet gezind is, naar Europa terug te keren, heeft, volgens het in Indië gebruikelijke spreekwoord, hooi in zijne laarzen gestopt, en kent geen anderen wensch meer dan dien, om in ene Oosterse weeldepraal een wellustig gemakkelijik leven te leiden; geene andere behoefte heeft hij meer, dan die, om zich door een aantal slaven... te laten bedienen“.

Doch von Neueck voegt er aan toe: „Het is echter ook waar, dat zeer vele Europeërs, die sedert geruimen tijd Indië bewonen, eene geheel tegenovergestelde huiselijke inrigting en eene volstrekt verschillende levenswijze volgen“. Sociëteiten, vrijmetselaarslogen en de „krijgsmuzijk“-concerten nemen een voornam plaats in in het leven van de Europeaan te Batavia en elders. Harddraverijen werden gehouden op het Koningsplein. Deze sport is (natuurlijk) door de Engelschen ingevoerd en „de Indianen, die de dravende paarden berijden, wijken in vlugheid en rijkunst niet voor de beroemdste jockeys“.

Alleraardigst is zijn beschrijving van de Schouwburg op Weltevreden. „Tot dusverre zijn in de tooneelstukken de rollen er eeniglijk door liefhebbers vervuld, en daarbij waren nog velen hunner afwezig ten gevolge van meer dringende aangelegenheden; of anderen weigerden uit grilligheid, ziekte of schroom, op te treden... Overigens, daar geene vrouw zich op de planken wil vertoonen, spelen de mans in vrouwenrollen, iets hetgeen op de wonderlijkste wijze alle begoocheling beneemt...“ „Met uitzondering van den Gouverneur-Generaal, die met zijnen staf de eenige loge van den Schouwburg bezet, hebben de overige aanschouwers slechts staanplaatsen“. Ook toen wist men al van gepeperde prijzen: „Voor de burgers vijf gulden, en voor de dames en officieren slechts drie gulden“.

Pfiffer von Neueck eindigt dan zijn boek met de beschrijving van de verschillende volkeren en rassen, die men op Java aantreft.

Niets menselijks was hem vreemd en in de regels, waarin hij zijn terugkeer naar Zwitserland motiveert zal men veel bekende geluiden kunnen horen: „Men zal ligtelijk beseffen, dat de werking van het heimwee, veel gevaarlijker onder de keerklingen dan onder de gematigde luchtstroken moet zijn“. Het heimwee oefent een verderfelijke invloed uit: „Terwijl het tegenwoordige zich in een ontkleurd licht aan het oog voordoet, boeit de voorstelling van het verledene... al de zielskrachten, bemeeustert (zij) de zinnen van den genen, die door deze folterende zielsziekte is aangetast“, zozeer zelfs, dat het „hem koud en gevoelloos maakt voor alle verstroojingen, welke het tegenwoordige hem zoude kunnen bieden“.

*

Drama in de wildernis

AN de beboste oevers van het grote meer heerst een indrukwekkende rust. Een ijsvogel met oranje kop en hals en kobaltblauwe rug, doet zijn middagdutje op een tak, die over het stille water hangt. Een grote gehoornde uil doet hetzelfde in het dichte loof van een djerokboom en aan de waterkant staat een kleine blauwe reiger dromerig in het water te staren, wachtend tot tussen de enorme zwermen kleine visjes eens een groter exemplaar zal verschijnen.

Vanonder een overhangende struik zwemt een visotter langs de oever naar zijn hol, waarvan de ingang vlak onder de waterspiegel ligt, daar, bij de vermolmd boomstronk. De stam werd reeds vele jaren geleden door een reusachtig olifantenmannetje omvergedrukt en dreef over het meer weg.

De otter zwemt met slechts zijn bruin-grijze kop boven water, klaar, om bij het minste onraad weg te duiken naar de veilige diepten van het meer.

Van een gele slibbank maakt zich een ander dier los. Het houdt zijn koude ogen strak op de otter gevestigd. Door lichte bewegingen van de staart nadert het zijn doel met grote snelheid, een lange V door het gladde oppervlak van de waterspiegel trekkend.

De grote varaan, die reeds jarenlang het meer bewoont, jachtmakend op vis en des nachts het land afstropend om de Indonesische bevolking haar hoenders afhandig te maken, kan de otter, een van zijn grootste concurrenten in de strijd om het bestaan, niet velen in zijn jachtgebied. Maar dat is niet de enige reden, waarom hij de otter wil doden of althans uit zijn gebied verdrijven. In de afgelopen nacht heeft de zwemmende landrover de pas uit hun leerachtige eieren gekomen jongen van de varaan opgepeuzeld. En nu stevent de grote hagedis, met moordlust in zijn starre ogen, recht op de moordenaar van zijn kinderen af. Pas als hij nog maar enkele meters van zijn slachtoffer is verwijderd, krijgt de laatste zijn aanval in de gaten en draait hij zich om met een angstig gegrom, dat diep uit zijn keel lijkt te komen. Met zijn scherpe tanden pareert hij de eerste, uiterste snelle aanval van de varaan. Onmiddellijk stoot de hagedis voor de tweede maal toe, trachtend zich in het zachte vlees van de otterhals vast te hechten.

De otter weet echter de fel toegrijpende kaken te ontduiken en brengt de varaan een bloedende wond in de zijde toe. De laatste begrijpt, dat hij van tactiek moet veranderen en duikt onder de waterspiegel om de tegenpartij in de onbeschermde onderzijde aan te grijpen. Dit lukt de hagedis inderdaad en de otter wentelt als razende door het borrelende en roerig geworden water om de als een bulldog vasthoudende aanval van zich af te schudden. Diens venijnige tanden schieten echter met kleine, vinnige rukjes steeds verder in het tere vlees van de buik.

De strijdenden maken veel lawaai in het water. Soms verdwijnen ze seconden lang onder het wateroppervlak om een ogenblik later de strijd weer voort te

zetten aan het oppervlak. Ongemerkt drijven de aan elkaar vastgeklitte dieren tegen de steile oever en bij de eerste aanraking met de zandige en aan uitstekende wortels rijke wal, reageert de otter bliksemsnel en grijpt hij zich met klauwen en tanden vast in het warnet van wortels. Terwijl de verscheurende tanden van de varaan nog steeds met kleine rukjes door de huid in het vlees dringen en de ingewanden van de buikholte bedreigen, trekt de aangevallen rover zich beetje voor beetje hoger tegen de kant op. Is de otter eenmaal op de oever dan zal zonder twijfel de varaan het onderspit delven. Diens beet echter bedreigt zozeer de onbeschermde ingewanden, dat het pleit zeker binnen enkele ogenblikken beslecht zal zijn, want zo snel kan de otter niet klimmen of de strijdvaardige hagedis zal klaar komen met zijn dodelijk werk van niets loslaten en steeds meer grijpen.

Het zoogdier heeft de varaan reeds gedeeltelijk boven water geïrokkend als onverwacht een der wortels, waaraan de eerste zich in doodsangst heeft vastgebeten, bezwijkt onder de te grote last en beide tuimelen in het meer terug. Hierdoor volkomen verrast heeft de varaan de greep van zijn kaken verslapt en bliksemsnel scheurt de otter zich los en terwijl een grote kring bloed op het water verschijnt, komt de zojuist zich nog in doodsangst verdedigende visrover in het offensief en drukt met zijn zwaar gebit de schedel van de reuzenhagedis in, terwijl zijn scherpe hoektanden zich in de ogen boren. Stuiptrekkend kronkelt de stervende amphibie zich om en om, slaat met zijn staart in het water, dat wild schuimend opspat. De otter laat niet los voor de aanval naar de bodem van het meer zakt en het taale leven uit het slanke lichaam is geweken.

H. Wonink.

HANENGEVECHTEN OP BALI

BALI zonder hanen en hanengevechten zou ondenkbaar zijn. Wie langs de Balische wegen rijdt, vallen onmiddellijk de honderden hanekorven op.

Bij vele feesten komen hanengevechten voor. Daartoe richt men een soort schouwplaats in. In het midden hiervan bevindt zich een met bamboe afgerasterd vierkant. Deze afrasteringen worden veiligheidshalve aangebracht, daar de messen van twee elkaar bekampende hanen het publiek zouden kunnen verwonden.

Voor het gevecht legt de klan verschillende kleine offers in het midden van het strijdperk. Deze zijn bedoeld om de goden de gunst te vragen het gevecht met een duidelijke afloop te laten beëindigen. De mogelijkheid van „remise“ is nl. niet uitgesloten.

De hanen worden voorzien van scherpe, ongeveer 10 cm. lange, zeer dunne mesjes. Dit mesje wordt aan de linkerpoot gebonden. Hoe minder last

de haan er van heeft, des te groter de kans op de overwinning. Nu tonen de eigenaars hun hanen aan het publiek. De „bookmaker“ ontbreekt niet en heeft 't druk met het noteren van weddenscapen.

Nog eens worden de mesjes gecontroleerd, de haan wordt in z'n bek geblazen om hem op te hitsen, bloed van een gesneuveld voorganger wordt in z'n bek gestopt en dan begint het gevecht.

Dadelijk valt het verschil op tussen een „veteraan“ en een „debutant“. De echte kempaahan weet als een volleerd bokser te springen en te ontwijken, ook al hindert het mesje hem erg. Soms is een kamp binnen een minuut afgelopen; soms kan 't lang duren.

Bijzonder fraai kan men deze hanengevechten zeker niet noemen en er zijn dan ook vele tegenstanders. Maar daarmee hoeft men bij de Baliër niet aan te komen. Voor hem is een hanengevecht, wat een stierengevecht is voor de Spanjaard.

Mummies in de dodenstad van Memphis

TWINTIG kilometer ten zuiden van Cairo ligt het zand-plateau van Sakkara. Van de moderne beschaving zijn daar weinig of geen sporen te ontdekken, want Sakkara is alleen belangrijk om zijn verleden.

Hier werden de doden van Memphis begraven, de oude hoofdstad van Egypte en Sakkara had vele eeuwen voor de geboorte van Christus in de wereld een betekenis, die Londen, Parijs en New York heden ten dage bezitten. Memphis werd gesticht door Menes, de eerste historische koning van Egypte en de stad begon pas aan betekenis in te moeten, toen Alexandrië als havenplaats opkwam.

Het woord Sakkara is vermoedelijk afgeleid van Seker, de naam van de oude Egyptische dodengod. Op het plateau bouwden verschillende koningen van de 5e en 6e dynastie hun pyramiden. 2000 jaar, voordat de koningen van Thebes in de Vallei der Koningen werden bijgezet.

Daar ligt de enorme dodenstad van Memphis, waarin de graftomben van de Apis-stieren werden gevonden.

**

Memphis is thans een ruïne, maar het nabijgelegen Sakkara geeft nog steeds de geheimen van een vaag en ver verleden prijs. Diep onder het gloeiende zand liggen miljoenen van de vroegere inwoners van Memphis.

De deskundige kan aan de manier waarop deze mensen uit de oudheid begraven liggen, zien welke positie zij tijdens hun leven innamen. Koningen liggen onder hun pyramiden, hovelingen, priesters en andere voornamen figuren rusten in graven, die in de rotsen zijn uitgehakt, de lichamen der onaanzienlijken zijn in ruwe doodkisten bijgezet.

Kortgeleden stiet een houwiel op een graf, dat uit zes kamers bestond, waarin zich tien doodkisten bevonden. Deze ontdekking was op zichzelf niet zo be-

langrijk, maar zij stelde de onderzoekers in staat meer te weten te komen over leven en dood tijdens de 26e Dynastie, omstreeks 600 v. Chr.

Deze toevallige vondst te Sakkara veroorzaakte daarom grote opwinding. Voor de eerste keer in drie jaar besloot een groep van archaeologen om in een allerlaatste poging nog eens het dikwijls onderzochte puin van de begraafplaats te Sakkara om te keren.

Hun leider was Etienne Drioton. Hij werd terzijde gestaan door een jong Egyptisch architect, die de merkwaardige vondst had gedaan, toen hij met zijn houwiel op een stuk van de muur stiet, dat bij nader onderzoek het dak van de zesdelige graftombe bleek te zijn.

Een loodrechte schacht werd aangebracht om een voor-vertrek te kunnen bereiken en langs deze schacht werd een stoel, bevestigd aan een kabel, naar beneden gelaten. Elk lid van de expeditie ging op z'n beurt naar beneden. De mummie-vormige doodkisten, die in de verschillende kamers werden gevonden, bleken de door de tijd aangetaste resten van mensen te bevatten, die ongeveer 6 eeuwen voor Christus geleefd moeten hebben.

Wie waren zij? Door het ontcijferen van de hieroglyphen op de muren van het voor-vertrek kon Dr Drioton vaststellen, dat hier de overblijfselen lagen van An-Em-Hes, Profeet of Hogepriester van de Tempel van Ptah, God van Memphis, van een zekere Ka-Nefer, een schrijver in de tempel en acht andere leden van dezelfde familie, o.m. de moeder van Ka-Nefer, Isis Rechi genaamd.

Men besloot de sarcofaag van Isis Rechi het eerst te openen. Toen het deksel voorzichtig werd opgelicht glansde een gebroken gouden masker in het elektrische licht van de generator boven de grond. De geheel zwart geworden mummie had een borstbedekking van goud,

rood en geel, waarop tekeningen waren aangebracht — het dodengebed in hieroglyphen. Het overig deel van het lichaam was bedekt met een lichtblauw weefsel, versierd met kleine parels.

De andere negen doodkisten werden de volgende dagen geopend. De mummie van Ank-Hapi, de zoon van Ka-Nefer, lag naast die van zijn moeder, Naned-Bastis. Toen het deksel van de kist van de vrouw was verwijderd bleek het lichaam opmerkelijk goed bewaard te zijn gebleven. Een deel van het gezichtsmasker was nog over en gaf een uitstekende indruk hoe de vrouw er tijdens haar leven uitgezien moest hebben. Het lichaam was bedekt met prachtig figuurwerk, waarvan nog veel intact was.

Het deksel van de sarcofaag van Ank-Hapi was bedekt met nog zeer duidelijk leesbare hieroglyphen. Met grote nauwkeurigheid wikkelden de deskundigen de mummie van Tadi-Imhotep los, een van de negen, die in de kamer werden gevonden, waarbij benen en voeten volkomen onbeschadigd bleven.

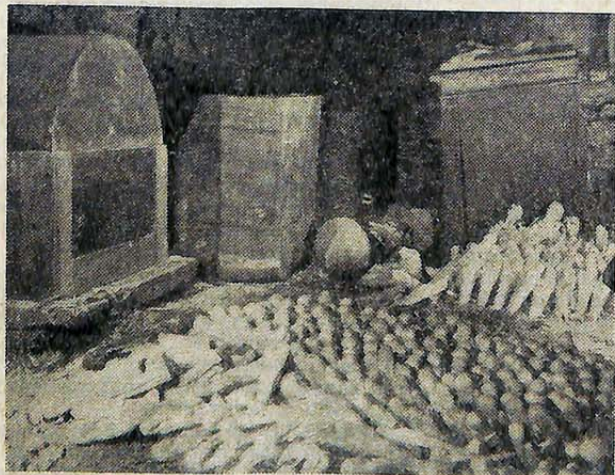
**

Alle negen mummies werden op deze wijze onderzocht door een hoogleraar van Cairo, voordat ze naar het Museum werden overgebracht.

Naast de sarcofagen vonden de archaeologen meer dan 300 beeldjes, uitgevoerd in lichtblauwe kleur — dienaren van de doden en halskettingen van jade, parels en gekleurde stenen, alsmede verschillende gebruiksvoorwerpen.

Dr Drioton is bezig de hieroglyphen-inscripties te bestuderen en de methode van het inwikkelen en begraven der doden, voordat een officieel bericht wordt uitgegeven over de laatste oudheidkundige ontdekking in Egypte.

Gilbert Sedbon.

In het graf van Ka-Nefer vond men honderden prachtig bewerkte beeldjes van lichtblauw porcelein. Zij stelden slaven voor, die hun meester in het hiernamaals ten dienste zouden staan.

Een van de mummies, die in het opengelegde graf werden aangetroffen, was die van Tadi-Imhotep. Hij behoorde tot een voorname familie, die 60 v. Chr. in dienst stond van de Tempel van Ptah, God van Memphis.

Auto-rennen in Amerika

19

Bill Holand, die in 1949 de Indiana-race won, krijgt de laatste instructies van zijn trainer, Lou Moore.

SOMS noemt men de Amerikanen een volk van technici. Aangezien het ook een sportlevend volk is, hoeft 't niet te verwonderen dat er talrijke technisch aangelegde sport-enthousiasten in dit land worden aangetrokken. Een van de grote jaarlijkse sport-evenementen in de Ver. Staten is de 500 mijl lange Indianapolis Speedway auto-race, die gemiddeld 200.000 bezoekers trekt.

Maanden, voordat het startsein wordt gegeven werken mechanici een groot deel van de dag om de wagens steeds meer te vervolmaken. Een mechanici is net zo belangrijk als een coureur, want een race is soms in de garage al gewonnen of verloren. Motoren worden ontelbare malen uit elkaar gehaald en weer in elkaar gezet, tot ze de nauwkeurigheid van Zwitserse horloges hebben.

De race duurt vier tot vijf uur. De deelnemende wagens, meestal 33, zijn krachtige en snelle, met de hand gebouwde race-auto's met uiterst gevoelige motoren. Zij bereiken snelheden van 160 mijl per uur. De bochten worden met verminderde vaart genomen. Het record van 1949 bedroeg 121,377 mijl per uur, tanken en reparaties inbegrepen.

Kleine wagens

Ofschoon de wagens kleiner zijn dan de gemiddelde Amerikaanse personenauto zijn ze volgens de maatstaven van de coureurs toch als „groot” te beschouwen. Race-wagens variëren trouwens sterk in omvang. De kleinste wagens, „midgets” genoemd, zijn ongeveer 1.83 m lang.

„Midgets” halen gemiddeld 50 tot 60 mijl, maar kunnen op rechte stukken het tempo tot 100 mijl per uur opvoeren. Sommige midgets zijn uitgerust met speciale race-motoren, terwijl andere gewone Ford-motoren gebruiken, die door de bezitters volledig zijn herbouwd om aan de speciale eisen van de race te kunnen voldoen. Hoewel ongelukken bij deze drie soorten betrekkelijk weinig voorkomen zijn ze bij de midget-wedstrijden het talrijkst.

Tenslotte zijn er de „hot rod”-races. Een „hot rod” is een goedkope tweedehands-wagen, bij voorkeur een Ford, waaraan de bezitters allerlei vernuftige veranderingen hebben aangebracht om de kracht en de

snelheid te vergroten.

De aanschaffingskosten van een dergelijke wagen bedragen dikwijls nog geen tiende van de prijs der onderdelen, die de bezitter later toevoegt, om nog niet te spreken van de tijd, die hij aan zijn liefhebberij besteedt. De eerste hot-rods werden in 1920 gebouwd door jeugdige technici, die er hun voldoening in vonden om de beste producten van Detroit te verbeteren. Onbewust gaven zij de stoot tot een nieuwe vorm van sport — races voor amateurs — die spoedig over geheel Amerika populair werd.

In de eerste dagen van de auto-industrie droegen de races sterk bij tot de verbetering van wagens en onderdelen. Deze sportgebeurtenissen vormden een prachtig terrein voor proefnemingen. Later begonnen de industriëlen echter op hun eigen, speciaal aangelegde wegen te experimenteren, omdat daardoor een betrouwbaarder vergelijking met werkelijke omstandigheden mogelijk werd gemaakt.

Het autospiegeltje

Race-enthousiasten houden echter staande, dat het succes of het falen van enig onderdeel of ontwerp tijdens een race met redelijke zekerheid aan het daglicht zullen treden, terwijl onder normale omstandigheden de eventuele fouten pas na vele duizenden mijlen te voorschijn zullen komen.

Reeds tijdens de eerste race werd een nieuwe vinding toegepast, die nu zo algemeen is, dat men het als iets vanzelfsprekends beschouwt. In 1911 waren alle race-auto's two-seaters. De coureur nam een mecanicien mee, die vooral het verkeer achter de wagen in de gaten moest houden. Ray Harroun, die een goede kans op de overwinning maakte, kwam uit met een één-persoons-wagen om minder gewicht te hebben. De concurrenten protesteerden en beweerden, dat een coureur, die niet kon zien wat er achter hem gebeurde,

een groot gevaar betekende. De autoriteiten stonden op 't punt Harroun te diskwalificeren tot hij, in wanhoop, een spiegeltje aanbracht, waarmee hij de achter hem rijdende wagens zou kunnen waarnemen. Dat spiegeltje behoort nu tot de standaard-uitrusting van alle personen-wagens.

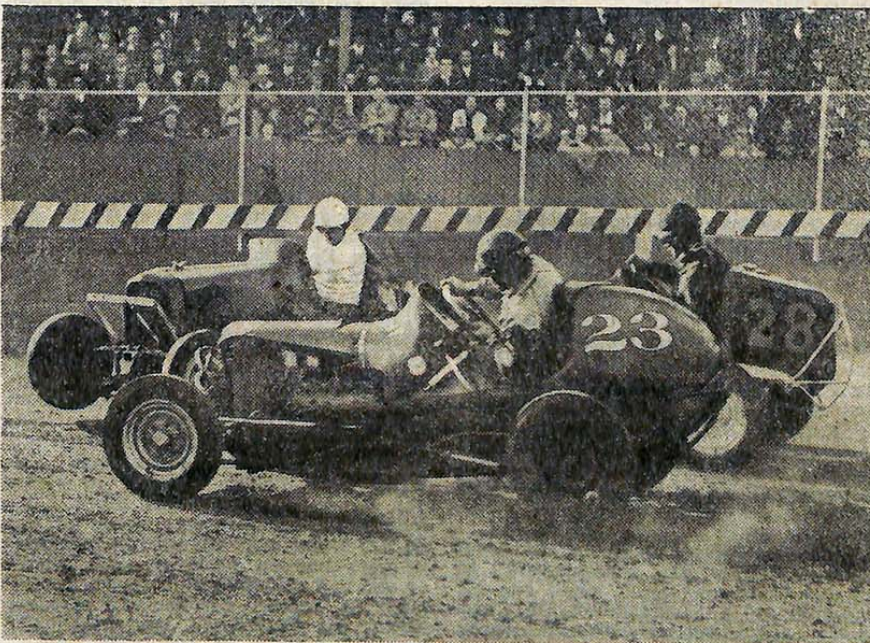
Vele verbeteringen

Vele andere verbeteringen, getest op de race-baan, zijn door de Amerikaanse auto-industrie overgenomen. De vormgeving der wagens werd verbeterd. Vernuftige vindingen als onafhankelijke vering werden toegepast. Men vond geschiktere soorten brandstof en benzine. Een kleinere motor behoort eveneens tot de vele voordelen, die de proefnemingen op de race-baan hebben opgeleverd. In 1929 hadden race-motoren een zesde van de omvang, die zij tien jaar daarvoor bezaten, terwijl de kleinere motoren zeven maal zoveel paardekracht ontwikkelden. Producenten van auto's voor algemeen gebruik waren er gauw bij om van deze gegevens gebruik te maken. Kleine auto-motoren kosten bij massa-productie minder dan grote en verelen bovendien een minder zwaar chassis.

Onder de auto-industriëlen van vandaag zijn de producenten van auto-banden degenen, die het meeste nut hebben van de bevindingen op de race-baan. Een band, die de hoge snelheid en de enorme hitte van de Indiana Race kan verdragen, bijvoorbeeld, is vrijwel zeker ook geschikt voor algemeen gebruik. Een van de grootste maatschappijen, Firestone, beschouwt de Indianapolis Speedway als haar proefterrein.

Het publiek maakt steeds dadelijk gebruik van de ontwikkeling, die door de proefnemingen op de race-baan wordt bevorderd. Wat dat aangaat bewijzen de auto-races dus nog steeds zeer nuttige diensten. Bovendien verschaffen zij de sensatie van een verwoede strijd en het fraaie schouwspel van coureurs, die hun rijkunst tot grote hoogte hebben opgevoerd.

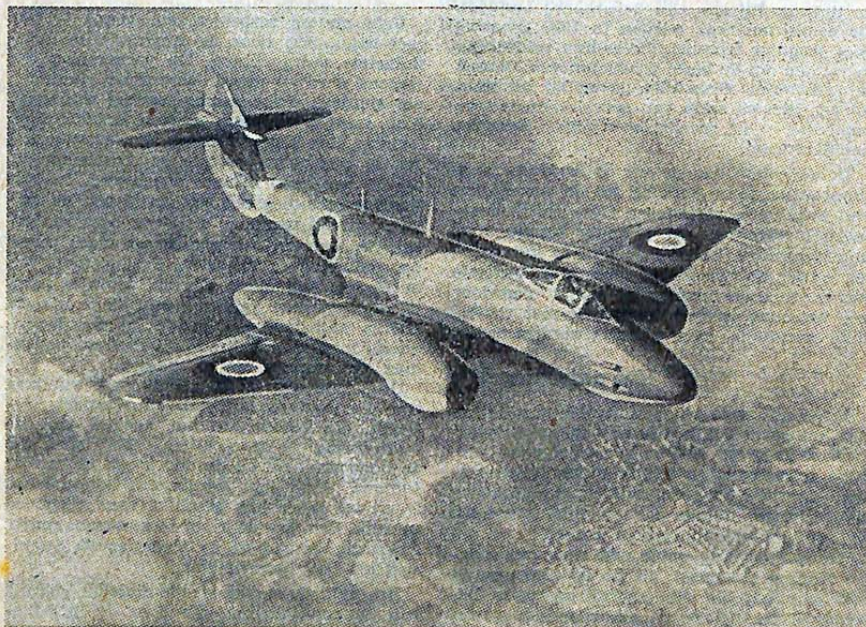
(vrij naar André Lion in „Amerika”)

Drie Amerikaanse coureurs trachten met hun „midgets” tegelijk door de bocht te gaan. Hoewel het 'n roekeloze sport lijkt komen er toch weinig ernstige ongevallen voor.

Wapenbroeders

De luchttoefeningen boven Engeland

Een Gloster Meteor van de R.A.F. tijdens de oefeningen boven Engeland.

OP 25 Jni begonnen boven Engeland de grootste luchtmacht-oefeningen, welke daar ooit werden gehouden. De Royal Air Force, de U.S. Army Air Force en Legerluchtmacht Nederland namen daadwerkelijk met vliegtuigen aan deze oefeningen deel, terwijl de Franse L'Armée de l'Air en de Belgische luchtmacht uitsluitend waarnemers hadden gezonden, die het verloop van de oefeningen op de diverse stafkwartieren volgden.

De verdedigende macht vervulde bij deze oefeningen de hoofdrol en zij was het, die moest tonen tot wat voor prestaties zij in staat was. Ze werd gevormd door de meeste permanente jachtsquadrons van de R.A.F. alsmede door enkele hulp-squadrons (vrijwilligers, die in hun vrije tijd vliegen, de zg. „Zondagsvliegers“), terwijl voorts de Nederlanders met Meteors en de Amerikanen met Shooting-Stars hun bijdrage leverden. De gehele verdedigende macht was samengevoegd in Fighter Command, dat onder commando stond van Air Marshall Sir Basil Embry. Ook de „ack-ack“ (de luchtdoelartillerie) en het Royal Observer Corps waren ingeschakeld, het laatste zelfs met meer dan 8000 mannen en vrouwen, die ongeveer 700 grondwaarnemersposten bezetten voor het waarnemen en melden van de vijandelijke vliegtuigen.

De aanvallende macht, in dit geval dus de „vijand“ was samengevoegd in Bomber Command, onder bevel van Air Marshall Sir Aubrey Eliwood. De vliegtuigen, die hieraan deelnamen, waren Lancasters, Lincolns, Wellingtons, Mosquito's en Hornets, alsmede twee groepen B-29's van de Amerikaanse lucht-

macht.

Sir Basil Embry heeft verklaard, dat dit soort gecombineerde geallieerde luchttoefeningen voortaan tweemaal per jaar zullen worden gehouden. Ditmaal was het Fighter Command dat de hoofdrol speelde en welks kracht getoetst werd; een volgend maal zal het Bomber Command de belangrijkste taak toegemeten krijgen en worden de rollen dus omgekeerd. De Air Marshall verklaarde verder: „We proberen bepaalde ideeën in de praktijk en gaan na wat hun uitwerking is“.

Nederland tweede

Ons interesseert natuurlijk vooral wat onze Nederlandse straaljagers hebben gepresteerd. Welnu, de indruk, die ons squadron maakte, moet heel goed zijn geweest. De vliegers hadden zich al spoedig aan de omstandigheden en de voorschriften van de R.A.F. aangepast, en korte tijd nadat het alarm-signaal gegeven werd, zaten onze Meteors in de lucht. Ons squadron was gestationneerd op Thorney Island, tezamen met twee Meteor-squadrons en één Spitfire-squadron van de R.A.F. Het resultaat, dat onze Meteors wisten te bereiken, was boven alle verwachting. Camera-mitrailleurs (instrumenten waarin een film in plaats van een patroonband wordt afgerold als men de trekker hanteert), wezen uit, dat de Nederlanders 11 vijandelijke bommenwerpers hadden neergeschoten, terwijl er voorts 7 waarschijnlijk waren vernietigd en enkele beschadigd. Hierdoor kwam ons Meteor-squadron nummer 2 van boven af op de resultaten-lijst!

Over de luchttoefeningen boven Engeland is verder niet zo heel veel bekend

gemaakt, zoals zich laat begrijpen. De bommenwerpers hadden dikwijls Holland, België, Frankrijk of zelfs Duitsland als uitgangspunt. Zij vlogen dan eerst naar deze landen, keerden om en zetten dan koers naar hun doel in Engeland.

Vliegtuigen in de nacht

Vandaar dat duizenden mensen in Nederland 's nachts niet konden slapen wegens het gebrom van grote formaties bommenwerpers. Verschillende Nederlanders, niet op de hoogte van het feit, dat oefeningen zouden worden gehouden, kwamen zelfs zo diep onder de indruk van het angstwekkend motorengeronk, dat zij zich afvroegen of het soms oorlog was! Een van de deelnemende B-29's was gedwongen, wegens motorstoring, op Schiphol te landen. De oefening was verdeeld in drie verschillende fasen, elk met een dag rust er tussen voor het onderhoud van de vliegtuigen en om het personeel de gelegenheid te geven uit te rusten.

Een effectieve luchtverdediging zonder een volmaakt functionerend waarschuwingssysteem is onmogelijk en daarom hadden bij deze gecombineerde oefeningen ook de gronddiensten een voorname taak te vervullen. Het laat zich denken, dat vooral van radar een veelvuldig gebruik zal zijn gemaakt om de boven de Noordzee naderende vijandelijke formaties tijdig te ontdekken en hun juiste omvang en posities te bepalen.

De geallieerde luchttoefeningen boven Engeland hebben tal van nuttige lessen en aanwijzingen opgeleverd. Vooral wat betreft het gebruik van straaljagers tegen zeer hoog vliegende bommenwerpers. Bij de volgende oefening, waarbij het er om zal gaan de kracht van de bommenwerpers te beproeven, zal Nederland slechts in geringe mate kunnen deelnemen. Immers, een vloot van bommenwerpers bezit ons land nog steeds niet. Misschien zullen ook bij deze oefening de Nederlandse Meteors aanwezig zijn, zij het dan slechts ter vervulling van een secundaire functie. Hoe dan ook, het stemt toch tot voldoening, dat de Nederlandse Luchtmacht van deze geallieerde lessen in moderne oorlogvoering in de lucht heeft kunnen profiteren.

(vervolg van pag. 4)

ander beletten om in de kamer te kunnen zien? Je mag wel binnenkomen, graag zelfs, maar toe, lach niet, schimp niet, maak geen ruwe grappen. Ik wil je wel graag de eigenlijke kamer laten zien, maar ik wil niet de risee van de troep worden. Je kunt niet drie jaar lang de risee zijn in een gemeenschap, daar ga je kapot aan... Misschien hangen wij daarom wel al die gordijnen op. Dat is geen lafheid, dat is een levensvoorwaarde! Kom binnen, kijk, maar lach niet.....

Ik ben niet naar binnen gegaan, de fluisterstem heeft mij genoeg verteld. De muur staart mij aan en zwijgt.....

Zachtjes heb ik de deur weer dichtgetrokken en ben verdwenen.....

Drama boven Zwolle

„Veilig Verkeer“ en Nederlandse Luchtmacht

In een aantal plaatsen in Nederland organiseerde de „Vereniging voor Veilig Verkeer“ deze dagen een actie om de jeugd te doordringen van het grote belang de openbare weg volgens de regelen der kunst te gebruiken. Om de aandacht van de schoolkinderen te trekken, werd „Bob“ geschapen. Deze jongeman zou feestelijk in bedoelde plaatsen worden ingehaald en vervolgens door de burgemeester ontvangen worden. De wijze, waarop Bob arriveerde, was niet overal gelijk. Zo kwam hij te Amsterdam met een kanonneerboot aan, te Rotterdam per mijnenveger, terwijl Den Haag de jeugdleider met een helioptère binnenhaalde. Drie andere plaatsen hadden echter de hulp ingeroepen van de luchtmacht.

Er zouden poppen uit een vliegtuig worden geworpen, die dan beneden op handige wijze door een levende Bob zouden worden vervangen.

Zo stonden wij dan Donderdagmiddag 23 Juni een enigszins eigenaardig tafereel te aanschouwen op het vliegveld Valkenburg. Een Dakota, glanzend in de zon, met daarnaast drie levensgrote poppen, Bob van Veilig Verkeer in triplo, compleet met parachutes, vanwege de zwaartekracht.

Het inladen van de, uit zand en steen bestaande, jeugdleiders kostte uiteraard de nodige moeite, doch eindelijk lag het drietal in de „kist“. Een vent zat met z'n buik in een stoel en keek met glazige

ongeval, zich over de hobbelige hei naar de vermoedelijke plaats van de landing spoedden.

Zwolle. Bobby III zat klaar voor de deuropening, zwaaide lustig met z'n armen en ondernam de sprong in het niet. Flap.....nee, verdraaid, de parachute weigerde. Pijlsnel tolde de pop naar de aarde, die eensklaps een grote witte vlek rijker was. Arme Zwollenaren. Niemand daar, enkele insiders uitgezonderd, wist dat de vallende Bob niet dezelfde was, die de zegetocht naar het raadhuis zou maken. Het verwonderde ons dan ook in het geheel niet, gedurende ons extra rondje een aantal Rode Kruis wagens en een drom mensen naar de plaats des onheils te zien ijlen. Hoe de Zwollenaren het verder opgeknapt hebben, weten we niet. Het is o.i. een tamelijke moeilijke opgave om een verpletterde jeugdleider een triomftocht naar de burgervader te laten maken. Als de Overijsselse hoofdstedelingen het toch klaar gespeeld hebben, houden wij ons hart vast voor de jeugdige inwoners. Die springen natuurlijk morgen van de daken. Wat weer niet de bedoeling van de luchtmacht is geweest..... Enfin, we breken ons hoofd er maar niet over. We waren al lang blij, toen we twintig minuten later weer in 't gras van Valkenburg zaten.....

De coloradokever is een gevaarlijke vijand en de bestrijding van deze vernietiger van de gewassen wordt dan ook met kracht ter hand genomen. Een nieuw strijdwapen werd door Z. K. H. Prins Bernhard geleverd, die zijn vliegtuig, de P.H.-P.B.D. in bruikleen afstond aan het Ministerie van Landbouw. Dit vliegtuig is nu uitgerust met vijf verstuivers en een tank voor insecticides en zal de door de coloradokever bedreigde gebieden laag vliegend met insecticides bestuiven.

20e Squadron bestaat twee jaar

Toen tijdens de oorlog talrijke ML-ers in Australië verbleven en men daar overging tot het oprichten van verschillende Nederlands-Indische squadrons als onderdeel van de Royal Australian Air Force, toen bleek al spoedig de noodzaak ook een geheel Nederlands transport-squadron te vormen; temeer, omdat men beschikte over een groot aantal mensen van de vroegere KNILM, de Koninklijke Nederlands Indische Luchtvaart Maatschappij. Zo ontstond het 19e squadron, dat tijdens de laatste oorlogsjaren van Australië uit een waardige bijdrage leverde in de geallieerde oorlogvoering. Kort na de oorlog werd dit 19e squadron ontbonden; de vroegere KNILM-mensen gingen naar het nieuw transport-squadron: het 20e. De Dakota's van dit 20e squadron hebben in de afgelopen twee jaar bijkans het onmogelijke op het gebied van het militair transport gepresteerd en wij mogen wel zeggen, dat vrijwel elke militair in Indonesië direct of indirect met dit squadron te maken heeft gehad.

Daar is allereerst de afdeling luchtvervoer van het CMV, dat op het 20e squadron van de ML is aangewezen. De prestaties van het CMV zijn óók de prestaties van het 20e squadron. In 1948 bijv. vervoerde CMV 63.710 passagiers en 1.850.000 kg. vracht. Dit zijn toch wel cijfers, die iets betekenen. Zonder de goede samenwerking tussen CMV en ML zou een dergelijk opvallend resultaat nooit behaald kunnen zijn. Niet alleen met het CMV, maar óók met de KLM wordt ten nauwste samengewerkt. Soms chartert de KLM vliegtuigen en beman-

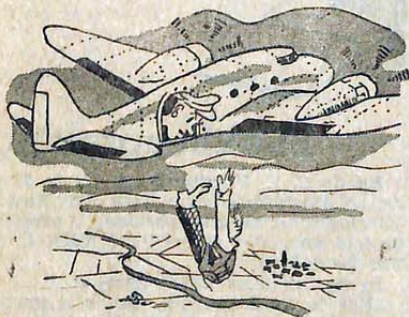
ningen van het 20e, terwijl omgekeerd het technisch onderhoud de Dakota's van het 20e squadron voor een belangrijk deel door de KLM op Kemajoran wordt verzorgd.

Afgezien van het luchttransport in engere zin maakt het 20e squadron zich ook op vele andere terreinen verdienstelijk. Daar zijn bijv. de droppings voor de Luchtverplegingscompagnie, waarover wij reeds verschillende malen schreven en de droppings van parachutisten voor de School Opleiding Parachutisten. Ook met de LCV en de SOP laat de samenwerking niets te wensen over. Tenslotte zijn er nog de gewonden-transporten. Er zijn vele soldaten, die hun leven te danken hebben aan de Vliegmedische Dienst van de ML en de Dakota's van het 20e, die hen op snelle en geriefelijke wijze naar een hospitaal vervoerden.

Met recht kan worden gezegd, dat het 20e squadron in de twee jaren van zijn bestaan zich een onmisbare plaats in ons leger heeft verworven. Wij denken maar even aan de achter ons liggende acties en de rol, die het 20e squadron daarbij heeft gespeeld. Dit onderdeel van de ML heeft het militair luchttransport in Indonesië een goede naam bezorgd. Het is zeker niet overdreven te beweren, dat het 20e squadron van de Militaire Luchtvaart zich kan meten met elk transport-squadron, van welke luchtmacht ook!

Wapenbroeders

blik zieltogend over de stoelrand naar de instijgende passagiers. Dit, terwijl nummer twee, als k.o. geslagen tegen het deurtje van een niet nader aan te duiden appartement hing. In weerwil van deze lugubere lading stapte Kapitein de Jong lachend in z'n stuurstoel en zette na de start koers naar Slidrecht, waar de eerste dropping zou geschieden. Driemaal een duw — Bobby I exit, flap, de parachute open. Even later bevond de verkeersprofessor zich temidden van een juichende kinderschaar. We wuifden maar eens wat naar beneden, „namen“ nog een keer de stad en toen..... op naar Ede.

Het comité van ontvangst had zich hier midden op de hei opgesteld. De dalende parachute trok hier echter niet alleen de belangstelling van de wachters, maar ook van de automobilisten op de verkeersweg, die denkend aan een

Adriaan en Olivier

Wanneer militairen vóór militairen op de planken staan, ontbreekt het zelden aan goede wil en toewijding, maar wel al te vaak aan beheersing van techniek en regels van het spel. „De Bataafse Comedie“ vormt wat het laatste betreft een uitzondering en maakte als militair amateur-toneelgezelschap een uitstekend debuut met Huizinga's „Adriaan en Olivier“.

IN het bovenzaaltje van de AMVJ stonden ze voor het voetlicht: drie verpleegsters en zeven militairen, die tezamen in hun vrije tijd „De Bataafse Comedie“ vormen. Het was de zoveelste voorstelling en het zoveelste open doekje, sinds zij in Juni met „Adriaan en Olivier“ op de planken kwamen.

Het gezelschap heeft dus nog geen „geschiedenis“, al hebben de medespelers ieder voor zich, in Nederland en hier al meer gespeeld. „Wij waren van mening dat alles zo goed mogelijk gebracht moest worden en we wilden ons er niet goedkoop van afmaken“. Vanaf Maart is er ingestudeerd, gerepeteerd en gewerkt en van deze gedegen voorbereiding is het resultaat wel te zien in de vlotte spelwijze van een vermakelijk, maar niet zo eenvoudig toneelstuk.

„De Bataafse Comedie“ speelt onder auspiciën van de Dienst Welzijnsverzorging en beperkt zich niet alleen tot de onderdelen in Batavia, maar trekt ook naar buiten.

Dan wordt alles in een truck geladen: de (zelfgemaakte) decors, requisieten, costumes en mensen en de rit naar het onderdeel begint. Soms wat dichterbij, soms verderaf en niet altijd over de beste wegen. Na aankomst vlug even eten, toneel opbouwen, schminken en kleden en dan... op de „planken“.

Het toneel is meestal provisorisch en bestaat uit een voorgalerij of een podium van minimale afmetingen, met veel enthousiasme, maar weinig middelen in elkaar gezet.

Na de voorstelling is het meestal „haast je—rep je“, want elf uur moet het gezelschap weer binnen zijn en er moet toch altijd wat speling voor pech onderweg overblijven. De terugtocht is altijd iets minder luideruchtig dan de

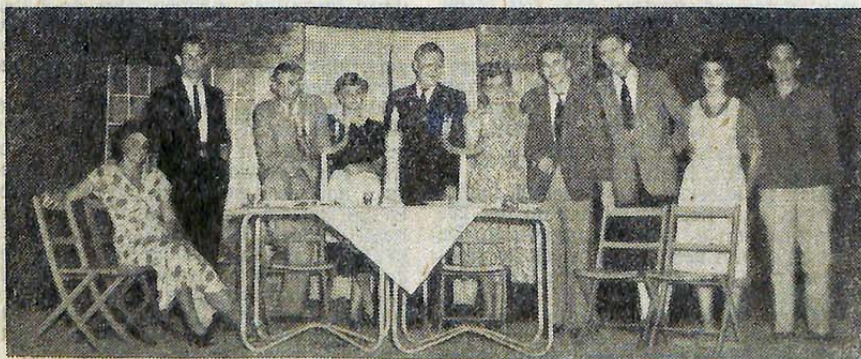
Adriaan, Olivier en hun detective Plint:
Wim Steur, Johan Geurts en Joop van Vuuren.

heenreis, want dan doet de vermoeidheid zich gelden en de meesten verlangen naar bed.

Dit militair gezelschap heeft niet over succes te klagen en dat is op zich weer een krachtige stimulans om op deze wijze door te gaan. „Het kost ons banjak veel vrije tijd, maar ja, we doen iets om er de stemming in te houden en natuurlijk: we hebben er zelf ook plezier in“.

Bataafse Comedie, onze complimenten! Want dank zij jullie krijgt Huizinga gelijk, wanneer hij Adriaan laat zeggen:

„Er valt in Indië ook nog wel wat te lachen....“

De Bataafse Comedie.

v.l.n.r.: Edy Deelstra, Cor van Zutphen, Joop van Vuuren, Lilian Metzger, Frans Degenaar, Sophie Somers, Johan Geurts, Wim Steur, Corry de Kort en Henk Krauts.

enbroeders

Rantsoenen voor de maand SEPTEMBER

Bier
- vijf hele of tien halve flessen
Chocolade
acht repen
Sigaretten
driehonderd stuks
Jenever (off. en o.o.)
twee liter import
Lucifers
vier doosjes
Toiletzeep
drie stuks
Scheermesjes
vijf stuks
Schoensmeer
een doos bruin
een doos zwart
Sweets
drie ons
Waszeep
twee dubbele staven
Scheerzeep
een staaf
Tandpasta
een tube
beperkte verkoop
(in cantines e.d.) van bier, chocolade, en sweets.
Daar de aanvullingsvoorraden van shag, pijptabak, sigaren, kauwgom en vloeitjes nog niet aangekomen zijn, konden deze artikelen niet op het maandrantsoen geplaatst worden. Wanneer de aanvulling tijdig arriveert, zal bovenstaand rantsoen nog uitbreiding ondergaan.
Publicatie van het Hoofdkantoor
Dienst Welzijnsverzorging
Batavia

Boekbespreking

Bij de C. V. Uitgeverij v.h. C. de Boer Jr. te Amsterdam verscheen het boekje „Oorlogsschepen van vandaag“, samengesteld door den Ltz. S.D. II KMR L. L. von Munching.

In de inleiding wordt gezegd: „Het is merkwaardig, dat een marietiemogendheid als Nederland, die op vrijwel ieder gebied litteratuur bezit, die zich met het buitenland kan meten, op maritiem gebied een geweldige lacune bezit“.

Het is inderdaad waar, dat men bij meer dan oppervlakkige interesse voor Nederlands vloot ontdekken moet, dat het niet eenvoudig is zich in het bezit te stellen van litteratuur, die in kort bestek de stand van zaken weergeeft.

De Engelse vaklitteratuur kent „Jane's Fighting ships“, maar tot dusverre was in geen Nederlandse boekhandel enig werk aan te treffen dat daarmede vergeleken kon worden.

De uitgave „Oorlogsschepen van vandaag“ heeft niet de pretentie op hetzelfde peil te staan als Jane's standaardwerk, maar zal ongetwijfeld beantwoorden aan het gestelde doel de belangstelling van de lezer opwekken om over deze materie meer aan de weet te komen.

Het Ambacht roept U!

(vervolg van pag. 11)

ting of tekort aan opleidingscapaciteiten, geen ongeschoolde demobilisanten kunnen aantrekken, terwijl ook de opleiding in bepaalde branches nog niet overal nog even perfect geregeld is.

Bovenstaande bezwaren belemmeren dus de plaatsing van ongeschoolde demobiliserenden in het ambacht. In hoeverre zijn wij zelf in staat deze moeilijkheden uit de weg te ruimen?

Het voornaamste is de *geestelijke instelling*.

Wat ontbreekt aan vakkennis moet vergoed worden door wilskracht, werklust en ambitie.

Wilskracht: Om niet de weg van de minste weerstand te kiezen, maar genoeg te nemen met een vrij lange opleidingstijd en een tijdelijk laag inkomen om wille van een goed en verzekerd bestaan in de toekomst.

Werklust: waarin patroon en medearbeiders het bewijs moeten zien, dat de demobilisant zijn bijzondere positie niet wil uitbuiten door voor een lage prestatie een hoog loon in ontvangst te nemen.

Ambitie: om in het gekozen vak een volslagen meester te worden door in de opleidingstijd al geen gelegenheid voorbij te laten gaan om vakkennis uit te breiden of in praktijk te brengen.

NU aan de slag

Het is dwaas te veronderstellen, dat een dergelijke „instelling” je wel op de kade in Nederland zal aanwaaien. Wanneer het je werkelijk ernst is met de toekomst is het nu de tijd om aan de slag te gaan.

Ook dat is mogelijk. Je Officier van Sociale Dienst is eveneens in het bezit van bovengenoemde folder, waarin o.m. een lijst voorkomt van organisaties, die met de opleiding in het ambacht belast zijn. Laat je door hem voorlichten over de diverse branches in het ambacht waarvoor een opleiding bestaat. Neem daarna contact op met de organisatie die deze opleiding verzorgt (de adressen zijn eveneens in de folder te vinden).

Vraag om inlichtingen en advies op welke wijze je nu al een begin kunt maken met een theoretische vooropleiding. (onder overlegging van volledige gegevens over jezelf, de opleiding, die je genoten hebt, het werk dat je gedaan hebt, en het werk dat je eventueel in 't Leger doet).

Aan één eis zal je al bij voorbaat moeten voldoen. Dat is: grondige kennis van hetgeen je op de lagere school geleerd hebt.

Zonder L.O.-kennis is het volgen van een vakopleiding in vele gevallen onbegonnen werk, omdat het noodzakelijke fundament ontbreekt. Grijp daarom hier de kans om je lagere school kennis op te halen in de vorm van de schriftelijke cursus „Sleutel-diploma”.

Iedere Vormingsofficier kan je hierover inlichten. De cursussen zijn op het hoofdkantoor van de Dienst Vorming in voorraad aanwezig. De kosten bedragen slechts f 12.50. Vind je dat te veel voor je eigen toekomst?

CARROUSEL

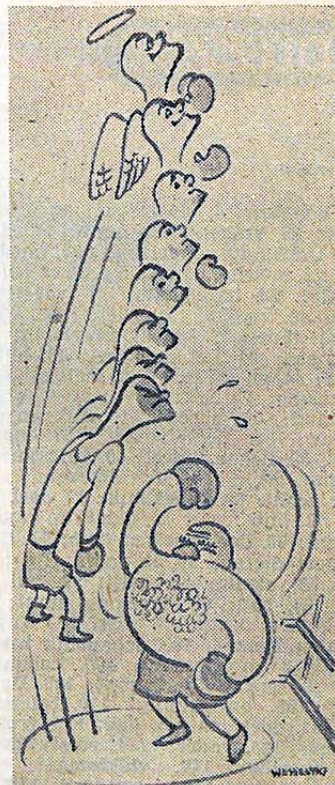
„De luit groette mij terug, maar vergat dat hij een strijktijzer in de hand had, kapitein.”

Wmr. Oltmans
Schoolcomple M.P. — Tjimahi

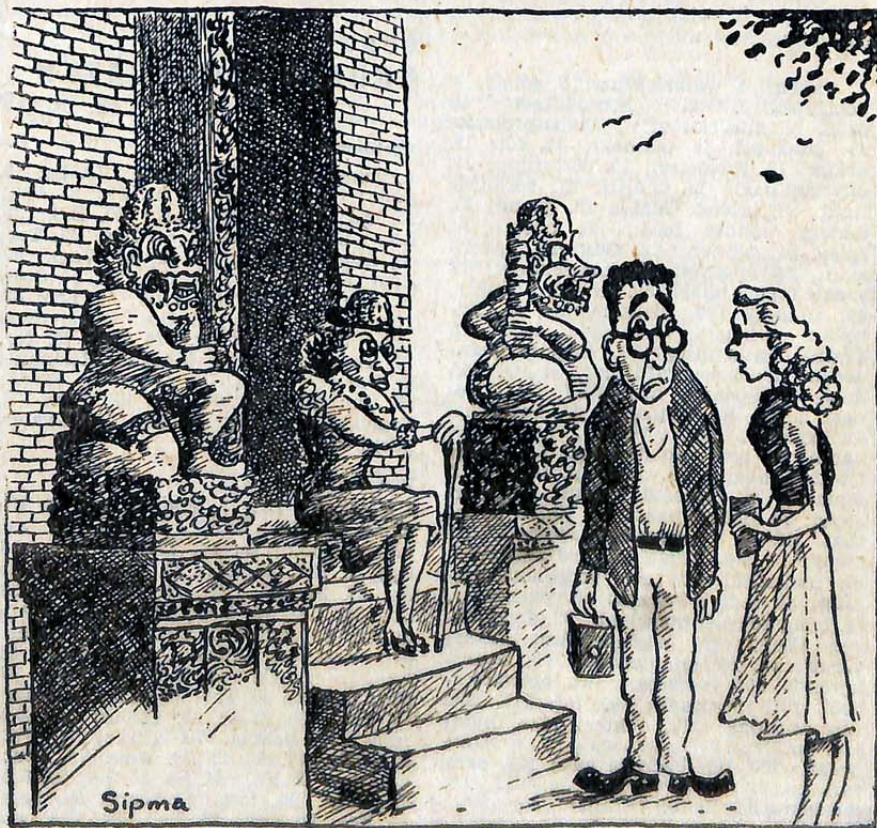
Pa

„Jan, haal onmiddellijk een kopje kattenbrood bij buurvrouw, je vader heeft een kater”.

Sld. ekl. G. Buunk
Cie. M.U. Legergenietroepen

Sld. ekl. J. A. Wesseling
2-2 R.V.A. — T Brig.

„Jan !! Waar is Moeder gebleven?”

Wapenbroeders

puzzle

Horizontaal:

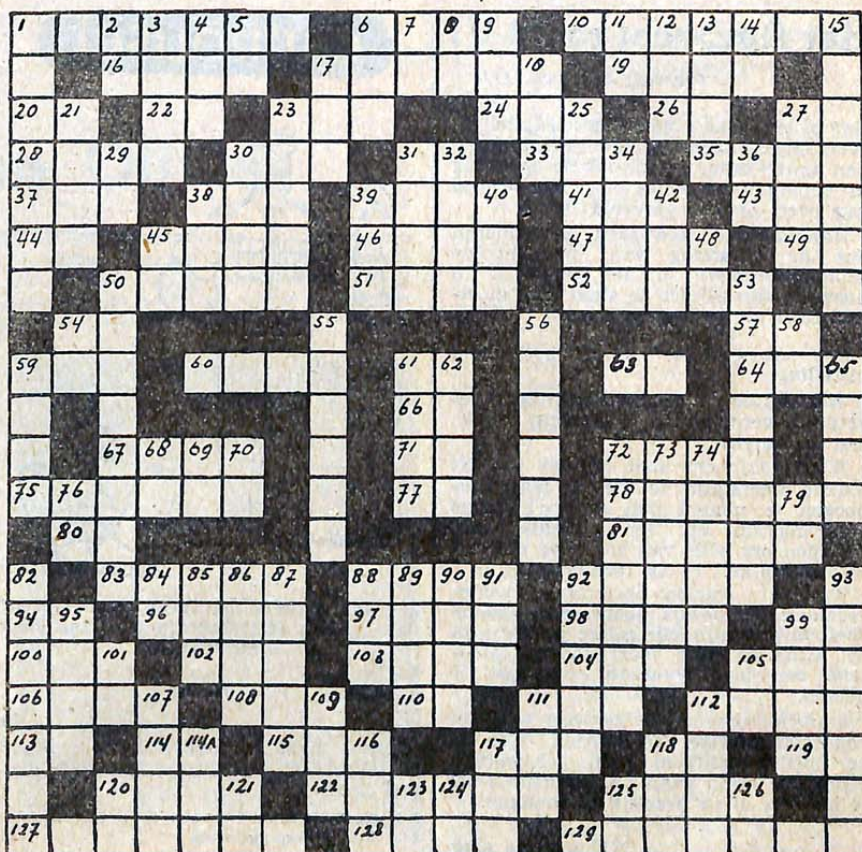
1. Werelds; 6. seinstelsel; 10. Indon. eiland; 16. vragend voornmw.; 17. staat in de U.S.A.; 19. zonderlinge; 20. muziek-noot; 22. meisjesnaam; 23. zeepwater; 24. groente; 26. bergplaats; 27. vogel; 28. broos; 30. vod; 31. familieid; 33. sluis; 37. zij (Frans); 38. laboratorium; 39. regelmaat; 41. lichaamsdeel; 43. bijbels figuur; 44. en (Frans); 45. meisjesnaam; 46. omlaag; 47. Europeaan; 49. water in Friesland; 50. spoed; 51. vulkaan; 52. uitbouw; 54. pers.vnmw.; 57. maan-stand; 59. lichaamsdeel; 60. vulkaan; 61. Romeins Rijk; 63. de onbekende; 64. bitter vocht; 66. tweeklank; 67. deel van Azië; 71. bijbeldeel; 72. plaats in Noord-Holland; 75. deel van een fiets; 77. titel; 78. soort dieren; 80. lidwoord (Fr.); 81. hert; 83. akelig; 88. getij; 92. vul in; 94. spil; 96. vreemde munt; 97. met bomen overdekte weg; 98. lengte; 99. inhoudsmaat; 100. schadelijk insect; 102. als 38 horizontaal; 103. lichaams-deel; 104. erg; 105. afgemat; 106. Duitse rivier; 108. ontkening; 110. briefaan-hef; 111. deel van een dag; 112. vroeger heerser; 113. vader; 114. eerstvolgend; 115. spoedig; 117. vlaktemaat; 118. vreemde munt; 119. voegwoord; 120. le-venslucht; 122. kelzerrijk; 125. kerkge-bruik; 127. aannemelijk; 128. varkens- vlees (Engels); 129. raam.

Verticaal:

1. wapen; 2. windrichting; 3. ginds; 4. voorzetsel; 5. titel; 6. hoofddeksel; 7. in orde; 8. muzieknoot; 9. kunstproduct; 11. stad uit de oudheid; 12. zot; 13. drank; 14. voorzetsel; 15. oosterling; 17. onvruchtbaar; 18. indien; 21. verharde huid; 23. vriend (Mal.); 25. grond; 27. iemand zonder haar; 29. boom; 30. spies; 31. plezier; 32. Oosterse haven- stad; 34. opschik; 36. muzieknoot; 38. vrouw uit de bijbel; 39. telwoord (Eng.); 40. tijdperk; 42. dierenmond; 45. lid- woord (Frans); 48. eerste deel van Franse ontkening; 50. Engelse eilan- dengroep; 53. legerafdeling; 54. muziek- noot; 55. Spaanse hoofdstad; 56. Euro- pees land; 58. losplaats; 59. bolgewas; 61. kleur; 62. onbep. vnmw.; 65. meisjes- naam; 68. deel van de mast; 69. rivier- tje in Brabant; 70. namelijk (afk.); 72. Equator; 73. vreemde munt; 74. soort steen; 76. lengtemaat; 79. Gode zij lof (Lat. afk.); 82. Russisch theestel; 84. reeds; 85. siddering; 86. deel van Azië; 87. onderdeel van een godsdienstoeffe- ning; 88. ieder; 89. zak; 90. werkgever; 91. hoog gelegen bouwland; 92. doortre- ken (Eng.); 93. bekende Amerikaanse vrouw; 95. reinigingsmiddel; 99. slecht- horende; 101. voorzetsel; 105. legeronder- deel; 107. toespraak; 109. lof; 111. deel van een dag; 112. dokter; 114a. huid; 116. ampère; 117. woonschip; 118. Euro- peaan; 120. ten bedrage van; 121. pers. vnmw.; 123. rivier in Italië; 124. titel; 125. muzieknoot; 126. en (Frans).

Sld. A. Marinissen, 271213001
S. O. P. Tjinhah.

Wapenbroeders

OPLOSSING KRUISWOORDPUZZLE

W. Br. no. 19

Horizontaal:

1. Venezuela; 8. Parachute; 16. Es; 17. Voile; 19. Parel; 20. In; 21. Ets; 23. Spa; 25. Ali; 26. Ra; 29. O.K.; 30. B.S.; 33. L.s.; 35. Rehabilitatie; 41. Bea; 43. Tor; 45. Alle; 46. A.D.; 47. Ik; 49. Vena; 50. Rem; 51. Vla; 52. Pop; 53. Rad; 54. Ster; 56. Anna; 59. Al; 60. True; 61. Leo; 63. Terecht; 66. Boa; 67. Oost West, thuis best; 71. P.p.; 72. Ir.; 74. Op; 75. No; 76. Te; 78. Ase; 80. N.b.; 81. Rozinant; 83. Parterre; 88. O.T.; 89. Kuras; 91. Al; 93. Ulm; 97. Cel; 100. Toe; 102. E.a.; 103. Negen; 106. Hagel; 109. Dr.; 110. Zwane- zang; 111. Kanteloep.

Perticaal:

1. Veeg; 2. Est; 3. E.v.; 4. Zot; 5. Ul; 6. Elf; 7. Le; 9. A.P.; 10. Ra; 11. Ar; 12. Cel; 13. H.L.; 14. Til; 15. Enlg; 18. Op; 22. Sr.; 23. Ski; 24. Abimelech; 25. As; 27. Ar; 28. T.H.; 29. Ob; 31. St. 32. St.; 33. Le; 34. Belet; 36. Es; 37. An- dante; 38. Adipati; 39. In; 40. Donau; 41. Barst; 42. Almelo; 43. Terras; 44. Raden; 46. Ala; 48. Kol; 55. Rest; 57. Nes; 58. Art; 60. Toe; 62. O.T.; 64. Etage; 65. Hut; 66. B.B.; 67. Opper; 68. Wa- rong; 69. Schets; 70. Tinne; 71. Pot; 73. Rob; 77. T.z.t.; 78. Ank; 79. Stuc; 82. Oom; 83. Pal; 84. As; 85. Ra; 86. Rit; 87. Suez; 90. Ree; 92. Terp; 94. Law; 95. Fee; 96. Lea; 98. Pan; 99. Vee; 101. Ode; 103. N.n.; 104. G.z.; 105. N.n.; 106. Ha.; 107. G.t.; 108. L.l.

Troepreporters aantreden ! W. Br. no. 18

Owmr. J. Schop, 92930,
V.A. II, Surabaja 1 slof.
Sld. J. Gerritsen, 271012133,
Stafcl. 5-4 R.I.
Vpk. Bandjermasin. 1 slof.
Sld. J. A. Wesseling,
2-2 R.V.A., „T” Brigade. ½ slof.
Sek. W. Landman,
Verb. Afd. 4-11 R.I. ½ slof.
S.M.I. J. Dekker,
4-3 R.S. „C” Div. ½ slof.
Sld. A. v.d. Weerd,
Verb. Afd. „C” Div.
Vpk. Bandung 1 slof.
Sgt. M. de Vries,
Stafcl. 3 Reg.
Stoottroepen, „C” Div. ½ slof.

Da's alweer binne.....

Vrouwenrovers aan de Kaoe Baai

Ervaringen van een flottielje mijnenvegers

UITGERUST voor het vegen van verankerde en grondmijnen, waaronder magnetische- en accoustische mijnen worden verstaan, vertrok het flottielje mijnenvegers onder commando van de luitenant ter zee der 2de klasse D. Auer (die tevens commandant was van de „Voorne”) tegen het einde van April naar Ambon om daar in de beroemde baai een drietal onveilige gebieden te gaan opruimen. Deze spervakken waren in een drietal dagen schoon en een bekroning van dit karwei was de viering van Koninginnedag op het eiland, dat „Door de eeuwen trouw” in zijn wapen heeft staan.

Tezamen met de Ambonnezen vierden de officieren, onderofficieren en manschappen van de mijnenvegers de eerste verjaardag van Juliana als vorstin. Adatspelen en sportwedstrijden op de aloon-aloon, terwijl een detachement van de mijnenvegers meedeed aan de parade.

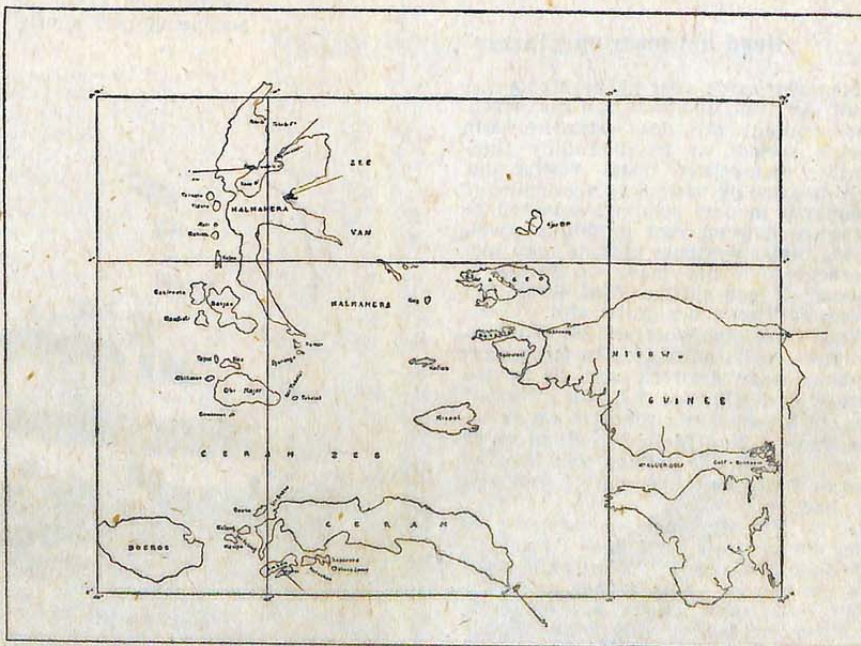
Tot slot werden alle dragers van de Militaire Willemsorde aan boord uitgenodigd. Dat waren er heel wat, en zeker meer dan de miljoenenstad Batavia op kan brengen. De verhalen van de oude Atjeh-strijders waren spannend en opwindend en ze wonnen aan inhoud, naarmate die van de Bolsflessen minder werd.

Het was een schone avond. In de wetenschap dat de K.P.M. nu weer kris kras door de Baai van Ambon kon varen, werd op 3 Mei koers gezet naar Gèser, een eilandje ten Oosten van Ceram, wat bekendheid geniet als afscheephaven van bosproducten die van heinde en ver worden verzameld. Straat Kilwaroe werd geveegd, waardoor het tussenvervoer van de handelsproducten per prauw thans overbodig is geworden.

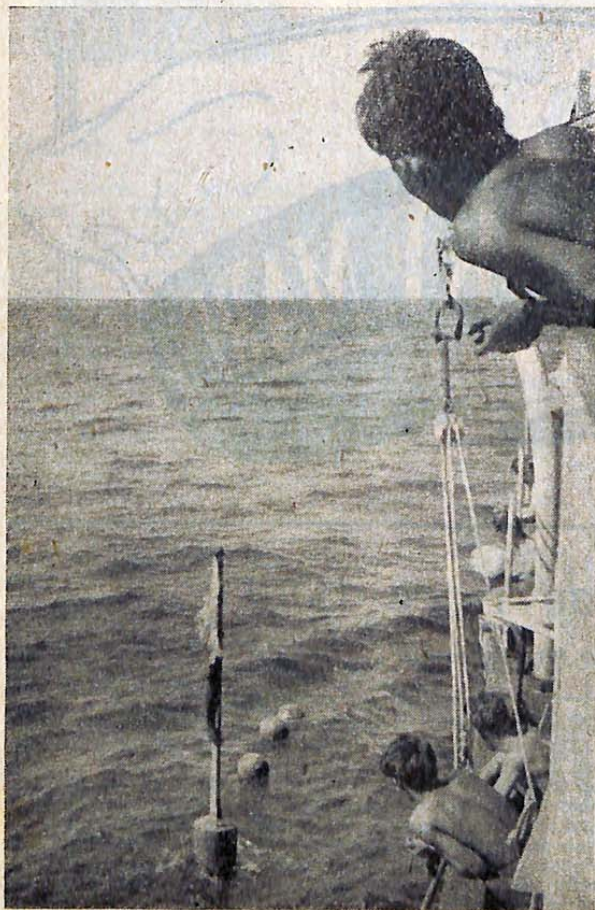
Drie maanden zijn Hr. Ms. mijnenvegers „Vlieland”, „Voorne”, „Overflakkee”, „Tholen” en „Duiveland” „op de run geweest”. In totaal legde het flottielje, met vegen inbegrepen, 6.000 mijl af.

Ann Neagle speelde op Gèser in „Piccadilly Incident” en de inwoners van deze belangrijke afvoerhaven van bosproducten zagen niet alleen voor het eerst een film, doch maakten tevens kennis met een andere Westerse uitvinding. Het afvoeren van goederen uit Manoekwari op Nieuw Guinea kost nu f 150,— per ton minder sinds de mijnenvegers er zijn geweest en de vissers rondom Halmahera's Kaoe Baai gebruiken lege zuurstofflessen voor de perken van hun tuintjes.

De marine-correspondent, de luitenant ter zee (SD)-III-KMR. D. Steenmeyer vertelt U hieronder over ervaringen van het flottielje mijnenvegers, dat dezer dagen het marine-bassin te Soerabaja binnen liep.

Baai van Ambon, Straat Kilwaroe, Kaoe Baai, Sorong, Manoekwari...
6.000 mijl legde het flottielje mijnenvegers in 3 maanden af.

Om een te vegen gebied te markeren gebruikt men z.g. denboeien, die na afloop van de veegoperatie weer worden opgepikt.

Houd het maar op „Tarzan”

Men vertoonde voor de bevolking van Gèser een film, de eerste van hun leven. Het resultaat van deze première (Ann Neagle speelde er in „Piccadilly Incident”), was echter nogal verwarrend. Van de tamelijk veelvuldig voorkomende zoenpartij in deze rolprent, snaptten de Alfoeren niets en voor mogelijke opvolgende film-operateurs lijkt de raad niet overbodig om het maar op Tarzan te houden of een pittige Wild West. Het succes zal dan zeker groter zijn.

Voor verse mondvoorraad en drinkwater moesten de mijnnevegers terug naar Ambon, waar gevechten aan de houten steiger werd afgemeerd. Hr. Ms. „Tholen” maakte intussen een rondreis om de leden van de Zuid Molukken Raad op te halen, die onder leiding van kepalah daerah Pelaupessy wat om te vergaderen hadden.

Op 12 Mei ging men op weg voor de volgende karwei en wel naar Halmahera's Kaoe Baai, op welke kusten de Jappen het een en ander hebben achtergelaten, zoals stoomwalsen, auto-motoren, draaibanken, geheel uitgeruste technische werkplaatsen en zelfs twee vliegvelden. Natuurlijk is het materiaal, opgeborgen onder summiere bescherming van atappen afdakjes, niet meer in zulk

een goede toestand, doch er zijn liefhebbers, niet in het minst voor de 2.000 vaten vliegtuigbenzine, die er zich nog bevinden.

„Uitgestelde demobilisatie”

Op 15 Mei begonnen de scheepjes hun eerste slagen te maken met het doel het verankerde mijnenveld, dat de ingang van de baai versperde, te vegen. Peditwang was toen de ankerplaats. Vervolgens werd er een geul naar de belangrijke afvoerhaven voor copra, het plaatsje wat de baai haar naam gaf, geveegd. Er lag in Kaoe reeds een flinke voorraad gedroogde klappers op verscheping te wachten.

Intussen ging er steeds een schip de baai rond om vers voedsel op te doen. Alle dagen uit blik te eten begint tenslotte ook te vervelen. Overal vond men Nederlandse vlaggen, fluitorkesten, eieren en verse groenten.

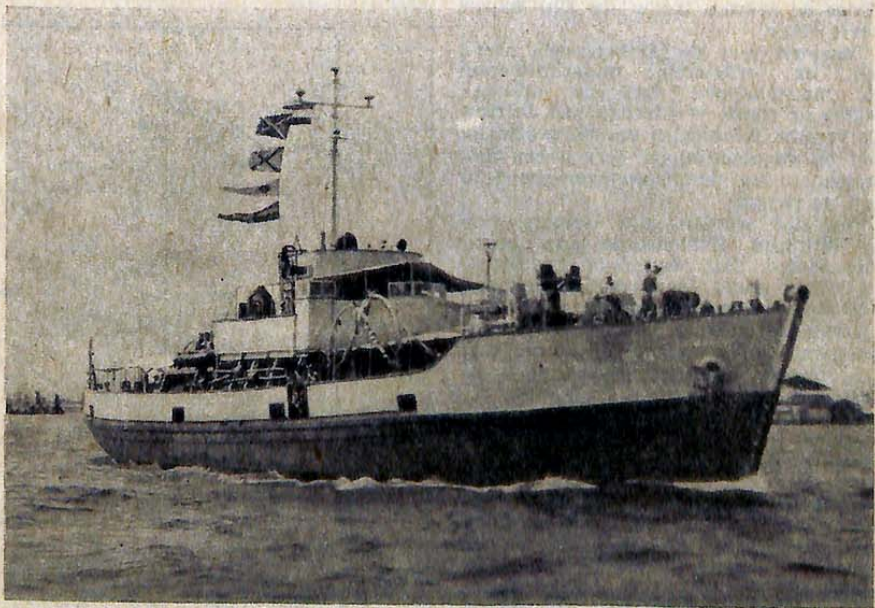
Er werd een door de Jappen gemaakte waterleiding ontdekt, die na verlenging uitstekende diensten bewees aan de Koninklijke Marine. Natuurlijk werd er gejaagd en aan de wal gekomen, hoorden en zagen de marinemannen allerlei

vreemde dingen. Zo bleken er 35.000 zonen uit het land van de rijzende zon op het eiland Halmahera te zijn geweest. Keizer Hirohito had hiermede zeker iets voor, maar de Amerikanen zijn hem blijkbaar te slim af geweest en vooral te snel. Zijn soldaten hebben tenminste de kuierlatten genomen, alhoewel er nog steeds een aantal Japanse strijdkrachten met „uitgestelde demobilisatie” op het eiland moeten rondzwerven.

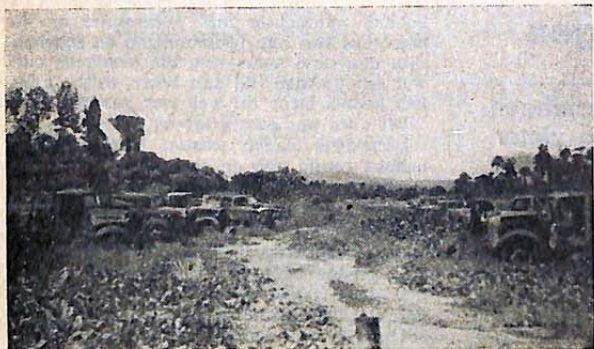
Vrouwenrovers

Er is nog een merkwaardig soort mensen op Halmahera, waar een geheimzinnig waas omhangt. Als het gerucht rondgaat, dat de „orang djahat” in de buurt zijn, dan zit een ieder te bibberen van angst. Deze boze mensen, die diep in het binnenland nog in het stenen tijdperk leven, zakken namelijk op ongeregelde tijden naar de kust af om hun tekort aan vrouwen aan te vullen. De kustbewoners zijn doodsbenuwd voor deze oermensen, die, behalve op vrouwen ook op dieren jagen, als hun enig middel van bestaan.

Het is daarom aan te bevelen niet te ver van de kust de bossen in te gaan, want de „orang djahat” zijn meester in het zetten van vallen, die weliswaar de bedoeling hebben om dieren te vangen, maar het is geen uitzondering, als er ook een bewoner van elders door een scherp gestelde boom met nog scherper bamboe getroffen wordt. Door de Japanse dumps zijn de vissers en houders van klapper-tuinen met hun tijd meegegaan. Ze gebruiken voor hun vis-geweren nu stuk gesneden auto-binnenbanden, terwijl ze hun scheepjes tegenwoordig met rubberkabel meren inplaats van zoals vroeger met een end, vervaardigd uit klapper-vezel.

Hr. Ms. „Overflakkee”

Op de kusten van Halmahera's Kaoe Baai hebben de Jappen het een en ander achtergelaten....

Grappig is het om de tuintjes van de bevolking te zien. Om de perken te omzomen gebruikt men niet, zoals de Nederlandse baanwachter doet, porseleinen isolatoren of omgekeerde bloempotten, doch het zijn lege zuurstofflessen, die de omheining van de tuinen sieren.

Sorong: laat de mannen maar thuis

Toen de geul naar Lolobata was geveegd, waardoor de dumpvoorraad nu afgevoerd kan worden, vertrok het flottielje mijnenvegers op 24 Juni naar de Zuid Oost punt van Nieuw Guinea's Vogelkop, om precies te zijn naar Sorong. Men begon daar met een geul te vegen die tot resultaat had, dat er thans rechtstreeks materiaal aangevoerd kan worden voor het in aanbouw zijnde vliegveld van deze oliestad in opkomst.

Ten behoeve van de normale tankervaart (afvoer van olie is er, zo ik hoorde, reeds sinds December van het vorig jaar) werd nog een andere geul geveegd. De N.N.G.P.M. ontving de marine-mannen op voorbeeldige wijze. Er was alle gelegenheid om op meer dan een wijze in de olie te geraken, de „Lucky Strike” was er zeker niet zo prijzig als in de stad bij Uw sigaretten-mannetje, terwijl het op zekere avond „dansie dansie” was geblazen, waarbij de heren echtgenoten en vaders van het vrouwelijk gedeelte van de N.N.G.P.M. gemeente zoveel te kennen werd gegeven als: „blijven jullie maar thuis”!

De grote verrassing was echter voor de kapitein van een tanker, de heer A. A. Oepkes, die juist binnen lag, toen de mijnenvegers afmeerden. Als luitenant ter zee der 1ste klasse had deze huidige tanker-kapitein namelijk het vaderland tijdens de oorlog gediend, als commandant van een divisie mijnenvegers en de „Vlieland” was zijn oude schip. Bootsmann Snelleman van de „Voorne” had nog onder de luitenant ter zee Oepkes, die drager is van het D.S.C. en het Bronzen Kruis, gediend en beiden waren van deze nooit verwachte ontmoeting op Nieuw Guinea wel een beetje „kapot”.

Manoekwari: vicieuze cirkel

Sorong-Manoekwari: een dag stomen, maar een verschil. In Sorong gebrek aan bijna niets, in Manoekwari aan bijna alles. Zuster Aalders drijft er met

oude Japanse medicamenten een hospitaal, maar een ijskast ontbreekt, terwijl er op die ene dag stomen afstand, te Sorong bijna iedereen een ijskast heeft. Controleur Galls en dokter Hissink werken eveneens onder gebrekkige omstandigheden tussen hun kolonisten, harde, onverzettelijke pioniers, die dikwijls slechts een Amerikaanse legertent als dak boven hun hoofd hebben en soms moet een gebrekkig „eigen-bouw” (als de haard, die goud waard moet zijn), dienst doen.

De grond is er goed op de Vogelkop, zeggen de kolonisten, misschien wat teveel regen soms, maar de grote handicap is het gebrek aan arbeidskrachten. Op het ogenblik worden er onder meer aardappelen, uien en tomaten verbouwd, maar hoofdzakelijk voor eigen gebruik. De productie is nog veel te klein om ook maar aan enige uitvoer van betekenis te denken, maar deze kan echter onmogelijk opgevoerd worden, als er niet meer handen komen om te werken en vooral..... landbouw-werktuigen.

Méer handen en vooral méer landbouwwerktuigen en zolang die er niet zijn, draait men zo'n beetje in een kringetje rond.

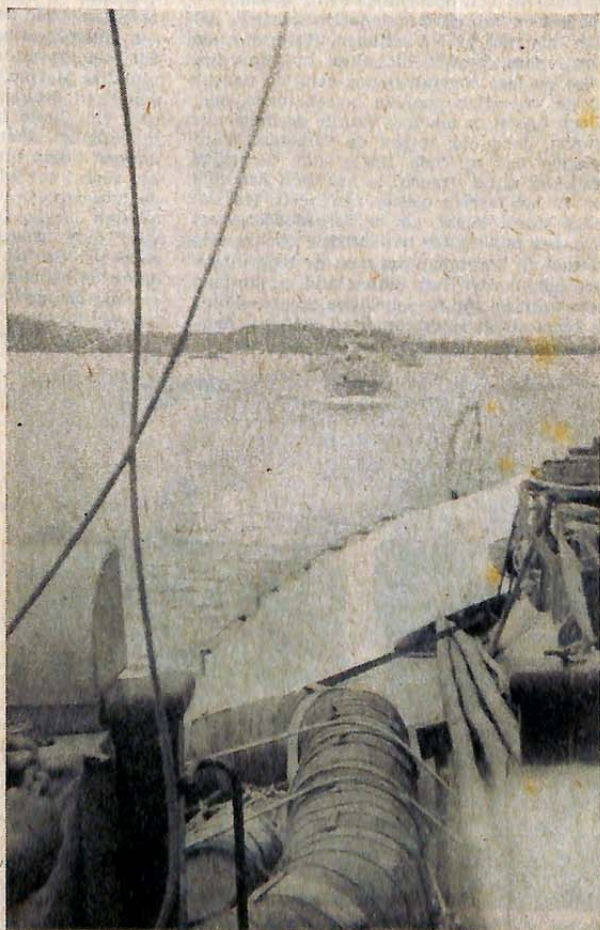
Een ongewisse toekomst, nog steeds. Maar ze houden vol de pioniers, alhoewel het voor velen ook is, omdat ze niet anders meer kunnen. De K.P.M. kan nu door de 3 dagen, dat de mijnenvegers er bezig zijn geweest, tot vlak onder de wal komen. Dit geeft een besparing van f 150.— voor elke ton. Door het mijnen-gevaar moest het materiaal van de dump een belangrijk stuk langs de kust per truck worden aangevoerd. Deze kostbare geschiedenis is nu voorbij, waardoor de dump die dezer dagen verkocht zal worden, uiteraard in niet onbelangrijke mate in prijs is gestegen.

Op 9 Juli werd Sorong nog even aangedaan om verse victualien te laden. Enkele dagen was het weer anker op en koers Soerabaja.

Kortgeleden liep het flottielje mijnenvegers de marine-basis binnen. 6.000 mijl was er afgelegd, een afstand gelijk aan die van San Francisco naar Hongkong. En het succes van de tocht schrijft flottielje-commandant, de luitenant ter zee D. Auer, zonder de anderen daarmede te kort te willen doen, aan de fantastische prestaties toe aan de werkploeg, die onder leiding van de luitenant ter zee van de technische dienst F. J. van Beveren, bestond uit een majoor monteur en 2 stokers der 1ste klasse, welke respectievelijk lasser en draaier zijn.

Het heeft moeite gekost om de vijf schepen draaiende te houden, (ze zijn tenslotte zo jong niet meer), maar het is gelukt.

De scheepjes zijn met hun bemanningen weer veilig teruggekeerd van hun ongetwijfeld gevaarlijk werk. Drie maanden geveegd, de ene slag na de andere gemaakt, in dikwijls eindeloos schijnende regelmaat. Maar het resultaat is, dat er op de zeekaarten op enkele plaatsen weer een zinnetje kan worden doorgestreept, dit zinnetje; „onveilig wegens mijnengevaar”.

Na volbrachte dagtaak stomen de mijnenvegers in kielwater terug naar de ankerplaats.

Schijnwerpers op de vlootoefeningen

Grote belangstelling voor de verrichtingen van de West-Europese vloeten

ZO zijn dan de oefeningen van de West-Europese gecombineerde vloeten weer achter de rug en hier in Rotterdam merkte men dat vandaag wel bijzonder duidelijk door de aankomst van een aantal Britse en Nederlandse oorlogsbodems, welke behalve de gebruikelijke drukte ook mooi weer meebrachten na een week van grauwe luchten en gure winden.

De oefeningen in Het Kanaal, de Golf van Biscaye en op de Atlantische Oceaan heeft het Nederlandse publiek vrijwel van dag tot dag kunnen volgen in de kranten. Deze zijn in de gelegenheid gesteld een vrij groot aantal journalisten, verdeeld over Nederlandse en Britse schepen, mee te zenden en deze hebben gedurende de afgelopen veertien dagen hun schijnwerpers gericht op de grootste vlootoefeningen, welke er ooit in de maritieme geschiedenis gehouden zijn. Ook de radio was er bij, zodat ook via de lucht de luisteraars ongeveer iedere dag de verrichtingen konden volgen. Straks krijgen we het filmjournaal dan nog eens om het „dunnetjes” over te doen. Op deze wijze heeft de marine dus werkelijk een tijd lang in het middelpunt van de belangstelling gestaan en het bezoek van de Britse oorlogsschepen, dat zich uitstrekt over Vlissingen, Rotterdam en Amsterdam, besluit dit alles op waardige wijze en legt bovendien nog eens de nadruk op de vriendschappelijke betrekkingen, niet alleen tussen de marines van de deelnemende landen, doch ook tussen de volkeren. Want behalve het officiële tintje, dat dergelijke bezoeken altijd dragen, is het toch het volk dat er het meeste plezier van heeft. Het zal zeker storm lopen, als de torpedobootjagers voor het publiek ter bezichtiging opengesteld worden en bovendien zal men de Britse Jantjes ook verder het binnenland in kunnen zien, want er zijn verscheidene excursies voor de bemanningen georganiseerd, zelfs tot Arnhem toe. Dit alles mag evenwel niet verhin-

deren, dat er vandaag reeds, op de eerste dag, meer persoonlijke betrekkingen tot stand kwamen, zo maar in de zonneschijn op de kade aan de Parkhaven, waar de Rotterdamse meisjes in hun fleurige jurkjes weldra present waren.

Het is niet mijn bedoeling verder in details te treden over dit Britse vlootbezoek: op een andere plaats zal men zeker hierover de bijzonderheden hebben vernomen. Het was slechts een aanleiding om iets te vertellen over de reacties, welke onder het publiek gewekt zijn door de nu geëindigde vlootoefeningen en de meningen, welke de pers tot uiting heeft gebracht.

Zoals reeds opgemerkt, is de publieke belangstelling in marinezaken door deze uitgebreide berichtgeving bijna dag-in, dag-uit op verheugende wijze verfrist en opgewekt en de zeemacht moge daar wel bij varen. Het is trouwens toch al zo heel anders dan bijvoorbeeld tien jaar geleden, toen ons volk eerder bereid was de bezuiniging toe te juichen dan de uitbreiding te aanvaarden. Thans ziet men wel degelijk de noodzaak in van de uitgave voor het maritieme oorlogsapparaat en daarom is het zo nuttig als de pers, uit eigen ervaring, kan schrijven welk een uitstekend gebruik er gemaakt is van dat weinige materieel, hetwelk wij als Koninklijke Marine aan de vlootoefeningen konden doen deelnemen, en hoezeer ons personeel zijn beste beentje heeft voorgezet. De bevestiging daarvan heeft men vandaag kunnen horen uit de mond van de Engelsen, die vooral vol lof waren over de snelheid en de handigheid, waarmee onze verbindingsmensen bleken te kunnen omgaan met het voor deze gelegenheid toegepaste Engelse code-systeem. Nu dient gezegd, dat er vooral onder de officieren en onder-officieren velen waren, die gedurende de oorlog voeren en dus wel ingeschoten waren op dit soort werk.

Alles wat wij er over lazen in de kranten — in aanmerking genomen, dat hier leken aan het woord waren — klonk ons even enthousiast in de oren en het merkwaardige geval deed zich voor, dat de aan boord van onze schepen verblijvende correspondenten allemaal even chauvinistisch op het „eigen” schip waren, zodat men bij het vergelijken van de verschillende kranten, waarin de verslagen waren opgenomen, van de ene lofzang in de andere viel.

De ene dag was Hr. Ms. „Johan Maurits” het meest voortreffelijke schip van onze vloot en de volgende dag schreef een journalist aan boord van Hr. Ms. „Piet Hein” een stuk, waaruit glashelder bleek, dat er niets ging boven deze jager. De commandanten

konden waarachtig niet verwaanderd op de prestaties van hun bemanningen en schepen zijn, dan deze passagiers, die overigens ook wel een prettige tijd aan boord zullen hebben gehad. Daar zal wel voor gezorgd zijn!

Dit alles was echter tevens aanleiding dat verscheidene bladen ernstige beschouwingen hebben gewijd aan de ontwikkeling van het maritieme wapen en zo heeft men dan (in het algemeen genomen) in de Nederlandse pers kunnen lezen, dat deze vlootoefeningen wel duidelijk hebben getoond welke richting de komende jaren zal worden ingeslagen op het gebied van de oorlog ter zee. Men heeft deze conclusie getrokken uit 't feit, dat bij deze oefeningen voornamelijk het kleine materieel is gebruikt. Dat is ook wel zo. De slagschepen, zoals de „Vanguard” en de „Jean Bart”, bleven thuis: van de grotere schepen waren alleen enkele vliegdekschepen aanwezig en verder waren het de lichte kruisers, torpedobootjagers, onderzeebootjagers, onderzeeboten en mijnenvegers, welke men hier aan het werk zag. Ook aan de aard van de oefeningen: formeren van konvooien, aanvallen daarop en de afweer van deze aanvallen, heeft men gemeend te kunnen zien, dat de samenwerking van de West-Europese vlooteenheden zich bepaaldelijk richt op hetgeen thans hier wel een algemeen gangbaar begrip is geworden, de handelsbescherming.

Er zullen ongetwijfeld nog nadere beschouwingen geleverd worden naar aanleiding van de vlootoefeningen door meer ter zake deskundigen en bovendien passen deze slecht in dit soort brieven welke slechts bedoelen de marineman in het Oosten op de hoogte te stellen van wat er zo in het algemeen gaande is in het marineleven in het Vaderland. Ik mag mij dus van deze taak ontslagen achten. Wel is het belangwekkend een gedeelte over te nemen uit een verslag, dat een correspondent van de N.R.C. uit Penzance aan zijn blad seinde op Zondag 3 Juli j.l. Dit ving aan met de opmerking: „Het staat vast dat de admiraliteiten van de Westerse Unie hun plannen baseren op het vaste besluit iedere bedreiging door onderzeeboten in de toekomst uit te schakelen.

Vervolgens: „De Nederlandse plannen voorzien in de bouw van 2 middelzware kruisers, iets groter dan de „Tromp”, en voorts kleiner materieel, zoals torpedobootjagers, escortevaartuigen, onderzeeboten en marinevliegtuigen, alles eventueel te bouwen binnen 5 jaar. In dit 5 jarenplan is ook opgenomen de opleiding van personeel. Het ligt in de bedoeling vooral ook de Marine Luchtvaart Dienst uit te breiden en numeriek even sterk te maken als de normale sterkte van het Korps Mariniers, d.w.z. 3500 man of ongeveer 20% van de personeelssterkte van de Koninklijke Marine. Zeer beslist zal geen vliegkampschip worden gebouwd, zodat de „Karel Doorman” voorlopig alleen blijft”.

In grote trekken geeft dit in zijn algemeenheid zeer beknopte overzichtje een — zij het dan populair — beeld van de komende ontwikkeling. De Marine Luchtvaartdienst zal een plaats moeten krijgen overeenkomstig de groeiende betekenis van het luchtwapen in maritiem verband en aan deze vlootoefeningen is dan ook door de M.L.D. een nuttig aandeel geleverd. Het is zeer te betreuren dat op de uitstekende prestaties van onze vliegers tijdens de oefeningen, een schaduw is geworpen door dat noodlottige ongeluk, waarbij de adelborst I. H. M. van Breen zijn jonge leven liet. Aan de ouders te Eindhoven, wier enige zoon hij was, is dan ook algemeen medeleven en deelneming betuigd.

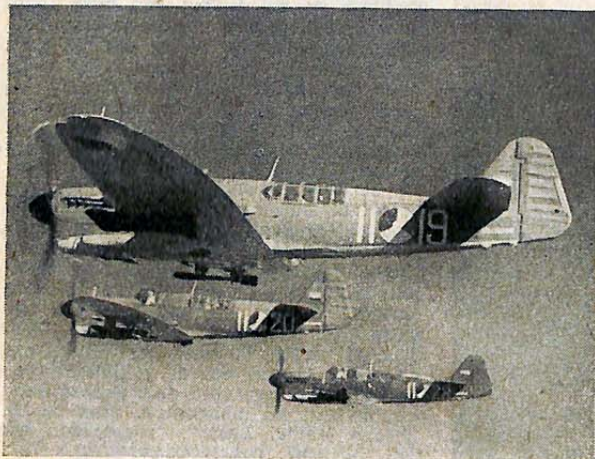
D. Maltha.

Hoge gasten op het vlaggeschip van het Nederlandse smaldeel. V.l.n.r.: veldmaarschalk Montgomery, Z. K. H. Prins Bernhard, adm. Rhoderick Mc. Grigor, vice-adm. R. G. Lambert en sch. b.n. J. J. L. Willinge.

Denk aan Pearl Harbour

Het aandeel van de M.L.D. aan de jongste vloot-oefeningen.

Een formatie Vuurvliegen van de Marine Luchtvaart Dienst in het zonnetje.

De Nederlandse journalisten, die in vrij grote getale van de kortelings gehouden vloot-oefeningen getuigen waren, zijn zo goed als niet in de gelegenheid geweest de verrichtingen van de Marine Luchtvaartdienst in dit verband te volgen. Zij waren op de schepen geplaatst hetgeen voor de hand ligt. Een Mitchell of een Firefly heeft weinig mogelijkheden tot het „opbergen” van een dergelijke passagier, die alles wil zien en meemaken, en een Seafury helemaal niet. Teneinde nu in deze lacune in de berichtgeving omtrent de M.L.D. te voorzien, werd er na de beëindiging van de oefeningen een bijeenkomst op het vliegveld Valkenburg gehouden, waarin onder de leiding van de commandant, de kapitein-luitenant ter zee vlieger H. G. Holtz, de onderscheidene Commandanten de gasten vertelden van hun verrichtingen en ervaringen. Dit persbezoek aan Valkenburg heeft zeer nuttig uitgewerkt, zodat de Nederlandse bladen nu ook verslagen hebben gegeven van het werk van onze marinevliegers tijdens de oefeningen.

De M.L.D. nam hieraan deel met vier verschillende groepen:

5 Mitchell-bommenwerpers, gestationneerd op het R.A.F.-vliegveld St. Eval, onder commando van de ltz. (v) I. J. Leeftang;

6 Fireflies, op het Engelse vliegkampschip H.M.S. „Theseus”, onder commando van de ltz. (v) II H. de Wit;

7 Fireflies, op de Royal Navy-basis Cudrose, ingedeeld bij de 15th Carrier Airgroup, onder commando van de ltz. (v) II J. E. Helfrich;

3 Seafuries, die dezelfde vluchten maakten als de tweede groep Fireflies, onder commando van de ltz. (v) II G. H. Greve.

De Mitchells hadden de opdracht de vloot te ontdekken zonder zelf gezien te worden, maar zij hebben het bij de uitvoering van hun taak vrij zwaar te verantwoorden gehad. Zij „verloren” drie toestellen in de strijd tegen de, veel snellere, verdedigende Hornets en Seafuries. Van hun kant deelden zij mede een Sunderland en een Dornier te hebben neergeschoten.

De tweede opdracht de verkenning van onderzeeboten en daarbij behielden zij het succes, een onderzeeboot te hebben geplot.

Bijzonder succesvol voerden zij een derde order uit, namelijk een aanval van 3 toestellen op het Belgisch-Nederlands convooi, dat beschermd werd door Belgische Spitfires, die van hun bases in België opgestegen waren. Deze aanval werd op zeer geringe hoogte uitgevoerd, op „sea-level”, zoals de Engelse term luidt.

Het valt trouwens op, dat er nog steeds zeer veel Engelse termen worden gebruikt in deze kringen. De uitvoering van deze opdracht slaagde. De toestellen werden niet onderschept.

De 6 Fireflies van H.M.S. „Theseus”, behorende tot de groep A van het 4de squadron, begonnen tezamen met 14 zelfde toestellen van de Fleet Air Arm een aanval op het eigen schip. Vervolgens deden zij een aanval op het grote convooi, dat zich op ongeveer 60 mijl afstand bevond. Daarbij gebruikten zij een krijgslist. Vier Fireflies gingen eerder weg en bereikten het convooi langs een omweg, daarbij „hevig kwebbelen” — zoals ltz. (v) De Wit het noemde — over de radio, met gebruikmaking van allerlei roepnamen, zodat het erop leek, alsof er een grote aanval op til was. De werkelijke aanval echter geschiedde door de rest van andere richting uit en op zeer geringe hoogte. De list slaagde. Seafuries en Hornets gingen de „kwebbelaars” te lijf en de anderen konden hun aanval uitvoeren.

Voorts trokken zij op onderzeebootpatrouille uit en verschillende andere vluchten rond en over het convooi werden gemaakt.

Ook werden avond-vluchten gemaakt in samenwerking met het Franse vliegkampschip „Arromanches”, als z.g., hunter-killergroup, los van het convooi. De Nederlanders hadden het succes een olievlek te ontdekken en te melden, waarvan later kwam vast te staan, dat deze afkomstig moet zijn geweest van Hr. Ms. „Zeehond”, die van dezelfde plaats zijn torpedo's op het vliegkampschip afvuurde.

De tweede groep Fireflies, groep B van het 4de squadron, van Cudrose af opererend, deed aanvallen op de mijnenvegers, alsmede op het convooi op ongeveer 30 mijl uit de kust, waarbij de scheepsradar werd afgeleid door „diversionary-action”. De volgende dag herhaalden zij de aanval onder minder gunstige weersomstandigheden en ontmoetten toen geen oppositie van de vliegtuigen der vliegkampschepen.

De 3 Seafuries maakten dezelfde vluchten als deze Fireflies. Zij vielen het scherm van de vloot aan met rockets en hun 20 mm snelvuurkanons. In de avond deden zij te zamen met 15 Engelse Seafuries een aanval op Hr. Ms. „Soemba”.

Zoals vanzelfsprekend, kwamen ook de andere tongen na deze uiteenzettingen los en in het volgende gesprek werd dan ook de vinger gelegd op allerlei punten, waarvoor de pers belangstelling had. Zo vestigde men de aandacht op het snelle en accurate werk van de kleine ploegen grondpersoneel, welke de Marine Luchtvaart Dienst op de schepen en de bases tot zijn beschikking had. Als voorbeeld werd genoemd een der Seafuries, die tijdens een vlucht het ongeluk had een meeuw te ontmoeten en dientengevolge een gat van een voet in het vierkant in de vleugel te krijgen.

Dit gat werd tijdens de nacht nog hersteld en het toestel kon de volgende ochtend weer aan het werk. De Engelsen gaven over deze prestaties hun waardering te kennen, evenals over het feit, dat de 5 jaar oude Mitchells nog volkomen bedrijfszeker waren.

Ook de kwaliteit van de Nederlandse marinevliegers was zeer goed, vooral in aanmerking genomen, dat zij zo weinig gelegenheid gehad hadden zich te oefenen in deklanden. De laatste maal, dat er op Hr. Ms. „Karel Doorman” ge oefend kon worden, was vorig jaar December. Daarna hadden de vliegers weliswaar bij de Engelsen getraind, maar de deklandingen waren toch beperkt gebleven tot maximaal 5, terwijl de Engelse marinevliegers er wel 20 (per maand) maken. Men erkende dan ook, dat de M.L.D. de „Karel Doorman” wel bijzonder miste, nu dit schip in reparatie is. Dit gaf de pers aanleiding te spreken over de wenselijkheid van de aanschaffing van een 2de vliegkampschip en later was er zelfs een blad, dat sprak over de noodzakelijkheid ervan. Maar tijdens de persconferentie hebben de heren van de M.L.D. hun armen maar in de hoogte gestoken: Tida taoe!

Ook de snuivers kwamen nog ter sprake, wellicht mede naar aanleiding van de berichten uit de Ver. Staten, als zouden deze een speciaal vliegtuig daartegen ontworpen hebben, zodat de met de snuiver uitgeruste onderzeeboten ook weinig veiligheid meer bieden. Het kan zijn, maar voorlopig mag men wel aannemen, dat de onderzeeboot nog altijd uiterst benauwd is voor een vliegtuig, dat alleen al door zijn aanwezigheid vaak een aanval kan verhoeden, zonder er zelf iets van te vermoeden.

De algemene indruk was, dat de M.L.D. zijn best heeft gedaan en geen slecht figuur heeft gemaakt. De Fireflies van groep B, die de aanval op het convooi deden, waren daarbij een uur te vroeg, op order overigens van het hoofdkwartier te Plymouth. Dit feit was voor de Commander in Chief van het convooi aanleiding om een boos telegrammetje naar de vliegtuigen te zenden, waarop geantwoord werd, dat hij gelijk had, maar, werd er verder gezegd: „remember Pearl Harbour”. Waarop de Britse admiraal ongetwijfeld even geglimlacht moet hebben!

D. Maltha,
Marine-correspondent.

Wapenbroeders

Het Panama-kanaal.

De bekende locomotiefjes sleepten de „Tjerk Hiddes" door de sluisen.
Op de foto bevindt de Nederlandse torpedobootjager zich in het gedeelte, dat de „Miraflor"-sluisen wordt genoemd.

Eindelijk kregen we dan het kanaal te zien, dat met het Suezkanaal wel het beroemdste en belangrijkste kanaal ter wereld genoemd kan worden. Het Panama-kanaal, het bolwerk van menselijke arbeid en vernuft, dat met bloed, zweet en tranen tot stand is gekomen, tot nut van alle zeevarende landen der latere generaties. Het Panama-kanaal, even netjes als praktisch van aanleg, keurig onderhouden sluiscomplexen, netjes in de verf zittende lichtboeien, lichtbakens en vuurtorens. Het Panama-kanaal, verzorgd door Amerika als een troetelkind, waarop nu aanspraak gemaakt wordt door de Panamese regering, die de Amerikanen er weg wil hebben, doch nu voelt wat het wil zeggen, om Amerika in de haren te zitten en zodoende door schade en schande „wijs" zal worden.

Het was ongeveer 10 uur in de morgen toen we aankwamen in Balboa, de haven van Panama, doch Amerikaans grondgebied. Meteen werd een levensgrote loopplank voor een mailschip op dek geschoven, wat later maar goed bleek te zijn, want 's avonds was het water zo laag, dat we amper onder de steiger door konden varen.

Weldra kwam ook hier de Nederlandse consul aan boord, de heer Salas, tevens consul voor Engeland; voorts een vertegenwoordiger van de Amerikaanse Marine, commandeur A. M. Purdy; de vice-consul voor Nederland en enkele andere autoriteiten. Na dit officiële bezoek bracht de commandant een bezoek aan de commandant van het 15th Naval District, rear-admiral E. W. Hansen. 's Middags bracht de admiraal een tegenbezoek aan boord en 's avonds was er tot slot van het officiële gedeelte te Balboa een kleine partij aan boord.

Inmiddels was de bemanning al lang aan 't passagieren in Panama en kwamen ook tenslotte de officieren zover.

Panama is een middelgrote stad, met vuile, stoffige en lawaaiige wijken en met een rommelig verkeer van nieuwe luxe wagens en 20 jaar oude en nog oudere Packards en andere merken. Zo keurig als het verkeer in Amerika was, zo'n chaos was het hier. De Panamese winkels waren taboe voor ons en alleen in de Amerikaanse Y.M.C.A. konden we inkopen doen, ook al weer een gevolg van de Panamees-Amerikaanse strubbelingen.

De bevolking van Panama is een ondefiniceerbaar mengelmoeje van blank en bruin; blanken hoofdzakelijk van Amerikaanse en Spaanse afkomst en kleurlingen uit alle delen van de wereld, om dan nog maar niet te spreken van de enorme vermenging van al deze rassen.

De woningen van het volk zijn voor het overgrote deel uit hout opgetrokken en vele kunnen met de titel „krotten" bestempeld worden. De welgestelde mensen wonen echter in keurige stenen huizen, voor het grootste deel in typisch Spaanse bouwstijl, met hun met smeedwerk betraliede ramen en balkons. Van het vroegere Panama is niet veel meer te zien, het zijn alleen nog enkele ruïnes, waarvan de ruïne van de kathedraal het middelpunt vormt. Het was de boekmanier Henry Morgan die deze stad indertijd brandschatte. Onmiddellijk nadat Morgan de ruïnes rokend achter zich liet, besloten de Spanjaarden een nieuwe stad op te zetten, waar nu het huidige Panama zich bevindt.

Het avond- en nachtleven viert hier hoogtij en het aantal lawaai kroegen is

ontstellend. Voorts zijn er diverse nachtclubs en dan nog enkele „dure" gelegenheden, zoals „El Rancho", in de stijl van een Spaanse boerderij. Overigens is het aantal vrouwen van slechte zeden enorm hoog, waar de drukke scheepvaart zeer zeker ook wel schuldig aan zal zijn. En dit is het kort „Panama".

De volgende ochtend om 6 uur vertrokken we uit Balboa om onze tocht door het beroemde kanaal te beginnen. Een oude, gezellige loods, die dit werk al 22 jaar doet, leidde ons schip veilig door het kanaal en haar sluisen. Al gauw voeren we de „Miraflor"-sluisen binnen. Alles zag er even keurig en verzorgd uit, de grasvelden waren netjes gemaaid en alles was er brandschoon. De bekende locomotiefjes sleepten ons verder de sluisen in en met verbluffende snelheid dreeven we een meter of 14 de lucht in. Daarna werden we weer de sluisen uitgetrokken, om dan op eigen kracht verder te gaan naar de volgende sluisen van het zuidelijk deel van het kanaal, de „Pedro Miguel Locks". Volgens voeren we door het kanaal om de noord. Overal was de veiligheid voor de navigatie verzekerd door talloze lichten, bakens en merklijnen. Vlak na de „Pedro Miguel Locks" passeerden we de „Calebra", het moeilijkste stuk van de hele uitgraving van dit kanaal, dwars door een berg van naar schatting 160 meter hoogte. Het moet een titanenstrijd geweest zijn om dit obstakel te overwinnen!

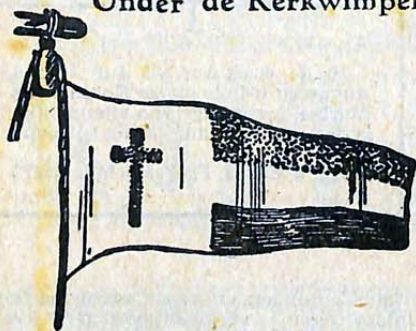
Na het passeren van dit gedeelte kwamen we na enige tijd het merengebied binnen en daar benutten we de ruimte om er een flinke vaart in te zetten. Intussen werd de radioverbinding met de kanaalposten onderhouden door een telefonie-installatie, die de loods mee aan boord had genomen. Alles verliep vlot en de kanaal-autoriteiten waren zeer welwillend. We werden overal meteen geholpen, nergens hadden we openthoud. Om 11 uur gleden we alweer in de grote 3-traps sluisen aan de noordzijde van het kanaal, de „Gutan Locks". Aan stuurboord vooruit, ver beneden ons, zagen we een Noors vrachtschip, dat in tegengestelde richting door het kanaal zou gaan. 20 minuten later echter zagen we dezelfde Noor aan stuurboord achteruit ver boven ons. Het is prachtig, zo snel dat allemaal gaat, deze sluisen lopen nog sneller leeg dan de badkuip thuis!

Toen we de „Gutan Locks" waren gepasseerd, lagen we een half uur later al weer afgemeerd te Christobol. Ook hier werd de bemanning weer in de gelegenheid gesteld om op te lopen, zij het dan ook maar voor korte tijd, want 5 uur in de middag vertrokken we uit Christobol, nagewuifd door de consul-generaal en andere belangstellenden.

Doch in dit korte verblijf te Christobol waren de officieren door de consul nog uitgenodigd op een receptie te zijnen huize, waar de verschillende verfrissingen werden rondgediend door een typische oude neger-butler, compleet met zwarte broek, wit jasje en zilveren dienblad.

En nu gaat het in volle vaart naar het einddoel van onze reis: Curaçao. Achter ons laten we het Panama-kanaal, het kanaal dat velen voor het eerst van hun leven zagen, doch waarschijnlijk ook wel voor het laatst.

G. W. Bakker,
Ltz. II KMR.

Lucas 16: 1-9 (8ste Zondag na Pinksteren)

„En de Heer prees de onrechtvaardige rentmeester”.

WANNEER een rechercheur zegt: „een prachtig kraakje” of „die kluis hebben ze meesterlijk geopend” dan is dit in geen geval een aansporing voor de inbrekers, maar slechts een bewondering voor de handigheid en de berekening die aan de dag gelegd is.

Wat hoort men vaak zeggen: hadden wij maar in onze organisatie's, die het goede voorstaan, zulke ijverige en praktisch-werkende mensen, als de Duitsers, communisten enz.

Zo zegt Christus vandaag: als alle Christenen met dezelfde hijgende en waanzinnige ijver (waarmee de mens in de wereld naar geld, goud en aards goed jaagt) voor hun andere en *echte* toekomst zouden zorgen, dan was het geluk onder de mensen.

Zelfs met het geld, zoals in dit Evangelie, kan men dat bereiken. Met geld kan men zich vrienden maken, voor de wereld en voor de Eeuwigheid.

Voor de wereld heeft men dan zo een serie klaplopers, tafel-schuimers en hoeren. Maar is het geld op, dan kun je wel doorgaan.

Voor de eeuwigheidsvrienden moet je een stel arme donders helpen, tobbers steunen of met een mooie auto een arm moedertje meeliften in plaats van een vreemd opgeschilderd lijk.

En is het geld op, dan hoor je: Ik was hongerig, ik was dorstig, ik was naakt..... en je hebt me te eten gegeven en drinken en kleding. „Neem bezit van Mijn rijk”.

Dat is zich vrienden maken door de bedriegelijke mammon.

Waar maken wij met ons geld vrienden?

G. J. van Rijnsoever,
Vlootalmoezenier.

Partir c'est mourir un peu... 31

Overpeinzingen van een thuisvaarder

Twee jaar geleden zag ik jou voor het eerst, maat, en ik kan nu niet bepaald zeggen, dat ik toen erg met je was ingenomen. Dat was daar, in het depôt, toen ik hier in dit land aankwam. Ik herinner me nog als de dag van gisteren, hoe ik daar stond, in een lange rij nieuw-aangekomen mariniers voor het loketje van het magazijn. Nadat ik een bonnetje getekend had, was je van mij en sinds die tijd hoorden we bij elkaar, jij en ik. Afgunstig keek ik naar die andere kerels, die een karabijn toegewezen kregen, want jij woog maar liefst 5 kilo en een karabijn..... Enfin, ik kreeg jou en ik moest me maar schikken, zoals ik me zo dikwijls zou moeten schikken in de komende 2 jaar.

De eerste dagen daar in dat depôt heb ik je menigmaal vervloekt. 's Avonds had ik pijn in mijn schouders en als we de kali door geweest waren, moest ik je „op-doffen”. Dan zat ik te peuteren en te vloeken, omdat ik je niet meer in elkaar kon krijgen. Soms had ik dan de neiging om je bij de loop te pakken en je op de rand van de ijzeren tampat tot puin te slaan.

Neen, erg goede maten waren we niet de eerste tijd.

Later gingen we naar buiten en werden we samen overgeplaatst naar een infanterie compagnie. Vanaf het ogenblik dat we zo samen die eerste maal de Wonokromo-brug overgingen, ging ik je met andere ogen bezien. Ik hield je dichter tegen me aan dan ik voorheen deed en zei: „Daar gaan we dan, ouwe jongen, good luck”.

Ouwe jongen, zei ik tegen je, hoewel ik je enige dagen ervoor nog helemaal niet mocht lijden. Maar ik mocht je zo noemen op dat ogenblik, omdat het begin werd van een grote vriendschap.

Als ik — het was weer later — op post stond daar in die Oosthoek en het begon donker te worden tussen die hoge bergkammen, dan voelde ik me veilig met jou. Ik herinner me een dag, dat je naar de fourier moest om gereviseerd te worden. Die avond stond ik op wacht met een geleende karabijn.

Maar hoe graag ik ook toendertijd in het depôt zo'n karabijntje gehad zou hebben, ik miste jou die avond, en ik voelde me alleen. Ik was blij, dat ik je de volgende dag weer terug had.

Ja ouwe jongen, we hebben een mooie tijd gehad samen, en we hebben veel gezien van dit Indische land. Samen zwierden we van Passirian naar Djember en van Ambulu naar Wonosari. Op nog veel meer plaatsen kwamen we, waarvan jij zowel als ik de namen allang vergeten hebben.

Anderhalf jaar trokken we zo rond en toen kwamen de weken, waarin alles van ons beiden geest werd.

Het begon bij Glondong, waar ik je hoog boven mijn hoofd hield, opdat je maar niet nat zou worden. En 's avonds, als we aan het eind van die lange dagmarsen in een of andere kamponghut wat rust vonden, dan verzorgde ik eerst

jou en dan pas mezelf, want jij was belangrijker voor me dan een hap schaft of een opgelopen blaar.

Het was moeilijk soms en ik moest mijn tanden op elkaar klemmen, want na die vele uren lopen werd je wel heel erg zwaar. Maar we zijn er gekomen, op de plaats waar we wezen moesten, zoals we altijd en overal samen gekomen waren.

Maar nu gaan onze wegen scheiden. Tot hier in dit thuisvaart-depôt zijn we bij elkaar geweest, nog maar een paar ogenblikken en je bent weg, voorgoed. Er staan nog drie kerels voor ons in de rij en dan sta ik voor het loketje van de fourier.

Ik zal je missen.....

Ik begrijp nu hoe iemand ertoe kan komen om een liedje te schrijven als „paardenhoofdstel aan de muur”. Ik geloof dat ik het ook zou kunnen nu.

Ja kameraad, ouwe M-1, we zijn aan de beurt. Straks zal ik tegen mijn maatjes zeggen: „zo, die ben ik kwijt, die kolere spuit”, maar in werkelijkheid.....

Daar komt het bonnetje aan waarop staat geschreven dat ik je in goede staat heb afgeleverd.

Adieu ouwe jongen, ik hoop dat je niet op de schrothoop komt. Want al word je een beetje oud, daarvoor ben je toch te goed.

Ik zal je missen, ouwe jongen.....

C. van Lint.
Mariniers-correspondent.

Wapenbroeders

Koning George heeft de commandant van het Britse fregat „Amethyst”, luitenant ter zee I J. S. Kerans, onderscheiden met de D.S.O. De bepaling luidde „onmiddellijk” — hetgeen overeenkomt met het verlenen van een decoratie op het slagveld. Kerans zal de onderscheiding uit handen van de Koning ontvangen, zodra hij in Londen terugkeert.

De first sealord, admiral of the fleet lord Fraser heeft zich uitgesproken voor verdere decoraties aan de rest van de bemanning van de „Amethyst”.

*

Met ingang van 26 Augustus a.s. zal de uit Indonesië in Nederland teruggekeerde kapitein luitenant ter zee vlieger jhr. P. J. Elias belast worden met het bevel over het marine vliegkamp Valkenburg.

Met ingang van dezelfde datum wordt de kapitein luitenant ter zee vlieger H. G. Holtz eervol ontheven van dit bevel en benoemd tot hoofd van de vliegdiens op Hr. Ms. vliegekampschip „Karel Doorman”.

*

Het ruim 13.000 ton metende vliegdekschip „Triumph” van de Britse Middellandseeevloot is 4 Aug. j.l. van Malta vertrokken naar het Verre Oosten.

Het schip wordt vergezeld door de torpedobootjager „Charity”. Twee fregatten van de Britse Middellandseeevloot, de „Cardigan Bay” en de „Bridges Bay” zijn op 25 Juli j.l. naar het Verre Oosten vertrokken.

*

Twee matrozen van de „Amethyst” zijn Vrijdagmorgen, 5 Augustus, tijdens een alle hens onderscheiden met het „Erekrus van de Amethystcampagne”. Het zijn de „matrozen” Simon en Peggy. Uit handen van de konstabel ontvingen zij de onderscheiding, uit hoofde van hun voorbeeldig en moedig gedrag, nadat op plechtige toon het desbetreffende besluit was voorgelezen.

„Op 16 Mei, toen Gij nog herstellende waart van de verwondingen, tijdens het gevecht van 20 April opgelopen, vervolgde en vernietigde Gij alleen en ongewapend een Mao Tse-Tung-rat, die trachtte de toch al zo schaarse voedselvoorraad van de Amethyst te vernietigen”, aldus het besluit betreffende Simon.

De gedecoreerde „matrozen”, Simon, de scheepskat en Peggy, de scheepshond, woonden de plechtigheid met grote aandacht bij. Zij namen het kruis, dat aan een band om de nek werd gehangen, respectievelijk in ontvangst met voldaan spinnen en het kwispelen van de staart.

Zaterdagmorgen, 30 Juli j.l. meerde de Amerikaanse zware kruiser „Columbus”, het vlaggeschip van admiraal R. L. Conolly, aan de Sumatrakade in Amsterdam.

Bij het passeren van IJmuiden gaf de „Columbus” 21 saluutschoten, welke door de kustbatterij met 21 schoten werden beantwoord.

De „Columbus” is ruim 13 meter langer dan het m.s. „Oranje”, zodat de gehele kade van de stoomvaart maatschappij „Nederland” werd afgeschermd door een grote grijze massa. Het is een machtig maar gelijktijdig fraai schip. De bewapening bestaat uit 9 kanons van 20 cm en een groot aantal pompoms en mitrailleurs. De kruiser heeft een waterverplaatsing van ruim 17.000 ton.

Een drukke veerdienst tussen de kade en de wal achter het Centraal Station voerde de Amerikaanse Jantjes in grote getale — er zijn circa 1.700 man aan boord — naar de stad, waar zij hartelijk welkom werden geheten, terwijl op Zondag en Maandag de Amsterdammers een tegenbezoek aan boord konden brengen.

Admiraal Conolly met zijn staf en dr. Baruch, de Amerikaanse ambassadeur in Nederland, werden op 30 Juli door H. M. de Koningin op Soestdijk ontvangen. Uit handen van Hare Majesteit ontving admiraal Conolly het Grootkruis in de Orde van Oranje Nassau.

De Amerikaanse marine-attaché bij de ambassade te Den Haag gaf te zijnen huize 's avonds een receptie ter ere van admiraal Conolly, waarbij onder meer aanwezig waren de chef marinestaf, vice-admiraal jhr. E. J. van Holthe, de commandant zeemacht Nederland, schout bij nacht J. J. L. Willinge, de chef van het militaire huis van H. M. de Koningin, vice-admiraal N. A. Rost

In de week van 31 Juli t/m 6 Augustus 1949 heeft de Koninklijke Marine, tengevolge van vijandelijke acties, het volgende verlies geleden:

Korp. d/Marns. F. Westerhuis 24272

van Tonningen en vele andere marineautoriteiten, vertegenwoordigers van marine- en luchtvaartkringen, van de Amerikaanse ambassade en van de E. C. A.

De bemanning van de „Columbus” maakte een boottocht door de grachten van Amsterdam en bracht verder een bezoek aan Volendam en Marken.

Dinsdag 2 Augustus is de Amerikaanse kruiser uit Amsterdam vertrokken en doorgestoomd naar Plymouth.

*

Het ligt in de bedoeling, dat Hr. Ms. kanonneerboot „Van Speyk” in het na-jaar naar Curaçao vertrekt ter aflossing van Hr. Ms. mijnenlegger „Willem van der Zaan”, als stationsschip aldaar.

Hr. Ms. „Willem van der Zaan”, zal na de aflossing naar Nederland terugkeren.

*

Hr. Ms. „Piet Hein” lanceerde in het Marsdiep een torpedo, die niet meer boven kwam en derhalve als verloren wordt beschouwd. De gebruikelijke premie is uitgelooft „voor de eerlijke vinder”.

Hoe warm het was en hoe ver! „In het gelid vrij” voor het detachement van het wachtschip Willemsoord, één der 19 detachementen der Koninklijke Marine die aan de Nijmeegse Vierdaagse hebben deelgenomen. In het volgende nummer brengen wij een verslag van dit Vierdaagse wandelfestijn.